

MINUTENBLAD

DOSSIER No.

OD 430

NAAM: Toestand Textielbedrijf

1 *Spinningsomgeving bij Toestand*
KENTMANN

- 2 Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad aanwezig was dit bijgevoegd. sept. '70.

[Handwritten signature]

DE KMA GITEIL

No. 1780 b-4-'51

Uw brief No. 112155 dd 31-7-'51

Betreff.: VERSLAG IN
"DE TEXTIELARBEIDER"

DIENSTGEHEIM

In antwoord op het verzoek, vervat in het hierboven aangehaalde schrijven, wordt U bericht dat geen zekerheid kon worden verkregen dat de, in ons vergadering-verslag No. 1780 B-4-'51, gemelde "Onbekende spreker", identiek is aan: Siewert GEUGJES, geboren te Zaandam, 14-7-'26.

Verder wordt verwezen naar de beantwoording van Uw schrijven No. 112155 dd 13-7-'52

.....B3
do 137

W'don

NIET O.K.
ACD/ 4 6
DAT: 7-7-52
PAR: 9

6434 13 Juni 1952

18 JUNI 1952
ACD/ 1 4153

Bel.blad is verzonden

No. 1780^c-4-'51 *cc Bida*
Uw brief No. 112155 dd 13-7-'51
Betreff. " ACTIE-COMITÉ TER VER-

DELIGING VAN DE BELANGEN
DER CONFECTIE- EN TEXTIEL-
ARBEIDERS(STERS).

OP KAART
ACD/46
DAT: 1-7-52
PAR: 1

13 Juni 1952.

6.484
16 JUNI 1952
ACD/141512

VERTROUWELIJK.

Schutten is verzorgd
Ter beantwoording van het verzoek, vervat in het hierboven aangehaalde schrijven, wordt U het volgende bericht.

aanv - 1/5
De indruk werd verkregen dat zich in de samenstelling van het ACTIE-COMITÉ, gedurende de tijd van het bestaan van dit comité, meerdere malen wijzigingen hebben voorgedaan, althans op de zittingen van dit comité werden vaak andere personen waargenomen.

De secretaris: Pieter MUL, geboren te Amsterdam, 31-1-'23 (U bekend), heeft in de loop van het vorige jaar, als zodanig bedankt. De naam van zijn opvolger, zomede de namen van de andere commissie-leden zijn niet bekend geworden. Er kon geen zekerheid worden verkregen dat dit ACTIE-COMITÉ thans nog bestaat.

Blijkens ons vergadering-verslag No. 1780^b-4-51 dd 22-6-51, hield dit comité iedere Dinsdag, Woensdag en Donderdag, tussen 19 en 22 uur, zitting in het gebouw "DE LEEUW", Valkenburgerstraat, te Amsterdam. Bij onderzoek is gebleken dat dit comité, in de eerste tijd, inderdaad geregeld zitting hield en dat er ook wel textielarbeiders(sters) kwamen om raad te vragen en hun grieven kenbaar te maken. Al spoedig verflauwde dit. Er kwam weinig bezoek en de leden van het comité lieten vaak verstek gaan. In de laatste tijd dat er nog zitting gehouden werd gebeurde het meerdere malen dat er maar twee comité-leden aanwezig waren. Soms kwam er niemand. De laatste twee maanden is er in het gebouw "DE LEEUW" geen zitting gehouden. Het vermoeden bestaat dat het comité is opgeheven.

Omtrent de plaatsgehad hebbende actie van dit comité is bekend dat er in Augustus 1951, op het ministerie van Dr. DREES, door dit comité, een schrijven werd overhandigd, waarin werd vastgesteld dat de confectie-industrie door snel om zich heen grijpende werkloosheid werd getroffen. Als oorzaak werd in dit schrijven, de dalende koopkracht genoemd.

In September 1951 heeft het comité zich tot de diverse vakbondsbestuurders gewend in verband met de ontslagen in het confectiebedrijf "BUGO", aan de Prinsengracht, te Amsterdam, waarbij door het comité werd opgemerkt dat er voldoende werk en orders waren voor voortzetting van het bedrijf, maar dat de directie dit werk had uitbesteed teneinde van de sociale lasten en het in dienst houden van personeel, gedurende de slappe periode, af te komen.

Verder werden in Mei 1951 onderhandelingen gevoerd met de directie van het Gewestelijk Arbeidsbureau en diverse directies van bedrijven, waar ontslag aan het personeel was aangezegd. Acties van recente datum zijn niet bekend.....B3

10.131

Handwritten signature
DIENTSTGEHEIM.

20441/74.

28 April 1952.

In het te Parijs verschijnende Poolse blad "Gazeta Polska" van 24 April 1952, kwam een artikel voor waarvan de vrije vertaling als volgt luidt:
"Critieke situatie in de textielindustrie in Nederland."
Den Haag.

De Nederlandse Pers bericht, dat de situatie in de textielindustrie in Nederland zeer critiek is geworden. De militarisatie van het land heeft bijgedragen tot inkrumping van het afzetgebied. Sluiting van vele fabrieken en vermindering van de productie zijn hiervan het gevolg. Catastrofaal is de situatie in de provincie Drente, het centrum van de Nederlandse textielindustrie. In de eerste helft van April van dit jaar heeft men hier 10 fabrieken gesloten en 12 arbeiders op straat gegooid (dit staat er letterlijk). De vakbond van textielarbeiders heeft hierover een schrijven aan de Nederlandse Regering gericht. In dit schrijven wordt geconstateerd, dat de verloren oorlogspolitiek bijgedragen heeft tot diepe ellende van de werkende massa en werkloosheid. Men onderstreept in dit schrijven, dat de Nederlandse Regering 's lands welzijn heeft verkocht aan Amerikaanse imperialisten. De vakbond van de textielarbeiders eist samenwerking op economisch gebied met de Oost-Europese landen. Dit is de enige weg, zo onderstreept men in dit schrijven, om uit deze catastrophale situatie, waarin Nederland zich bevindt, te geraken".

Nº 79

09.238

05.194-09.1

6.434

09.238
05.23
17 MEI 1952.
ACD/139325.

d

Schubblad is niet, d
ns

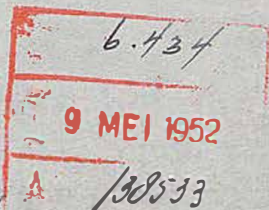
Verbinding no. 49 Dienstgeheim.

H/hw. no. 486

ONDEWERP : F

Ontslagen bij "Almelo".

Almelo

Schuttele is verwijderd

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Door de Directie der N.V. Textielfabriek "Almelo", Haven N.Z. no. 77, in deze gemeente, zijn met ingang van Zaterdag, 3 Mei 1952 een twaalfstal arbeiders ontslagen.

Het betreft hier acht ongehuwde- en vier gehuwde arbeiders.

De oorzaak van deze ontslagen is gebrek aan orders.

30 April 1952.

7

Verbinding no. 49 Dienstgeheim.

H/hw. no. 487

ONDERWERP :

Ontslagen bij "Hedeman".

Almelo

6.434
9 MEI 1952
ACD/136493

Schutte in naam van de

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Van betrouwbare zijde werd mij medegedeeld, dat de Directie der N.V. H. Hedeman Jr., Textielfabrieken, Fabrieksstraat no. 5 te Almelo, het voornemen had opgevat om 104 personen te ontslaan.

In verband met dit voornemen vond op Donderdag, 24-4-'52 een bespreking plaats tussen de Directie van het bedrijf en de vertegenwoordigers der Unie-bonden.

Het resultaat van deze bespreking was, dat 62 personen met ingang van Zaterdag, 3 Mei 1952 ontslagen zullen worden, terwijl voor ongeveer 190 personen een wachtgeldregeling als aangevraagd.

De personen, welke ontslag is aangezegd, zijn allen ongehuwd.

De oorzaak van deze maatregelen is, gebrek aan orders.

30 April 1952.

7

DIED EVBB BOBBECVVD B

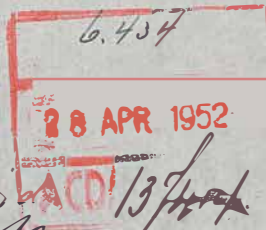
Verbinding no. 49 Dienstgeheim.

H/hw. no. 477 — *ref. m*

ONDERWERP :

Ontslagen "Twenthe". *F*

Shinelo

Stellen van

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Van betrouwbare zijde werd mij medegedeeld, dat door de Directie der N.V.Stoomspinnerij "Twenthe", in deze gemeente met ingang van Zaterdag, 19 April 1952 een zestig-tal personen zijn ontslagen.

In verband met bovenstaande vond op Donderdag, 17-4-'52 een bespreking plaats tussen de Directie van het bedrijf en de vertegenwoordigers der Unie-vakbonden.

Op voorstel der vakbonden werd besloten de geu^hwde arbeiders(ongeveer 20 personen),ontslag te verlenen met ingang van 5 Juli 1952, zijnde de datum waarop de nieuwe "Wachtgeld-regeling" in werking treden zal.

Bedoelde 20 personen worden wel met ingang van 19 April 1952 uit de productie van het bedrijf genomen, doch moeten dan tot 5 Juli allerhande karweitjes opknappen, zoals schoonmaken e.d.

✓ 23 April 1952.

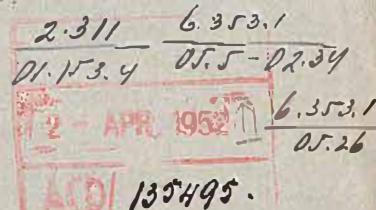
Winterswijk

Maandrapport.

DIENTSTGEHEIM.-

1394.

Bevestigd is

Op Vrijdag, 14 Maart 1952, werden bij de uitgang van de Winterswijkse Stoomweverij J.W.Meijerink & Co., Beuzenes 2 te Winterswijk, door een onbekend gebleven persoon aan de arbeiders (sters) dier fabriek pamfletten uitgereikt. Een afschrift van de uitgereikte pamfletten wordt hierbij overgelegd. Kortheidshalve wordt naar de inhoud daarvan verwezen. De persoon, die deze pamfletten uitreikte, was vermoedelijk afkomstig uit Enschede. De pamfletten zijn afkomstig van de ATEK (EVC), Oldenzaalsestraat 80, Enschede.

Een en ander was naar aanleiding van het feit, dat er onder de arbeiders van vorenvermelde fabriek enige ongerustheid was ontstaan in verband met het feit, dat de directie van voren genoemde fabriek had besloten nieuwe tarieven voor de arbeiders in te voeren, omdat de oude tarieven, op grond waarvan de arbeiders werden uitbetaald te hoog lagen. De directie was dit medegedeeld door een ambtenaar van het ministerie van Sociale Zaken. Aangezien dus de nieuwe tarieven aanmerkelijk lager waren dan de oude en dit voor verschillende arbeiders per week soms Fl. 8,-- uitmaakte op hun weekloon, had de directie besloten, om een overgangstermijn tot invoeren van de nieuwe tarieven in te stellen. Duur dier termijn 16 weken.

Tevens was door een adviesbureau, welke een onderzoek in meergenoemde fabriek had ingesteld, uitgerekend, dat ~~nu~~ één wever zeven weefgetouwen kon bedienen. Tot op heden geschiedde dit niet; één arbeider bediende n.l. vier weefgetouwen.

De verslechteringen, zoals die genoemd worden in bijgevoegd pamflet, bestaan dus, zoals van de zijde van de directie werd medegedeeld; le uit het "recht trekken" van de bepalingen, zoals die vastgelegd zijn in de C.A.O.; en 2e een efficiënter bedrijfsvoering.

Andere activiteit van de zijde van de EVC of enige andere links-extreme groepering is hier niet merkbaar geweest. Tot nu toe is niet gebleken, dat onder de arbeiders enige stakingsactiviteit gaande is geweest. Stakingen hebben zich althans niet voorgedaan. Nog zij vermeld, dat de ontslagen, welke bij opgemelde fabriek hebben plaats gevonden, de "normale ontslagen" zijn geweest, aldus de directie. Bijzonderheden zijn er verder niet te vermelden. Winterswijk, 31 Maart 1952.

FASCHRIFT.

Aan de arbeiders en arbeidsters van Meijerink.

.....

Nieuwe verslechtingen bij Meijerink te Winterswijk ..

Nadat de directie van Meijerink eerst een slechtere tariefregeling op de wevers heeft toegepast - die hen F.8,-- per week loonsverlaging bezorgde - poogt zij nu de arbeiders 48 in plaats van 44 uur te laten werken.

Hiertoe gaf de kern haar toestemming, waarbij ook de Vakraad toestemming gaf tot 15 Mei.

Als reden geeft de directie op dat de inflatie-dreiging in een aantal landen aanwezig is en daardoor scherper geconcentreerd moet worden. Zij stelde daarom voor dat de ploegentoeslag besteedt zal worden voor de aankoop van nieuwe machines.

Wat wil Meijerink?

Zijn ware aard komt boven als hij twee dagen ná de toestemming 12 arbeiders ontslaat en de nachtploeg eruit doet.

Zijn bedoeling is: De ene groep arbeiders te ontslaan en de andere groep langer te laten werken, om hiermede zijn winsten veilig te stellen.

Wat doen wij hiertegen?

Wij moeten en kunnen dit tegengaan als leden van het N.V.V., de E.V.C., anders en ongeorganiseerden, zich aaneensluiten en gezamenlijk strijden tegen deze ondernemerspolitiek.

Leden van het N.V.V.

Eist een ledenvergadering waar deze verslechting wordt besproken en waar maatregelen worden genomen, die nodig zijn om deze tegen te gaan. Eist van uw bestuur dat de 44-urige werkweek voor ploegen, vastgelegd in de C.A.O., blijft gehandhaafd.

Arbeiders en arbeidsters, verdedigt uw vrije Zaterdagmiddag en verzet u tegen ieder ontslag.

-o-

Kiest een goede kern.

Met deze verslechting is de kernverkiezing, die Vrijdag plaats vindt, nauw verbonden.

Hier wordt gepoogd een kern te laten verkiezen door 30 % der werkers van het bedrijf. Dit is toch een zaak van ALLE bedrijfsarbeiders. OOK van de ongeorganiseerden. Het gaat hier om het verkiezen van DIE mensen, die het vertrouwen der arbeiders hebben en dit kunnen ook ongeorganiseerden zijn.

Eist daarom een democratische kernverkiezing, waar alle arbeiders aan kunnen deelnemen. Dit is van het grootste belang.

Algemene Bond van Werkers in de
Textiel- en Kleding Industrie,
"DE ATEK"(E.V.C.)
Oldenzaalsestraat 80,
Enschede.

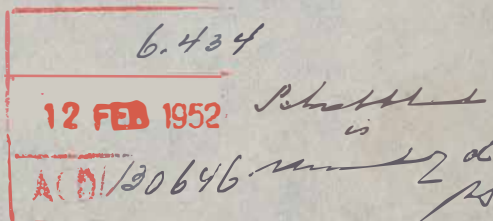
Verbinding no. 49 Dienstgeheim.

H/hw. no. 397

ONDERWERP :

Ontslagen "Twenthe"

Almelo

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

Op Zaterdag, 2 Februari 1952 zijn bij de Stoomspinnerij "Twenthe", Stationsplein te Almelo, een vijftal arbeiders ontslagen.

Deze ontslagen zijn gegeven, omdat, in verband met het gebruik van een nieuwe stofafzuigmachine, deze personen gemist kunnen worden.

4 Februari 1952.

↓

Verbinding no. 49 Dienstgeheim.

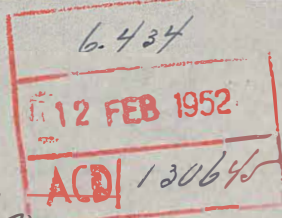
H/hw. no. 396

ONDERWERP :

Stoomspinnerij "Twenthe"

Almelo

Schakeld in eenzijdig

Hierbij heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten.

In de voorspinnerij der Stoomspinnerij "Twenthe", Stationsplein te Almelo, wordt op het ogenblik in vier ploegen gewerkt.

Daar het grootste gedeelte der orders thans dunne garens betreft, kan de spinnerij niet meer de productie der voorspinnerij verwerken.

Om nu de productie der voorspinnerij en der spinnerij in evenwicht te brengen, wordt overwogen één ploeg uit te schakelen.

Wanneer deze maatregel wordt doorgevoerd, zullen ongeveer 45 personen ontslagen worden.

4 Februari 1952.

1

UITTREKSEL

Uit : OD 342

Naam: MAANDRAPPORTEN OVERIJSSSEL

Voor : OD 430

Naam: TOESTAND TEXTIELBEDRIJF

Ag. nr: 120979

Afz. : ID Almelo

Datum: 18-10-51

Aard van het stuk: Maandrapport ID Almelo over Sept.51

c. Kleding en Reiniging.

in 430
Als gevolg van een bij de N.V. Palthe's Textielveredelingsbedrijven alhier, in de afdeling kledingververij- en stomerij doorgevoerde reorganisatie, werden in dit bedrijf, in deze periode, 40 arbeiders ontslagen.

De textielfabriek der fa. Harbers en Wessels in deze gemeente was door faillissement op 16 Augustus 1951 gedwongen het bedrijf te sluiten, waardoor 20 meisjes werkloos werden.

De algehele vooruitzichten voor de confectie-industrie zijn niet bijzonder hoopvol.

Uitgetr. door: RM

Op aanwijzing van: BIII

Datum: 23-11-51.

430
e. Textielni-verheid.

Een wollenstoffenfabriek in deze gemeente verzocht ontslagvergunning voor 18 arbeidskrachten, in verband met te geringe afzetmogelijkheden. Na overleg met de Directie werd deze aanvraag ingetrokken en werd besloten de vermindering van de werkgelegenheid over het gehele personeel te doen drukken. Aan het einde van dit kwartaal werkte de spinnerij van dit bedrijf te Wierden en de weverij in deze gemeente, om de andere week.

Een kapokfabriek alhier, met een personeelsbezetting van 18 personen, paste in de aanvang van dit kwartaal, een wachtgeldregeling toe, maar ging per 7 September 1951 over tot ontslag van 6 personen, zodat met het overblijvende personeel de volle werkweek kon worden gewerkt.

Bij de N.V.Stoomspinnerij "Twenthe" alhier, werd het ploegenstelsel iets ingekrompen en aan acht gehuwde vrouwen ontslag aangezegd, terwijl de orderpositie het nodig maakte, dat per 18 Augustus 1951, 28 Duitse meisjes (grensgangsters) werden ontslagen. Acht van deze arbeidskrachten zijn per 24 September 1951 weer aangenomen, omdat voor deze Duitse spoelsters geen Nederlandse vervangsters konden worden gesteld.

Behalve de reeds genoemde ontslagen bij de N.V.Stoomspinnerij "Twenthe" heeft de katoenindustrie te Almelo nog geen personeel ontslagen, terwijl de fabrieken nog volledig werken.

De textielbedrijven voor zover betreft de katoenfabricage, nemen geen ongeschoolde en-geoeefende krachten meer op. Voor vakbekwame arbeiders, zowel mannen als vrouwen, bestaat echter nog steeds plaatsingsmogelijkheid.

Gedurende het 3e kwartaal werden zowel in de textiel- als in de confectiebedrijven een groot aantal Duitse grensgangsters ontslagen. Per eind September 1951 waren in deze gemeente nog 171, n.l. 2 mannen en 169 vrouwen, als grensganger(sters) werkzaam.

Bij het vorige kwartaal betekent dit een vermindering van 227 arbeidskrachten.

Het is te verwachten, dat in de toekomst nog grote aantallen Duitse grensgangers(sters) ontslagen zullen worden.

Op 12. September 1951 legden bij de R.V. Nedamen Jr. Textielfabrieken alhier, ongeveer 50 meisjes werkzaam in de afdelingen Spoelderij, scheerderij en twijnderij, het werk neer i.v.m. de invoering van een tariefverlaging.

Aangezien de staaksters in het bedrijf een sleutelpositie innamen, werden al direct verschillende mannelijke arbeidskrachten gedwongen werkloos.

Doordat onder de invloed van de vakorganisaties de Directie besloot de tariefverlaging op te schorten, hetvatten de staaksters op 19 September wederom haar werkzaamheden.

Als gevolg van deze moeilijkheden gingen ongeveer 4000 arbeidsuren verloren.

BIJZONDERHEDEN.

Verdere bijzonderheden van betekenis zijn niet te melden.

Verbinding No.58

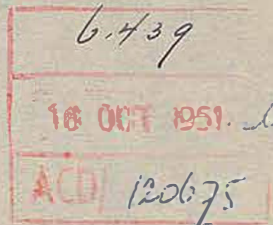
Vertrouwelijk

Onderwerp: Ontslag bij Lankhorst
Touwfabrieken te Sneek.

No.128/1951

Sneek, 15 October 1951

Betrouwbaarheid berichtgever:--
Waardering bericht: betrouwbaar
Ondernomen actie: geen
Medewerkende instanties: geen

Sneek

Schults is nu bij de

Met ingang van 15 October 1951 werden bij Lankhorst Touwfabrieken te Sneek 25 leden van het personeel ontslagen.

Het overige personeel, zijnde ongeveer 120 personen, zal voorlopig drie dagen in de week werken, terwijl een wachtgeld regeling is ingevoerd.

Als reden voor het vorenstaande werd vanwege de Directie van genoemd bedrijf medegedeeld, dat de grondstoffen voor de te maken goederen zo duur moeten worden ingekocht, dat de vervaardigde goederen door te hoge prijs praktisch onverkoopbaar zijn.

Of een en ander enige politieke reactie tengevolge zal hebben moet worden afgewacht.

Eventuele bijzonderheden zullen op de gebruikelijke wijze aan U worden medegedeeld.

Einde

UITTREKSEL

Uit : OD 342

Naam: Maandrapporten Overijssel

Voor : OD 430

Naam: Toestand in Textielbedrijven

Ag. nr: 117639

Afz. : I.D.Almelo

Datum: 30-8-51

Aard van het stuk: Maandrapport over Juli 1951 te Almelo

BEDRIJVEN.

430
↓
In verschillende bedrijven hier ter stede zijn in de afgelopen maand verschillende personen ontslagen, terwijl in vele gevallen de werktijd van de werkende arbeiders aanmerkelijk is ingekort.

Deze maatregelen, welke een gevolg zijn van de in
- DIE -

Uitgetr. door: J.H.

Op aanwijzing van: B V

Datum: 4-12-51

DIE bedrijven heersende slappe heeft bij de aldaar werkende arbeiders grote onrust verwekt.

Van deze onrust wordt door leden der EVC druk gebruik gemaakt door deze ~~werkers~~ geschriften der EVC aan te bieden. Door deze arbeiders wordt van bedoelde aanbieding echter nagenoeg geen gebruik gemaakt.

Enige weken voor de vakantie in de textielbedrijven hier ter stede, werden bij de "Stoomspinnerij Twenthe", alhier een ~~zestal~~ gehuwde vrouwen ontslagen.

Daar het de gewoonte is, dat aan personen, die met de vakantie niet meer in een textielbedrijf werkzaam zijn, niet de 1% vakantie.gratificatie wordt uitgekeerd, kwamen diensengevolge deze vrouwen niet voor de gratificatie in aanmerking.

Enige van deze vrouwen hebben zich in verbinding gesteld met het plaatselijke bestuur der "ATEK", hier ter stede, hetwelk toezegde zich met de Directie van dat bedrijf in verbinding te zullen stellen.

Tot heden heeft het afdelingsbestuur der "ATEK" zich echter nog niet in verbinding met genoemde Directie gesteld.

BIJZONDERHEDEN.

Verdere bijzonderheden van betekenis zijn niet te melden.

30 Augustus 1951.

f

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

~~ONAFGEDAAN~~

430

BT

hier stukken

Afd./Sect.:

BT

Dat.:

29.9.51

Par.:

t.

Interne aanwijzingen ACD.

41

ACD. w

Dat.: 2-11-51

Par.:

2.

(K)

25/10/51

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

BT 14g 24g. 51.

13.9.51

ACD. Versuim nadering van de op pag. 1 genoemde
4es namen. BT 14g t.

BT III A.K. personalia Wormhouten Bentveld
pag. 2. — BT t.

BT 17/10

BT 2-10-51

Directie leden dat lang niet alle 22 ontslagen personen, de vergadering hadden bezocht en dat evenmin andere arbeiders van genoemde fabriek aanwezig waren geweest.-----

Voor zover sindsdien gebleken is, heeft deze vergadering voor de N.V. Verenigde Touwfabrieken geen enkel nadelig resultaat gehad. Er is niets te bespeuren of te bespeuren geweest omtrent onrust of agitatie onder de arbeiders, terwijl evenmin iets bemerkt is van het circuleren van een lijst onder de arbeiders, zoals in het krantenbericht van "De Waarheid" werd vermeld. De verhouding tussen arbeiders en Directie is volkomen normaal te noemen en geheel als voorheen.-----

Enkele van de zes ondertekenaren verklaarden tegenover de Directie niet de bedoeling van het manifest te hebben geweten en zich terstond van de zaak te hebben teruggetrokken, zodra deze bedoeling hen duidelijk werd.---

Het ontslag aan deze 22 personen betrof hoofdzakelijk ongehuwden, waarvan enigen reeds weer werk hebben gevonden. Door de Directie is hen bij ontslag een gratificatie van enkele weken loon toegekend, in grootte ver- schillend naar hun diensttijd bij de Ver.Touwfabrieken.---

Bovenbedoelde personen, waren voor zover bekend, voor het merendeel ongeorganiseerd, terwijl niet vastgesteld is kunnen worden of er onder hen personen waren, die georganiseerd waren in de E.V.C.-----

De namen en gegevens van de zes personen, door wie bedoeld manifest is ondertekend, zijn:.....

1e. ✓ Cornelis SCHOUTEN, geb. te Leiden op 27 Febr.1920, won. te Leiden, Oortjepracht 62-a
(Staat bij de Directie heel gunstig bekend)

2e. ✓ Andries KROMHOUT, geb. te Leiden op 14 Febr. 1926, won. te Leiden, Schimmelstraat 8-a.
(Staat bij de Directie niet ongunstig bekend, maar blijkt volgens verdere inlichtingen uit een Communistisch gezinde familie afkomstig te zijn)

3e. ✓ Johannes Gerardus MOKKENSTORM, geb. te Leiden op 4 April 1908, won. te Leiden, Piet Heinstr.15.
(Staat bij de Directie heel gunstig bekend)

4e. ✓ Gerardus Hendricus BENTVELD, geb. te Leiden op 31 Dec.1912, won. te Leiden, Celebesstraat 19.
(Staat bekend als iemand die geneigd is tot raddraaijerij en in staat moet worden geacht dit vuurtje te hebben aan- geblazen. Niet bekend is of hij lid van de C.P.N. is)

5e. ✓ Willem den OUDE, geb. te Leiden op 4 Maart 1913, won. te Leiden, Tollenstraat 20.
(Is enigszins onnozel)

6e. ✓ Willem Buijn, geb. te Haarlemmermeer op 1 Jan. 1914, won. te Leiden, Langepracht 64-a.

Nog zij gemeld dat niet kan worden aangenomen dat één van bovengenoemde in staat is de tekst van bij- gaand manifest te ontwerpen. Vermoedelijk is dit van de hand van:

Hendrik van WELZEN, geb. te Leiden op 12 Maart 1893, won. te Leiden, Lombokstraat 17.

Betrokkene is voor de C.P.N. lid van de Leidse Gemeente- raad, tevens voorzitter van de plaatselijke Afdeling C.P.N. terwijl de redactie van het manifest geheel overeenkomt met zijn regelmatig gebruikte stijl.

De stemming van de arbeiders bij genoemde fa- briek zal nauwlettend worden geobserveerd, terwijl bij bijzonderheden hiervan zal worden gerapporteerd.-----

Op kant
als onder-
vlees
manifest
in ruiter
ontbreng
Bewerking
Touwfabrieken
kelderde
N 10e.
op kant
als onder-
vlees
manifest
iden.

Leiderdorp, 13 September 1951

Nr. 1365. DIENSTGEHEIM.

Antwoord op schrijven van het Ministerie van
Binnenlandse Zaken, d.d. 30-8-51, Nr. 116798,
betreffende de ontslagenen bij de Verenigde
Touwfabrieken te LEIDERDORP.

18 SEP. 1951

ACD/ 118473

Ingevolge bovenaangehaald schrijven is een onder-
zoek ingesteld, waarbij het volgende is gebleken:.....

AP Leiden

Inderdaad heeft de Directie van de N.V. Verenigde
Touwfabrieken te Leiderdorp in de loop van het jaar 1951
aan een aantal van haar arbeiders ontslag gegeven. Aan-
vankelijk betrof dit uitsluitend jongens en meisjes van
14 tot 16 jaar oud, die nog zeer korte diensttijd (sinds
1950-1951) bij deze onderneming hadden. Door bemiddeling
van de Directie konden zij allen elders tewerk gesteld
worden, terwijl een enkele reeds zelfstandig andere arbeid
had gevonden (o.a. seizoenwerk in land-of tuinbouw) Deze
ontslagen gaven dan ook geen enkele reden tot ontevreden-
heid.-----

In verband met verminderde werkopdrachten be-
sloot voornoemde Directie begin Augustus 1951 opnieuw aan
een aantal arbeiders ontslag te geven. Het plan betrof
eerst ongeveer veertig man, maar werd later teruggebracht
tot 29 hoofden.-----

Over deze kwestie werd vooraf overleg gepleegd
tussen de Directie enerzijds en de z.g. fabriekscommissie
(vertrouwensmannen uit de verschillende afdelingen) en
de plaatselijke bestuurders van de 3 grote vakverenigingen
anderzijds. Dit overleg leidde tot volkomen overeenstemming
zowel wat betreft het ontslag als zodanig, als wat betreft
de personen die zouden worden ontslagen.-----

Als gevolg van enkele mutatie's in de daartoe
opgemaakte lijst werd door de Directie tenslotte voor
totaal 22 man een ontslagvergunning gevraagd aan het
Gewestelijk Arbeidsbureau te Leiden, welke vergunning ook
werd verkregen.-----

Daarop werd door enkele personen op 14 Augustus
1951 bij de ingang van het fabrieksterrein aan de arbeiders
van de fabriek een , niet gedagtekend, manifest versprekt,
waarin werd opgeroepen tot het bijwonen van een vergadering
op 15 Augustus 1951, te 20.00 uur, in de bovenzaal van
"De Kleine Burght" te Leiden. In dit manifest, waarvan
U een exemplaar als bijlage hierbij aantreft, werd ge-
sproken over ontslag van 135 mensen en opgewekt tot het
nemen van maatregelen voor deze en de nog werkende arbei-
ders in de vorm van een wachtgeldregeling, terwijl dit
was ondertekend door zes personen, allen behorend tot de
laatste groep van ontslagenen. Verder bevatte dit manifest
nog enkele beschuldigingen tegen de Directie van genoemde
fabriek.-----

De verspreiding van dit manifest had onder de
arbeiders van de fabriek echter geen merkbaar gevolg en
heeft niet tot onrust of opwindung geleid.-----

Blijkens verkregen inlichtingen is bedoelde
vergadering op genoemde datum inderdaad gehouden en is
deze bezocht door ongeveer 20 personen. Van de zes onder-
tekenaren zijn vermoedelijk de meeste wel tegenwoordig
gewoest, maar één van hen verklaarde later tegen een der

AAN HET PERSONEEL VAN DE VERENIGDE TOUWFABRIEKEN.

VRIENDEN,

Het is jullie bekend, dat, nadat reeds enige tijd geleden tesamen 135 man zijn ontslagen, hoofdzakelijk ongehuwden er nu een nieuwe golf van ontslagen is gevallen, die nu gehuwden betreffen.

Eerst zijn we zoet gehouden met de belofte, dat er geen gehuwden zouden worden ontslagen; deze belofte is gebroken. Het is dientengevolge niet aan te nemen, dat nu de laatste ontslagen zijn gevallen. Ongstwijfeld zullen meerdere slachtoffers vallen. Dit is trouwens door de directie in de toelichting bij de ontslagaanvraag reeds te kennen gegeven.

Daartegen moet worden opgetreden. Dit kan. De jaren na de oorlog zijn goudjaren geweest: voor de ondernemer. Wij, arbeiders, hebben tenauwernood het hoofd boven water kunnen houden. Nu de winststroom voor dit bedrijf gaat luwen, worden wij als uitgeknepen citroenen op straat gesmeten. Doch daarmee mogen wij geen genoegen nemen. De financiële positie van het bedrijf is uitstekend. Ook hierom is het gerechtvaardigd en noodzakelijk, dat een wachtgeldregeling wordt ingesteld. Dit is toch wel het minste wat verwacht mag worden: niet alleen voor hen, die nu ontslagen zijn, maar ook voor hen, die nu nog werken en daardoor van de onzekerheid voor de dag van morgen althans voorlopig verlost worden.

Verwende met elkaar te bespreken hoe we dit kunnen bereiken hebben wij besloten om U op te roepen morgenavond (Woensdag) om 8 uur bij elkaar te komen in de bovenzaal van de "Kleine Burcht" aan de Nieuwe Rijn 19. Wij zullen alle vakorganisatie's uitnodigen deze vergadering bij te wonen en hun standpunt hieromtrent bekend te maken.

Wij dringen er bij U op aan deze vergadering te bezoeken. Het is een zaak die ons allen betreft. Het "heden ik, morgen gij" is hier zeker van toepassing. Daarom moeten wij allen deze vergadering bezoeken.

C. Schouten.

A. Kromhout.

J. G. Mokkenstorm.

G. Bentveld.

W. de Vries.

W. Buijn.

I.D. 2872. A.

Leiden

Betreft: Ontslagen Touwfabriek Leiderdorp.

Dienstgeheim.

w *B*
Naar aanleiding van Uw schrijven, d.d. 30-8-51, No. 116798, wordt het volgende gerapporteerd:

Bij de Verenigde Touwfabrieken te Leiderdorp, zijn in de maand Augustus ongeveer 25 arbeiders ontslagen wegens gebrek aan orders.

Sedert Mei van dit jaar werden in totaal, met toestemming van het Gewestelijk Arbeids Bureau alhier, 47 arbeiders uit dit bedrijf ontslagen.

Op 14-8-51 werden, kennelijk van de zijde der E.V.C., gestencilde pamfletten aan de arbeiders van bedoelde touwfabriek uitgereikt. (Een afschrift van de inhoud dezer pamfletten wordt hierbij gevoegd).

De vergadering, waartoe in het pamflet werd opgewekt, is inderdaad op 15 Augustus gehouden en is bezocht geworden door ongeveer 20 personen.

Over het verloop van deze vergadering is dezerzijds niets anders bekend geworden dan in "De Waarheid" daaromtrent werd gepubliceerd.

Resultaat heeft één en ander niet opgeleverd en van onrust onder de arbeiders in bedoeld bedrijf is tot heden niets gebleken.

De poging van de zijde der E.V.C. daartoe gedaan, moet dan ook als mislukt worden beschouwd.

Hieronder volgt de personalia van de ondertekenaars van bovenbedoeld pamflet, die tot de ontslagenen behoren:

1. Cornelis SCHOUTEN, geb. te Leiden, 27-7-20, wonende te **Leiden**, Oranjegracht 62-a;
2. Andries KROMHOUT, geb. te Leiden, 14-2-26, wonende te Leiden, Schimmelstraat 8-a;
3. Johannes Gerardus MOKKENSTORM, geb. te Leiden, 4-4-08, wonende te Leiden, Piet Heinstraat 15;
4. Gerardus Hendricus BENTVELD, geb. te Leiden, 31-12-17, wonende te Leiden, Celebesstraat 19;
5. Willem den OUDE, geb. te Leiden, 4-3-13, wonende te Leiden, Tollensstraat 20;
6. Willem BUIJN, geb. te Haarlemmermeer, 1-1-14, wonende te Leiden, Langegracht 64-a.

Van deze ondertekenaars staat alleen A.KROMHOUT als communist bekend. Indien hiervoor termen aanwezig zijn, zal omtrent de overige ondertekenaars nog nader worden gerapporteerd.

Leiden, 10-9-51.

ESSS

Afschrift.

AAN HET PERSONEEL VAN DE VERENIGDE TOUWFABRIEKEN.

VRIENDEN,

Het is jullie bekend, dat, nadat reeds enige tijd geleden tesamen 135 man zijn ontslagen, hoofdzakelijk ongehuwden er nu een nieuwe golf van ontslagen is gevallen, die nu gehuwden betreffen.

Eerst zijn we zoet gehouden met de belofte, dat er geen gehuwden zouden worden ontslagen, deze belofte is gebroken. Het is dientengevolge niet aan te nemen, dat nu de laatste ontslagen zijn gevallen. Ongetwijfeld zullen meerdere slachtoffers vallen. Dit is trouwens door de directie in de toelichting bij de ontslagaanvraag reeds te kennen gegeven.

Daartegen moet worden opgetreden. Dit kan. De jaren na de oorlog zijn goudjaren geweest voor de ondernemer. Wij, arbeiders, hebben tenauwernood het hoofd boven water kunnen houden. Nu de winststroom voor dit bedrijf gaat luwen, worden wij als uitgeknepen citroenen op straat gesmeten. Doch daarmee mogen wij geen genoegen nemen. De financiële positie van het bedrijf is uitstekend. Ook hierom is het gerechtvaardigd en noodzakelijk, dat een wachtgeldregeling wordt ingesteld. Dit is toch wel het minste wat verwacht mag worden, niet alleen voor hen, die nu ontslagen zijn, maar ook voor hen, die nu nog werken en daardoor van de onzekerheid voor de dag van morgen althans voorlopig verlost worden.

Teneinde met elkaar te bespreken hoe we dit kunnen bereiken hebben wij besloten om U op te roepen morgenavond (Woensdag) om 8 uur bij elkaar te komen in de bovenzaal van de "Kleine Burcht" aan de Nieuwe Rijn 19. Wij zullen alle vakorganisatie's uitnodigen deze vergadering bij te wonen en hun standpunt hieromtrent bekend te maken.

Wij dringen er bij U op aan deze vergadering te bezoeken. Het is een zaak die ons allen betreft. Het "heden ik, morgen gij" is hier zeker van toepassing. Daarom moeten wij allen deze vergadering bezoeken.

w.g. C. Schouten.
A. Kromhout.
J. G. Mokkenstorm.
G. Bentveld.
W. den Oude.
W. Buijn.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 30 Augustus 1951.

No. BX 116798.

Betr.: De ontslagen bij de
Verenigde Touwfabrieken
te Leiderdorp.

DIENSTGEHEIM

B V WK 3.

UITGEBOEKT

Blijkens een artikel in "De Waarheid", Haagse editie, van 16-8-'51, werd aan 99 personen, werkzaam bij de N.V. Verenigde Touwfabrieken te Leiderdorp, ontslag aangezegd. Het ontslagen personeel zou een comité hebben gevormd, bestaande uit georganiseerden en ongeorganiseerden. Ook zouden volgens dit bericht de arbeiders van het bedrijf per manifest zijn opgeroepen een vergadering bij te wonen op 15-8-'51 in "De kleine Burcht" te Leiden.

Volgens het artikel was op deze vergadering voor het Hoofdbestuur aanwezig Wouter VEENVLIET, geb. te Lonneker 19-7-'18, wonende te Enschede.

In verband met het bovenstaande moge ik U verzoeken mij te doen inlichten over de samenstelling van het genoemde comité, alsmede aangaande de op 15-8-'51 belegde vergadering.

Ik zal het op prijs stellen op de hoogte te worden gehouden van de stemming onder de textielarbeiders en eventuele verdere pogingen van de zijde der E.V.C. om de moeilijkheden in de bedrijven te benutten voor het kweken van stakingslust.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

L. van Laere

Aan de heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te
LEIDEN.

Ontv. bew:

Rappel : 30-11-'51

Aanv. : 118423

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 30 Augustus 1951.

No. BX 116798.

UITGEROECT

Betr.: De ontslagen bij de
Verenigde Touwfabrieken
te Leiderdorp.

DIENSTGEHEIM

B V WK 3.

Blijkens een artikel in "De Waarheid", Haagse editie, van 16-8-'51, werd aan 99 personen, werkzaam bij de N.V. Verenigde Touwfabrieken te Leiderdorp, ontslag aangezegd. Het ontslagen personeel zou een comité hebben gevormd, bestaande uit georganiseerden en ongeorganiseerden. Ook zouden volgens dit bericht de arbeiders van het bedrijf per manifest zijn opgeroepen een vergadering bij te wonen op 15-8-'51 in "De kleine Burcht" te Leiden.

Volgens het artikel was op deze vergadering voor het Hoofdbestuur aanwezig Wouter VEENVLIET, geb. te Lonneker 19-7-'18, wonende te Enschede.

In verband met het bovenstaande moge ik U verzoeken mij te doen inlichten over de samenstelling van het genoemde comité, alsmede aangaande de op 15-8-'51 belegde vergadering.

Ik zal het op prijs stellen op de hoogte te worden gehouden van de stemming onder de textielarbeiders en eventuele verdere pogingen van de zijde der E.V.C. om de moeilijkheden in de bedrijven te benutten voor het kweken van stakingslust.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

E. L. van Loere

Aan de heer Commissaris
van Gemeentepolitie
te Leiden.

Ontv. bew.

Rappel : sta - 15.15.51

Antw. : 11.8.02.51

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 31 Juli 1951.

No. : B 112155.

Betr.: Verslag in
"De Textielarbeider".

B V WK 3.

DIENSTGEHEIM

Ontv. bew.:

Rappel : 31 - 10 '51

Antwoord : 14/5/53

Betreffende de openbare vergadering, belegd door het actie-comité ter verdediging van de belangen der Confectie- en Textielarbeiders(sters) op 21 Juni 1951 te Amsterdam, waarvan ik reeds van U een bericht ontving no. 1780 -4-'51, d.d. 22 Juni '51, verscheen in "De Textielarbeider" van 7 Juli j.l. een uitgebreid verslag.

Hierin werd niet alleen vermeld wat P. MUL als secretaris van het Plaatselijk Actie Comité gesproken had, maar werd bovendien de tekst gegeven van een door Siewert GEUGJES, geb. 14-7-'26 Zaandam, secretaris hoofdbestuur A.T.E.K., gehouden discussie-bijdrage.

In verband met het bovenstaande moge ik U verzoeken mij te doen mededelen of de in Uw bovengenoemd bericht vermelde onbekende spreker mogelijk identiek is aan GEUGJES voornoemd.

Van eventuele nadere berichten inzake de ontwikkeling van de E.V.C.-actie onder textielarbeiders zal ik met belangstelling kennisnemen.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

L. L. van Laere

Aan de heer Hoofddo commissaris
van Gemeentepolitie
te
AMSTERDAM.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

No. : B 112155.

Betr.: Actie-comité ter verdediging
van de belangen der Confectie-
en Textielarbeiders(sters).

B V WK 3.

's-Gravenhage, 13 Juli 1951.

VERTROUWELIJK

Ontv. bew.

Rappel

: 13. 12. 51

Antwoord

: 14. 12.

Onder verwijzing naar Uw brief no. 1780^b-4-'51,
d.d. 22 Juni 1951, en Uw maandoverzicht van Mei 1951, pag.
1, moge ik U verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent
de samenstelling van het daarin genoemde Plaatselijke Actie-
comité ter verdediging van de belangen der confectie- en
textielarbeiders(sters).

Gaarne zal ik ook op de hoogte worden gehouden van
de activiteits-ontwikkeling van dit Comité, mede in verband
met de "prijsenoerlog" in de textielbranche in Uw gemeente
en terugslag daarvan op de bedrijven.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

Aan de heer Hoofdcommissaris
van Gemeentepolitie
te
A M S T E R D A M.

No. 1780^b-4-'51

Onderwerp: OPENBARE VERGADERING.

DIENSTGEHEIM.

OP KAART
ACD/46
DAT: 7-7-52
PAR: 3

6.434
22 Juni 1951.
25 JUNI 1951.
ACD/112155

Verslag van de openbare vergadering, gehouden op Donderdag, 21 Juni 1951, te 20 uur, in het gebouw "De Valk", Valkenburgerstraat 105, te Amsterdam.

Deze vergadering was belegd door het Plaatselijk Actie-comité, ter verdediging van de belangen der Confectie- en Textielarbeiders(sters) en aangekondigd in het dagblad "De Waarheid" van 14-6-'51. Toegangsprijs f 0.20.

Het doel van deze vergadering was om besprekingen te voeren over hetgeen moet worden gedaan tegen de funeste Regeringspolitiek, die mede de malaise in de confectie-industrie veroorzaakte.

SPREKER: Pieter MUL, geboren te Amsterdam, 31 Januari 1923, coupeur, werkzaam Confectiefabriek "AGNETA" N.V., Warmoesstraat 161, te Amsterdam, wonende Einthovenstraat 19-1, te Amsterdam.

De vergadering werd bijgewoond door 60 personen, waaronder ongeveer 40 meisjes in de leeftijd van 16 tot 22 jaar. Zaalcapaciteit 300 zitplaatsen.

In de zaal waren geen versieringen, leuzen en/of spreuken aangebracht. Er werd niet gecolporteerd en/of gecollecteerd.

Te 20.30 uur werd deze bijeenkomst geopend door een onbekend gebleven persoon. Hij deelde mede dat het Plaatselijk Actie-comité deze vergadering had belegd om tezamen de oorzaken van de moeilijkheden in de confectie- en textielindustrie te bespreken en te bepalen welke houding de werkers(sters) in deze bedrijven moeten aannemen. Spreker betoogde dat in de laatste weken, te Amsterdam, al 1200 á 1300 arbeiders(sters) in deze bedrijven waren ontslagen en dat dit getal met de dag groeide. Ik voorzie, aldus spreker, in deze industrieën een grote werkloosheid en wij moeten alles in het werk stellen om dit te voorkomen en de belangen van de werkers(sters) in deze bedrijven te behartigen. Nog deelde hij mede dat aanvankelijk door twee kameraden, op deze vergadering, medewerking zou worden verleend door het zingen van liedjes bij de gitaar, doch door ziekte van één der kameraden kon dit niet doorgaan.

Hierna gaf hij het woord aan de spreker P.MUL.

In vele confectie-bedrijven te Amsterdam, aldus spreker, heerst onder de arbeiders(sters) grote beroering. Aan honderden werkers(sters) is ontslag aangezegd onder het motto: "INKRIMPING VAN DE BEDRIJVEN". Bij de firma SNOG aan de Amstelstraat werden 25 arbeiders(sters) ontslagen. Twintig van hen tekenden een verklaring dat zij met het ontslag accoord gingen. De vijf anderen weigerden dit en zijn nu met thuiswerk opgescheept. Bij de firma SONNENBERG tekenden 8 van de 9 ontslagenen, die niet op de hoogte zijn van de voorschriften, zulk een accoordverklaring te tekenen, waardoor zij van alle rechten afstand doen. En zo zou ik meerdere bedrijven kunnen noemen zoals BLOGG, TRESCO, GOYARTS e.a. waar tal van arbeiders(sters) werden ontslagen en een accoordverklaring tekenden, waardoor zij van alle rechten afstand hebben gedaan.

Met klem waarschuwen wij iedere arbeider(ster), bij eventueel ontslag, geen enkel papier te tekenen, ook niet wanneer de patroon dreigt geen loon te zullen uitbetalen, (welke dreiging al dikwijls is uitgesproken). De patroon is te allen tijde verplicht om uittebetalen.

Bij ontslag moet onmiddellijk en per aangetekende brief, zowel bij de betrokken...

DIENSTGEHEIM.

betrokken patroon, als bij het Gewestelijk Arbeidsbureau, geprotesteerd worden tegen het ontslag.

De werkers in de confectie-industrie worden er attent opgemaakt dat zij zich met alle moeilijkheden kunnen wenden tot het Plaatselijk Actiecomité, dat iedere Dinsdag, Woensdag en Donderdag, 's avonds van 7 tot 10 uur zitting houdt in het gebouw "De LEEUW", Valkenburgerstraat.

Nu zullen velen van U mij de vraag stellen: "Wat voor een comité is dat en heeft het ook een bepaalde politieke richting?" Deze vraag kan ik in een paar woorden beantwoorden. Het Plaatselijk Actiecomité staat op zeer brede basis. Het is samengesteld uit leden van de Katholieke organisatie, het NVV., de EVC. en ongeorganiseerden uit de confectie- en textielindustrie. Er wordt niet gelet op kerk, geloof of politiek, maar zuiver op de belangen van de arbeiders.

Welnu dit comité, dat enkel de belangen van de arbeiders wil behartigen, heeft al veel werk verricht. Het comité voerde reeds besprekingen met de directies van verschillende bedrijven en met de directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau.

Het comité heeft, tot driemaal toe, getracht de Burgemeester van Amsterdam, voor een persoonlijk onderhoud te bereiken, doch nog steeds zonder resultaat. Verder heeft het comité zich gewend tot de gemeenteraad van Amsterdam, met het verzoek om deze zaak in de gemeenteraad te behandelen. Het ligt in de bedoeling van het comité om de fractievoorzitters van de verschillende politieke partijen hierover nog te onderhouden. Voorts is een schrijven gericht aan de redacties van alle dagbladen, met het verzoek dit te publiceren. Helaas heeft alleen "De Waarheid" aan dit verzoek gevolg gegeven. Van deze plaats een woord van dank aan de redactie van "De Waarheid", die hierin heeft getoond ons te willen helpen in onze strijd.

Bij de onderhandelingen, die het comité heeft gehad met de directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau en andere autoriteiten werd gevoeld de funeste landspolitiek der regering, welke zijn het lamleggen van de vredesproductie, dus werkloosheid en verslechtering van het levenspeil. Het G.A.B. weigerde de ontslagen tegen te gaan. Het moet voor iedere werker in de confectie-industrie thans duidelijk zijn, dat het van hem afhangt of de pogingen van de fabrikanten en de regering, om op de schouders der arbeidersklasse de lasten der misdadige oorlogsvoorbereiding af te wentelen, succes hebben. Daarvoor is nodig EENHEID DER CONFECTIE-ARBEIDERS.

Maar mijne vrienden, dan moet het anders gaan dan tot nu toe. Als ik hier in de zaal dit kleine groepje zie dan zeg ik: "Nee daar kan geen kracht van uit gaan". Hebben wij aan het begin van deze vergadering niet gehoord dat reeds 1200 á 1300 arbeiders(sters) zijn ontslagen? Waar blijven zij? Het comité wil werken voor deze slachtoffers en ook voor hen die misschien morgen of overmorgen ontslagen zullen worden, maar dan moet er een krachtige éénheid zijn. Als het comité een onderhoud heeft over deze zaak, dan moeten wij kunnen zeggen dat duizenden deze actie steunen. Dat kunnen wij nu niet. Ik wijk de aanwezigen allen op om in de fabriek, in de familiekring, ja waar dan ook, propaganda te maken voor ons Actie-comité.

In de gevoerde strijd heeft het Actie-comité al een mooi succes kunnen boeken. Als eerste resultaat van haar actie is een aanvullende wachtgelduitkering vastgesteld, voor al diegenen die, in de Amsterdamse Confectie-industrie minder uren werken. Enkele mededelingen hierover....

DIENSTGEHEIM.

Er is een vergunning voor verkorting van de werktijd. Op grond van deze vergunning kan, indien daartoe in een bedrijf behoefte bestaat, de werktijd van het productief personeel worden teruggebracht, tot minder dan 48 uur, onder voorwaarde dat over de nietgewerkte tijd een aanvullende wachtgelduitkering wordt verstrekt. Wil de werkgever b.v. de werktijd over een bepaalde tijd terugbrengen tot 36 uur, dan geeft hij aan de groep der gehuwde mannen en kostwinners een aanvullende uitkering van 7 uren, aan de ongehuwden die niet bij de ouders inwonen, van 18 jaar en ouder, een uitkering van 4 uur en aan de overige werknemers nihil. Wanneer de werktijd niet korter wordt gesteld dan 43 uur, wordt aan geen categorie werknemers enige aanvullende uitkering gedaan.

Indien geen gehuwde arbeiders of kostwinners in het bedrijf werkzaam zijn, dan kan de werktijd worden verkort tot 40 uur per week, zonder enige aanvullende uitkering.

Over de gewerkte uren wordt het normale daarvoor geldende loon betaald, te weten gemeenteklasse 1 plus 5% voor 18 jaar en ouder, verhoogd met de toeslagen van de laatste twee loonronden.

Voor de werkgevers, die kunnen aantonen dat zij niet kunnen voldoen aan de voorwaarde tot aanvullende uitkering, zal een bijzondere regeling kunnen worden getroffen. Wij vestigen er de aandacht op dat bewijslast in dit geval rust op de werkgever, die meent op deze uitzondering een beroep te moeten doen.

Alhoewel deze regeling een verbetering is bij de oude toestand is het vanzelfsprekend, dat deze aanvullende wachtgelduitkering onvoldoende is voor elke arbeider en arbeidster, werkzaam in de confectie.

Het Plaatselijk Atiecomité roept daarom iedereen in de Confectie-industrie op, om de eisen:

WERK VOOR ALLEN, EVENTUEEL DOOR VERKORTING VAN DE WERKTIJD MET BEHOUD VAN HET VOLLE LOON en VOOR EEN GOEDE WACHTGELDREGELING, te verwezen-

lijken door met hen deze actie te voeren.

Geen werker mag, aldus spreker, zich zonder meer op straat laten zetten. Laat U niet afschrikken door bedreigingen van de werkgever. Strijdt voor EENHEID DER CONFECTIEARBEIDERS.

Aan het slot van zijn rede vroeg spreker de aanwezigen om toestemming dat het Actie-comité zich schriftelijk zou wenden tot de Minister-President Dr. W. DREES. Met een ja-geroep uit de zaal werd hierop instemmend geantwoord.

Vervolgens werd 15 minuten gepauzeerd. Na de pauze werden nog enige vragen, betreffende plaatsgehad hebbende ontslagen, gesteld, die door MUL werden beantwoord.

Te 23 uur werd deze bijeenkomst gesloten.

OPMERKING

MUL is een slechte spreker. Hij was niet in staat zijn gehoor te boeien, ja werd door sommigen, door zijn herhaald hakkelen, onderdrukt uitgelachen. De stemming in zijn geheel was gedrukt en vertoonde weinig enthousiasme.

.....B5

Tevens verzonden aan: B.M. Asd.

H.C. Asd.

No 13 / p₁

VERTROUWELIJK

Verbinding 41.

18 Juni 1951.

Betreft: Arbeidsconflict bij
Fa. Doyes te Zutphen.

OP KAART
ACD/112
DAT: 10-7-51
PAR: 02

No. 270/II. 6.434
21 JUNI 1951

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar
Waardering bericht : idem
Tevens bericht gez. aan : Procureur-Generaal, fgd. Directeur
van Politie te Arnhem,

Ik heb de eer U het volgende te berichten.

In 1946 werd alhier in perceel Hoornwerk 65 de textielonderneming "Continental" gevestigd.

Nadat één der firmanten, genaamd Verhaegh, destijds wonende te Warnsveld, in staat van faillissement werd verklaard, werd deze textielonderneming opgeheven en werd in voornoemd perceel een filiaal van R. ~~Dooyes~~ Dooyes' Confectiefabrieken N.V., St. Willibrordusstraat 12-16 te Amsterdam, gevestigd. Van dit filiaal werd toen bedrijfsleider de voormalige mede-firmant van de textielonderneming "Continental", Willem Cornelis Petrus van Leeuwen, oud 43 jaar, wonende Burgemeester Dijkmeesterweg 10 alhier. Deze is bij het personeel, dat inmiddels tot 90 personen, voor het merendeel meisjes, is uitgebreid, zeer gezien.

Naar mij thans werd medegedeeld, werd genoemde Van Leeuwen begin Mei 1951 ontslag aangezegd, aangezien hij niet in staat zou zijn leiding te geven aan het steeds in aantal groter wordende personeel. Door het personeel werd vermoed, dat een bandleidster, die in 1950 door de Directie van voornoemde N.V. in verband met de uitbreiding van de fabriek naar Zutphen was gezonden, de heer Van Leeuwen bij de Directie in een kwaad daglicht had gesteld.

In verband hiermede heeft het personeel van het filiaal te Zutphen zich solidair verklaard met de heer Van Leeuwen en werd besloten de directie te Amsterdam een ultimatum te stellen, waarin werd geëist, dat het ontslag van de heer Van Leeuwen ongedaan zou worden gemaakt of anders zou op Vrijdag 11 of 18 Mei 1951 het werk worden neergelegd.

Dit ultimatum werd opgesteld door de bedrijfskern, die wordt gevormd door:

1. Johanna Geertruida Hüsken, geb. 21.7.25 te Zutphen, naaister, wonende te Zutphen, Graaf Ottosingel 137,
2. Gerharda Reenalda, geb. 3.1.28 te Zutphen, naaister, wonende te Zutphen, Wilgenstraat 26 en
3. Wilhelmina Vervooren, geb. 24.6.30 te 's Gravenhage, naaister, wonende te Zutphen, Gasthuisstraat 8a.

Van deze personen is bij mijne administratie bekend, dat zij in 1950 zitting hadden in het actie-comité van de E.V.C. voor Dooyes' confectiefabriek alhier.

In dit bedrijf zijn ongeveer 15 meisjes georganiseerd, t.w. 12 in het N.V.V. en 3 in "Unitas" van het C.N.V. De Uniebonden werden in deze aangelegenheden niet gekend, zodat een wilde staking dreigde uit te breken.

Door een lid van de Chr. Besturenbond alhier, wiens dochter aldaar werkzaam is en die eenen ander vernam, is het Hoofdbestuur van "Unitas" (C.N.V.) hiermede in kennis gesteld, waarop een bespreking plaats vond tussen een vertegenwoordiger van "Unitas" en de heer Van Leeuwen. Tevens had deze vertegenwoordiger een onderhoud met de bedrijfskern. Dit geschiedde om een politieke staking te voorkomen.

Zutphen

op kaart

*op kaart
met
deze
mensen*

Na enige besprekingen met de Directie van voornemde N.V. te Amsterdam, werd het ontslag van de heer Van Leeuwen ingetrokken.

In de politieadministratie dezer gemeente is ten nadele van C.P. van Leeuwen voornoemd niets bekend. Zijn politieke gezindheid is tot op heden niet kunnen blijken. Voor zover bekend is hij niet extremistisch georiënteerd. Als bedrijfsleider staat hij zeer welwillend tegenover het personeel en tracht hij zoveel mogelijk hun eisen in te willigen.

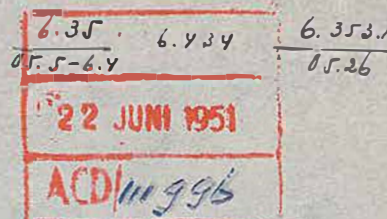
EINDE.

Verbinding no. 49 VERTROUWELIJK

H/hw. No. _____

ONDERWERP:

Verspreiding pamfletten bij de
fa. Palthe.

Almelo

Nadat door de fa. Palthe, hier ter stede, een 35 tal arbeiders, per 1 Juli 1951, in verband met de reorganisatie van het bedrijf, ontslag was aangezegd, werden op Maandag, 18 Juni 1951, om 13,30 uur, aan de poorten van dat bedrijf, pamfletten uitgegeven, door leden van de EVC.

In deze pamfletten werden de arbeiders bewogen, geen genoegen met deze ontslagen te nemen. Tevens werden hierin de arbeiders opgeroepen voor een vergadering, welke op Maandag, 18 Juni 1951 om 17,30 uur en op Dinsdag, 19 Juni om 10 uur, in het EVC-gebouw, Doelenstraat no. 21 te Almelo, zou worden gehouden.

Daar op beide vergaderingen geen enkele arbeider van genoemd bedrijf tegenwoordig was, is deze poging der EVC, om in dit bedrijf een actie te ontketenen, mislukt.

Op laatst genoemde datum was Hendrikus R e m m e l t, geboren 11 September 1907 te Borger, van beroep fabrieksarbeider en wonende Tuinstraat no. 90 te Almelo, alleen in het EVC-gebouw aanwezig, zodat kan worden aangenomen, dat deze wilde proberen de arbeiders tot enige actie aan te zetten.

Een exemplaar van de uitgegeven pamfletten wordt hierbij gevoegd.

20 Juni 1951.

Aan de arbeiders en arbeidsters van "Palthe".-

Aan verschillende werkers is door de directie te kennen gegeven dat zij naar ander werk moeten omzien. Werkloosheid dreigt voor vele gezinnen. Terwijl tot voor kort nog volop werd gewerkt en in vele gevallen overwerk werd verricht, worden nu verschillende arbeiders met ontslag bedreigd.

Arbeiders en arbeidsters van "Palthe",

Tegen deze plannen der directie, die om haar winsten veilig te stellen, de arbeiders op straat zet waardoor armoede en nood in de gezinnen wordt gebracht, dient strijd te worden gevoerd.

Het antwoord dat hierop geven moet worden is:

- 1.- Dat onder geen enkele voorwaarde moet worden aanvaardt. Teken geen enkel papier, daar anders de directie kan zeggen dat U accoord bent gegaan met Uw ontslag hetgeen inhoud dat alle rechten op b.v. overbruggingsuitkering worden verspeeld.
- 2.- Protesteerd onmiddellijk zodra de directie U ontslag geeft zowel mondeling als schriftelijk bij de directie en Arbeidsbureau.

Werkers, smeedt de Eenheid!

Bovenal is het nodig de eenheid in het bedrijf tegen de ontslagen te smeden. Beseft dat de werkloosheid meerdere werkers bedreigt. Steld bij de directie de eis: GEEN ENKEL ONTSLAG ! Verkorting van de werktijd met behoud van loon! Of wachtgeldregeling.

-o-

Bezoekt de vergadering ter bespreking van de stappen die genomen moeten worden tegen deze plannen!

Teneinde te bespreken wat tegen de ontslagen kan worden gedaan roepen wij U op voor een vergadering op

Maandag 18 Juni des middags half zes
voor dag- en morgenploegen.

Dinsdag 19 Juni des morgens 10 uur
voor de late ploeg.

Beide vergaderingen worden gehouden in de zaal
van het Gebouw

Doelenstraat 21 Almelo.

-o-

Aanvaardt geen enkel ontslag ! Eist werk voor allen !

Het Bestuur van de ATEK - Almelo.

Verbinding no. 49 VERTROUWELIJK
H/hw. no. _____

ONDERWERP:

Ontslag 35 arbeiders bij
de fa. Palthe. /

6.434 6.439
11 JUNI 1951

ACD/ 111091

Amels
Hierbij heb ik de eer UEdelGestrenge het volgende te berichten.

Bij de N.V. Palthe's Textielveredelingsbedrijven, Chemische wasserij en ververij alhier, zijn met ingang van 1 Juli 1951, 35 gehuwde mannelijke arbeiders ontslagen.

Deze arbeiders zijn niet ontslagen omdat het bedrijf met slapte of dergelijke te kampen heeft, doch daar de afdeling waarin deze werkzaam zijn (stukgoedververij) gereorganiseerd wordt.

Dit ontslag is gegeven in overleg met de Unie-bonden en met goedvinden van het Gewestelijk Arbeidsbureau.

8 Juni 1951.
/

UITTREKSEL

Uit : OD 1229

Naam: ALGEMENE BOND VAN WERKERS IN DE TEXTIEL EN
KLEDINGINDUSTRIE

Voor : OD 430

Naam: TOESTAND TEXTIEL-BEDRIJF

Ag. nr: 110465

Afz. : I.D. Tilburg

Datum: Juni 1951

Aard van het stuk: Betreft :Rapport over de activiteit der EVC in Twente.

Zie bijlagen

Uitgetr. door: T.G.

Op aanwijzing van: B V

Datum: 21.11.51

von der Aktivität der Z. V. C. in Taverne.

Herbst Herbarien des L. V. C. (offen. Herbst)
in 27. Hage in Tinschke, Blumenabstr. 80.

the most important persons here:

2. *Quercus*, *occidentalis*. This is our large oak.

— 18 —
gebrekig uit te staan en liet van de E. S. T.
het honds de kenschen in handen der boos en

A. A. metopostomandricus. Paas where one apical

Wegen der großen Menge an Samen, die ich
von den verschiedenen Pflanzenarten
in meinem Garten gesammelt habe,
möchte ich Sie bitten, mir
eine kleine Menge davon
für meine Sammlung zu
überlassen.

C. Genschwin, verstorben 25. September 1870

20 de "econom" an bohandat also was de make
heft van de technisch kant. de E. J. A. v.

Geht nicht ein mit. Besondere hervorzuheben, dass es nicht allein gerade die für den Bau von Maschinen, sondern auch die für den Bau von Maschinen.

My Dear Emma, this was her day. She told us.

Als het men al B. P. P. en special ginderen
in de confectie. De ommekeer in het
haar sporen reukende als spijtelijk bij
dit stroom te worden onder het
persoonel als confectie-fabrikant. De
en geschiedt in de confectie-fabrikant.

Beurtheilung, des Hofpredigers H. E. S. Her
in plaudernd mit kaiserlicher Majestät anzu
sprechen in in hofpredigerliche Reden meist in
ein gutem Rahmen in d. H. in verständlich
in bewußtseinsmäßig in der mit etwas d. H. mit
an ein vergessenes Spielzeug.

Om de doestellingen van G.W.C. te kunnen bereiken, en ook in het nabijgelegen stadsgebied instelbaar of te bevestigen en te verbeteren (verbod) worden 23 werkdagen van de werkdagen (werkdagen) van de werkdagen van de werkdagen. De werkdagen, werkdagen, zijn de dagen van de werkdagen van de werkdagen, met uitzondering van de werkdagen van de werkdagen, met uitzondering van de werkdagen van de werkdagen, met uitzondering van de werkdagen van de werkdagen.

2d group: eaten in imagination or in order
to give by an error or by the blimping that
made us by men to imagine.

De verdere tactiek is dan om de jingd welke staakt mit te spelen tegenover de andere.
"Hij mogen toch hun jongere kameraden niet in de steek laten", is dan de drogreden.
Heeft men geen succes, dan wordt er op aangedrongen dat de stakende jingd de straat op gaat, gaat, poeten enz., en de terreurs tegen de andere arbeiders is geboren.

Hier Albert Heijn en Verhade waar welke stakingen plaats hadden.

De bedrijven welke speciale aandacht hebben in Enschede, omdat in deze bedrijven de C. V. C. en/of C. P. N. flink vertegenwoordigd is, zijn:

In Enschede:

Firma van Gleeck en Co.
Confectie-fabriek Rosendaal
Katoenspinnerij.

In Almelo:

Textiel-fabriek Almelo
Eicstap-fabriek Tentelink
ten Bruggencate.

In Hengelo:

Textiel-fabriek, Parallelweg.
Eijspinnerij.

Wat slot mag ik nog onder de aandacht brengen dat de A. K. L. in Arnhem steeds onder de loupe zit. Tot nu toe heeft men hier geen vaste grond kunnen vinden, doch, gezien de belangrijkheid van dit bedrijf op defensie-gebied, zal men zich daar steeds in blijven vasthouden.
Het is "de vette kluis" en het licht mij met overvloedig niraam de nodige aandacht te schenken.

M. D. Diller.

No. I.D. 185/51.

DIENSTGEHEIM.

Onderwerp: Stakingsbericht en
Verspreiding E.V.C. pamflet.

18 APR. 1951

Datum: 17 April 1951.

ACD

6.434 6.353.1
05.26
6.434.37Eigen bericht.

In het Volksdagblad voor Nederland " De Waarheid " 10e jaargang No. 586, d.d. 6 April 1951 komt op de 2e pagina, 3e kolom, het volgende bericht voor:

" Actie bij de N.K.S. "

" Bij de NKS te Hengelo(0) krijgen alleen de mannelijke arbeiders boven de 23 jaar de 5 %; van 23 tot 19 jaar worden aflopende verhogingen gegeven. De vrouwen en meisjes krijgen in het geheel niets. De arbeidsters gaan hiermede vanzelfsprekend niet accoord. Gistermorgen hebben de meisjes en vrouwen in de tweede cylinderspinnerij als protest tegen het niet uitbetalen van de 5 % hun machine een kwartier stil gezet. "

Naar aanleiding van bovenstaand bericht werd door ons bij de Koninklijke Nederlandse Katoen Spinnerij te Hengelo(0) een onderzoek ingesteld. Hierbij is gebleken, dat voornoemd bericht geheel onjuist was, voorwat betreft de staking van een kwartier, en dat in het geheel geen enkele machine een kwartier uit protest werd stil gezet.

Door de Directie van voornoemd bedrijf was bekend gemaakt, dat aan de mannelijke arbeiders boven de 23 jaar de 5 % loonsverhoging zou worden uitbetaald. Voor de overige arbeiders en arbeidsters werd nog geen 5 % verhoging toegekend omdat de Regering voor die groepen van arbeiders en arbeidsters nog geen instructie had gegeven.

Naar aanleiding van dit bericht hebben vier meisjes, werkzaam in de tweede cylinderspinnerij, een onderhoud gehad met de directie. Dit onderhoud, dat slechts 5 minuten heeft geduurd, had tot doel om ook voor de meisjes en vrouwen de 5 % loonsverhoging te krijgen. Door de directie werd hun medegedeeld, dat zij alles in het werk zou stellen om ook voor hun de 5 % loonsverhoging te doen uitbetalen. Hierna zijn de meisjes weer normaal aan hun werk gegaan.

De meisjes, die een onderhoud met de Directie hadden zijn genaamd:

- 1 Truida Theresia HOEK, geboren te Weerselo 26 September 1928, van beroep spinster, wonende te Weerselo, Deurningen 196;
- 1 Teuntje van ALFEN, geboren te IJsselmuiden 17 Januari 1924, van beroep spinster, wonende te Hengelo(0), Enschedesestraat 260
- 1 Geesje WIND, geboren te Hengelo(0) 23 Maart 1928, van beroep spinster, wonende te Hengelo(0), Margarethastraat No. 10 en
- x1 Trijntje ZWEEP, geboren te Groningen 2 Juni 1923, van beroep spinster, wonende te Hengelo(0), Heideweg No. 52.

Ten aanzien van het meisje HOEK werd contact opgenomen met de Verbinding van de Rijkspolitie te Almelo, alwaar zij, noch een van de gezinsleden van het gezin waaruit zij afkomstig is, nie in de administratie voorkomt.

Het meisje van ALFEN en WIND komen in de administratie te Hengelo(0) niet voor, noch een van hun gezinsleden.

Ten aanzien van het meisje ZWEEP is alhier bekend, dat zij in October 1950 lid was van de E.V.C. Een volledige informatie kaart van haar werd U bereids toegezonden.

Op Woensdag 11 April 1951, te omstreeks 13.30 uur, werd aan de ingang van de K.N.K.S. te Hengelo(0) een pamflet verspreid van het Afdelingsbestuur der Algemeen bond van werkers in de Textiel en Kledingindustrie " De Atek " (E.V.C.) te Hengelo(0).

Hengelo

17

*onderhoud met
acties*

*en direct
klaar op van
terugkoms
pamflet
de tekst!*

De verspreiding van dit pamflet vond plaats op het tijdstip bij de verwisseling der ploegen en werd uitgereikt aan het personeel werkzaam bij de K.N.K.S. te Hengelo(0). De verspreiding werd verricht door twee onbekend gebleven personen. Van de zijde der Directie werd ons medegedeeld, dat door het personeel van de K.N.K.S. niet gereageerd is op de inhoud van het pamflet en geen enkele arbeider of arbeidster uit hoofde van stakings-neigingen of dergelijke afwezig was. Een tweetal pamfletten welke ons ter hand zijn gesteld worden U hierbij toegezonden.

E I N D E .

Op 17 April 1951 toegezonden aan het
Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst
te 's-G R A V E N H A G E .

AAN DE ARBEIDERS EN ARBEIDSTERS VAN DE N.K.S.

Mannen, vrouwen en jeugd,

10/5/54

Door de jonge arbeiders (sters) en vrouwen is vorige week Donderdag de eis gesteld:

Ook wij de 5 % !

Deze eis is rechtvaardig!

Ook voor hen is de prijs van margarine met 40 % gestegen, ook voor hen werd brood, suiker en wat niet al, duurder.

De directie heeft gepoogd deze eis voorlopig onder tafel te werken met de motivering dat hierover op 12 April nog besprekingen moeten worden gevoerd.

In een rondschrijven aan de kern heeft de directie echter bekend gemaakt dat de bespreking met de kern over deze 5 % pas weer op 24 April zullen worden hervat.

De bedoeling is duidelijk!

De directie tracht door het rekken, de stemming op te vangen en de strijd af te remmen.

Dit mag niet gebeuren!

Verlangt van de directie: Nog deze week de 5 % in ons loonzakje!

Wil zij dat niet, stop dan opnieuw het werk en staakt tot Uw eis is ingewilligd.

Laat U niet op sleeptouw nemen door de directie omdat zij nog "besprekingen" moet voeren.

-o-

Gij oudere arbeiders, moet tesamen met de vrouwen en jeugd Uw eisen stellen.

-o-

Sinds Sept. 1950 werd het levenspeil tengevolge van de milliardenverblindende oorlogsvoorbereiding, 15 % duurder. Dit betekent dus 15 % minder in het loonzakje.

De thans gegeven 5 % is daarom absoluut onvoldoende en slechts een eerste stap naar volledige compensatie.

Welnu, doet daarom eensgezind en standvastig, hoe gij ook zijt georganiseerd, de tweede stap, dat wil zeggen nog eens 5 % in het loonzakje, op de weg naar volledige compensatie van de gestegen prijzen.

Arbeiders, vrouwen en jeugd!

Weest moedig!

Strijdt schouder aan schouder met alle U ten dienste staande middelen voor U rechtvaardige eisen.

Verdedigt Uw levenspeil!

Het afd.bestuur der Alg. bond
van werkers in de Textiel- en
Kledingindustrie "DE ATEK" (EVC)
Engelo.-

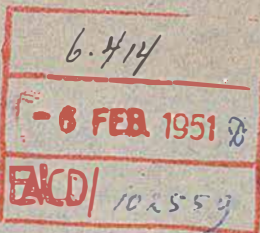
S.T.

3 Februari 1951.

No. Gr.V.D. 54/51 Conf. *B*

Onderwerp: Conflict in de textiel-
industrie te Waalre.

CONFIDENTIEEL

cc *151359*
Onder verwijzing naar mijn brief No.
54/51 Confidentieel, d.d. 17 Januari 1951,
onderwerp als in margine, moge ik U be-
richten dat mij door Z het volgende werd
bericht:

" In verband met het door de Direc-
"tie van de textielindustrie van de
"N.V. Hollandse Weverijen opgeheven
"organisatieverbod voor de arbeiders,
"is de voorgenomen staking aldaar
"niet doorgegaan".

S.T.

Aan: B.V.D.

Typ: 18.
Coll.: w

S. T.

17 Januari 1951.

No. Gr.V.D. 54/51 Conf.

Bijl.: een.

Onderwerp: Conflict in de textielindustrie
te Waalre.

CONFIDENTIEEL

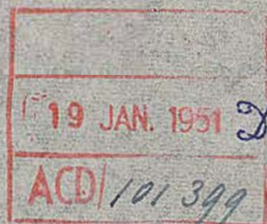
Hierbij moge ik U doen toekomen
een uittreksel uit een rapport, opge-
maakt door Z, betreffende een conflict in
de textielindustrie van de N.V. Holland-
se Weverijen te waalre, tussen R.K. geor-
ganiseerde werknemers en de directie",
naar de inhoud waarvan ik U kortheids-
halve moge verwijzen.

Indien terzake nieuwe gegevens
te mijner kennis worden gebracht, zal
ik U deze doen toekomen.

S. T.

Aan: B.V.D.

Typ: 18.
Coll.: 13

VEILIGHEIDSRAPPORT

UI TREKSEL.

Datum van bericht:	10 Januari 1951.
Rapporteur:	
Van wie is het bericht afkomstig:	contact.
Betrouwbaarheid van berichtgever:	betrouwbaar.
Betrouwbaarheid van bericht:	betrouwbaar.
Welke acties zijn ondernomen:	geen.
Met welke instanties wordt samengewerkt:	geen.

BERICHT.

Sinds enkele weken heerst er een conflict in de textielindustrie van de N.V. Hollandse Weverijen te Waalre, tussen R.K. georganiseerde werknemers en de directie.

De oorzaak van het conflict zou te wijten zijn aan de houding van de directie ten opzichte van de arbeiders die georganiseerd zijn in de Kath. Textielarbeidersbond "St. Lambertus". De directie zou de arbeiders voor de keus gesteld hebben tussen het kiezen van ONTSLAG of bedanken als lid van genoemde bond. Aan een der arbeiders is inmiddels ontslag aangezegd. Dit ontslag - de reden daarvan - zal deze week vermoedelijk onderzocht worden door het Gewestelijk Arbeidsbureau te Eindhoven, waarna al of niet een vergunning tot ontslag volgt.

De bondsraad van genoemde werknemers heeft d.d. 9 Januari 1951 besloten een staking af te kondigen indien de directie "Van de Hollandse Weverijen" besluit om R.K. georganiseerde werknemers te ontslaan.

Advies. geen.

Mededeling: Door contact zal het verloop enz. van deze kwestie met aandacht gevolgd worden. Mocht de staking doorgaan dan zal dit door mij gemeld worden met opgave enz. van het aantal daarbij betrokken werknemers. Bijzonder zal gelet worden op communistische propaganda enz.

Typ: 18,
Coll.: 18

Onderwerp: Duitse vrouwen werkzaam bij de
N.V. Stoomspinnerij Twenthe.

Bijlage: één

Vol.

22 NOV. 1949

ACD/ 24143

Almelo

Naar aanleiding van bijgaand artikel in het dagblad "de Waarheid" van 5 November j.l. heb ik de eer U EdelGestreepte het volgende te berichten.

Sedert enige tijd zijn op de textielfabriek N.V. Stoomspinnerij Twenthe, alhier, een twaalftal Duitse vrouwen werkzaam. Allen komen uit de omgeving van Nordhorn(Dld) en keren elke avond per autobus huiswaarts. Niet alleen in Almelo doch ook in meerdere Twentse gemeenten zijn deze vrouwen in de textielindustrie werkzaam.

De tewerkstelling alhier is geschied op grond van het feit, dat er momenteel een groot gebrek heerst aan vrouwelijke arbeidskrachten. Een en ander ging in overleg met de leiders van de diverse rijksarbeidsbureaux in dit rayon.

Bedoelde duitse vrouwen hebben eerst allerlei voor komende werkzaamheden in de fabriek moeten verrichten, doch om hun tariefloon te kunnen bepalen, moesten zij onlangs gedurende één week op de machines werkzaamheden verrichten. Een en ander werd met de fabriekskern besproken en het resultaat was, dat de twentse vrouwen, die op deze machines werkzaam waren gedurende die week ander werk moesten uitvoeren zulks onder behoud van hun vastgestelde tariefloon.

Toen in die week een der spinners ziek werd, werd aan een der Twentse vrouwen, genaamd Sissink, door de directie de opdracht gegeven om de openstaande machine te bedienen. Dit werd door haar in eerste instantie geweigerd door op te merken: "Dat is een mooie boel, ze zetten mij van de machine af omdat een mof mijn werk moet overnemen". Na een gehouden bespreking tussen een vertegenwoordiger van de directie en de kernleden, werd deze affaire tot beider genoegen geregeld, en kon het duitse meisje voorlopig gedurende die vastgestelde week op de machine werkzaam blijven.

Thans doet zich echter weer een ander argument gelden. Per 1 November j.l. is n.l. door de Arbeidsinspectie bepaald, dat gehuwde vrouwen geen ploegenwerk meer mogen verrichten. De gehuwde vrouwen, die op vermelde datum werkzaam waren, zullen vermoedelijk voorlopig nog mogen blijven werken.

Toen zich een dezer dagen een gehuwde Twentse vrouw aan de fabriek voor werk meldde, moest haar op grond van de bovenvermelde circulaire werk worden geweigerd omreden bij de N.V. Stoomspinnerij Twenthe het werk geheel in ploegen wordt uitgevoerd. Ook aan dit feit werd door Mej. Sissink voornoemd een geheel verkeerde uitleg gegeven. Zij is lid van de E.V.C. en met zeer grote zekerheid kon worden verklaard, dat zij het betreffende artikel in "de Waarheid" heeft doen plaatsen.

Van enige ontstemming onder de arbeiders der fabriek is naar aanleiding van het vorenstaande geen sprake geweest.

Van de zijde der Directie werd nog verklaard, dat de Duitse vrouwen practisch geen contact hebben met de

overige arbeiders(sters) in het bedrijf en dat van enige inmenging hunnerzijds op het gebied van vakorganisaties e.d. evenmin sprake is.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat binnenkort ook Duitse vrouwen te werk gesteld zullen worden bij de confectiefabrieken Bendien en Smit, alhier.

In de fabriekskern der N.V. Stoomspinnerij Twenthe hebben momenteel geen E.V.C. ers zitting.

Mej. Sissink voornoemd, waarover U binnenkort nadere inlichtingen zullen worden verstrekt, agiteert veelal tegen de door de Directie genomen besluiten.

15 November 1949

Onderwerp: Ontstemming onder de afzetters
werkzaam bij de fa. ten Cate, alhier.

Vol 73 679

15 NOV 1949

Ik heb de eer UEdelGestrenge beleefd het volgende te berichten.

Onder een aantal afzetters van de fa. ten Cate, textiel-fabriek, te Almelo, heerst tegenwoordig ontstemming, waartoe het volgende aanleiding is.

Almelo
In de spinnerij van voormelde firma volgen 7 á 8 leerling spinners een bedrijfscursus welke gehouden wordt in een leslokaal dat zich bevindt in de fabriek. Deze leerlingen hebben daardoor een verlies aan werkuren van gemiddeld 4½ uur per week, aangezien die cursus gedeeltelijk in werktijd wordt gehouden. Deze cursisten krijgen hun verliesuren door de firma uitbetaald, die hiervoor een regeling heeft ontworpen.

Door de verliesuren der cursisten daalt de productie van hun machines, hetgeen aanleiding is, dat de afzetters dezer machines, die op tariefloon werken, minder productie van deze machines kunnen halen en dienen, evolge gemiddeld f. 1.00 per week schade ondervinden.

In het begin werd hierin door de directie tegemoet gekomen door aan de betrokken afzetters een toeslag te verlenen gelijk aan de door hen geleden schade door het stopzetten van de machines der cursisten tijdens de cursus. Zonder verdere mededeling heeft de directie echter in de week van 30 Augustus tot 4 September j.l. deze toelage ingetrokken. Naderhand heeft zij nog eens over een week deze toelage uitgekeerd en daarna dit weer afgebroken.

In een hierna gevolgde bespreking over dit onderwerp met de erkende vakbewegingen heeft de directie toegezegd, de betrokken kwestie te zullen onderzoeken. Hierna hebben de betrokken arbeiders herhaalde besprekingen gevoerd met enkele leidende figuren van deze firma, doch tot op heden heeft de directie dienaangaande nog steeds geen beslissing genomen. Thans na circa 9 weken hebben de arbeiders steeds per week ongeveer f.1.00 minder loon genoten. De arbeiders hebben dan ook het idee, dat zij door de directie steeds maar met een kluitje in het riet worden gestuurd.

Men protesteert onderling met klem tegen deze behandeling, welke kwestie buiten hun schuld is ontstaan. Zij wijzen er op, dat de directie wel eens schermt, dat de arbeiders mede verantwoordelijk moeten zijn voor de rust in het bedrijf doch dat de directie zich van deze verantwoordelijkheid niet het minste aantrekt. Daar de arbeiders, in dit geval buiten hun schuld minder productie leveren, had de directie een andere houding moeten aannemen en een beslissing moeten treffen.

In de week van 24 tot 29 October j.l. was de ontstemming dusdanig, dat meerdere arbeiders het werk wilden meerleggen tot de directie een beslissing zou hebben genomen. Meer gematigde arbeiders hebben dit kunnen afwenden doch zij kunnen de ontstemming niet wegnemen, met het gevolg, dat wanneer de directie geen beslissing neemt, een conflict het gevolg kan zijn.

10 November 1949

No. 64354.

Betreft: Looncorrectie Vaalser
Textielfabriek.

GEHEIM.

Ten vervolge op Uw schrijven Litt Z 34 Geh/Gr.V.D.
570/49 heb ik de eer U mede te delen, dat het niet op
mijn weg ligt instructies te geven op het gebied van
looncalculatie i.v.m. gewijzigd financieel beleid, ook
al is daar een politiek aspect aan verbonden.

Ik moge U echter adviseren de fabrikant aan te raden
zich te wenden tot het Ministerie van Sociale Zaken.

Politieke gevolgen van dergelijke conflicten hebben
echter zeer zeker mijn aandacht.

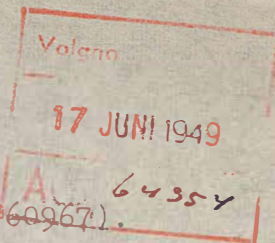
*in opdracht
van
Gok*

N. J.

NOTITIE voor ACD (bestemd voor CO 60967).
van C/I.

Hoofd C licht C.S. persoonlijk in over deze
aangelegenheid.

2 Juni 1949.

G.M.

25 Mei 1949.

Litt Z 34 Geheim/GrVD 570/49.

Bijlage: 1.

Onderwerp: "Looncorrectie Vaalser
Textielfabriek".

GEHEIM

Volgno 63087

30 MEI 1949

ACD/

In aansluiting op mijn ~~brief Litt Z 34~~
Geheim/GrVD 570 d.d. 12 Mei 1949, met twee
bijlagen, betreffende "Voorbereiding staking
Textielfabriek Vaals", doe ik U hierbij
toekomen een uittreksel uit een rapport,
opgemaakt door Z betreffende de invoering
van de looncorrectie in opgelde fabriek.

Hoewel deze aangelegenheid valt buiten
de competentie van een Z, meen ik U toch
te moeten verzoeken aan het gestelde in
de laatste alinea van de bijlage te willen
voldoen, opdat het contact in deze op de
juiste wijze kan worden geadviseerd.

C.S.

Aan:

Hoofd C.V.D.

- - - - -

Datum van bericht: 3 Mei 1949.
Rapporteur:
Betrouwbaarheid bericht: niet te controleren.
Betrouwbaarheid berichtgever: contactpunt (goed)
Welke acties zijn ondernomen: gene.

Met wie wordt samengewerkt: Directeur N.V. Ned. Textielfabriek CROON en
N.V. Industriële Mij. "Textac te Vaals, NIEMEYER
H.

BERICHT.

Door mijn contactpunt werd mij op 2 Mei 1949 het navolgende medegedeeld:

"Bij de Textielfabrieken de Croon en de Textac, beiden gevestigd te Vaals, is de loon-analysatie gereed en de Directie der fabrieken is van plan binnen afzienbare tijd de lonen der arbeiders te gaan berekenen volgens het nieuwe schema, hetwelk vastgesteld is kunnen worden door de loon-analysatie."

Daar het niet uitgesloten moet worden geacht, dat bij het doorvoeren van bovengenoemde loonberekening ongewenste spanningen onder de arbeiders in de alhier gevestigde textielfabrieken zouden kunnen ontstaan; heb ik, om zekerheid te verschaffen, mij in verbinding gesteld met de heer:

NIEMEYER, H., wonende te Vaals, Kerkstraat Nr. 7, directeur van de N.V. Nederlandse textielfabriek "Croon", gevestigd te Vaals en van de N.V. Industriële Mij. "Textac", eveneens gevestigd te Vaals.

De navolgende punten zijn bij dit onderhoud besproken.

1. BESPREKING ECONOMISCH BELEID MET DE ARBEIDERS DER BEIDE TEXTIELFABRIEKEN.

In de loop van 1948 heeft de directie der beide fabrieken bij samenkomen met de arbeiders dier fabrieken gewezen op:

a. In verband met de opkomende concurrentie tussen textielfabrieken elders in Nederland gevestigd, de noodzakelijkheid van het ook hier door te voeren loontarief vastgesteld bij het C.A.O.

b. ~~De~~ Gedex bij gehouden controle's de te hoge lonen had geconstateerd en de directie daarvoor aansprakelijk stelde.

Om bovenstaande redenen konden de lonen, ontstaan door het hoge loonpeil der Belgische textiel industrie en de deviezen voordelen voor de in België arbeidende textiel arbeiders in Nederland woonachtig, niet worden gehandhaafd en werd besloten door arbeids- en loonanalysatie de lonen te brengen binnen het C.A.O. tarief en in afwachting daarvan de voorlopige looncorrectie vanaf omstreeks Januari 1949 door te voeren.

Voor de voorlopige looncorrectie werd het loon vastgesteld op uurloon en werkten de arbeiders met één getouw.

Na de looncorrectie werd het loon vastgesteld door prestatie en geleidelijke doorvoering van het werken op twee getouwen.

Tevens werd vanaf omstreeks Maart 1949 gewerkt met twee ploegen om het machine park economischer te kunnen benutten.

2. ARBEIDS en LOON ANALYSATIE.

Door de directie werd het bureau Boschboom en Hegener aangezocht in beide fabrieken een grondig onderzoek in te stellen en door arbeids- en loonanalysatie een rapport in te dienen voor het voor de arbeiders zo gunstig mogelijk te berekenen loon binnen het schema van het C.A.O. tarief.

Genoemd bureau heeft haar onderzoek ingesteld en met behulp van een tarief commissie, gekozen uit de arbeiders een voor de arbeiders zo gunstig mogelijk accoordtarief vastgesteld overeenkomende met het C.A.O.

Dit tarief is sedert enkele dagen in het bezit van de Directie, zodat het doorvoeren daarvan maar een kwestie is van het vaststellen van een datum.

3. DATUM INVOERING NIEUW ACCOORDTARIEF.

De Directie achtte het economisch niet verantwoord lang te wachten met

- het doorvoeren -

het doorvoeren van het nieuwe accoordloon en was van plan dit over enkele weken in te stellen.

4. HOUDING DER ARBEIDERS TEN OPZICHTE VAN HET NIEUWE LOON.

De arbeiders der beide fabrieken houden zich goed. De arbeids-prestatie is gedurende de laatste maanden zelfs, gerekend per hoofd, omhoog gegaan.

Het merendeel der arbeiders zien de noodzakelijkheid van het doorvoeren van de looncorrectie in, hoewel dit voor hen een financieel nadeel oplevert.

De directie verwacht geen moeilijkheden.

5. AANTALLEN ARBEIDERS BETROKKEN BIJ DE LOONCORRECTIE.

Bij de N.V. Nederlandse Textielfabriek "Groon" zijn op het ogenblik ongeveer 150 man personeel werkzaam, en bij de N.V. Industriële Mij. "Textac" ongeveer 75.

Beide fabrieken bestaan hoofdzakelijk uit weverijen waaruit voortvloeit, dat de overige bewerkingen elders moeten geschieden en het personeel voornamelijk uit wevers bestaat.

6. CONCLUSIE.

Gezien de kwestie lopende bij de Vaalsertextielfabriek zie rapport nr. 19 d.d. 5 April 49, heb ik met de Heer Niemeyer H. voornoemd, afgesproken, dat hij de looncorrectie in beide fabrieken voorlopig zal uitstellen om geen spanningen onder de textiel arbeiders hier ter plaatse te doen ontstaan. De gevolgen hiervan zouden alleen ten gunste komen van mogelijke propaganda der C.P.N.

Het beste ware dat de looncorrectie in alle genoemde fabrieken tegelijk werd ingevoerd en zo mogelijk na de gemeenteraads-verkiezingen.

Indien mogelijk werd ik gaarne geïnstrueerd met betrekking tot de vaststelling der datum voornoemd, zodat ik de Heeren Niemeyer en Hermans, directeurs Vaalsertextiel fabriek daarvan op de hoogte kan stellen.

G.M.

60967
12 Mei 1949.

Litt Z 34 Geheim/GrVD 570/49.

Bijlagen: 2.

Onderwerp: "voorbereiding staking
Textielfabriek Vaals".

GEHEIM

Volano. 62120

16 MEI 1949

60967
In aansluiting op mijn brief

Litt Z 34 Geheim/GrVD 570/49 van
27 April 1949 met één bijlage, on-
derwerp als in margine, doe ik U
hierbij toekomen een uittreksel uit
een rapport, opgemaakt door Z., be-
nevens een vlugschrift getiteld
"De Textielarbeider" betreffende
deze aangelegenheid.

C.S.

Aan:

Hoofd C.V.D.

UITTREKSEL.
VEILIGHEIDSBERICHT.

Datum van het bericht: 29 April 1949.
Rapporteur :
Betrouwbaarheids bericht: goed.
" berichtgever:
Welke actie's zijn ondernomen: Gene
Met wie wordt samengewerkt: Directeur VAALSER-TEXTIELFABRIEK
HERMANS, G.J.A.M.

B e r i c h t :

PD 3476 / Omstreeks 07.00 uur in de morgen van 29 April werd door P. B E R T R A N D , voorzitter C.P.N. Afdeling VAALS, wonende te VAALS Koperstraat Nr. 8, staande Maastrichterlaan hoek Prins Bernhardlaan aan de zich naar de VAALSER-TEXTIELFABRIEK begevende arbeiders, het als bijlage hierbij gevoegde vlugschrift verspreid.

Opvallend was, dat geen der arbeiders die het vlugschrift in handen kregen, - BERTRAND kennende - en lezende dat het werd verspreid door de C.P.N., het vlugschrift wegwierpen.

Met groepjes verder lopende werd de inhoud met elkaar besproken.

Blijkens inlichtingen verkregen van de Heer Directeur der VAALSER-TEXTIELFABRIEK, HERMANS genaamd, hebben de arbeiders gedurende die dag hun werk zonder enige stoornis verricht. De prestatie was hetzelfde als het gemiddelde gedurende de laatste tijd.

Dit bericht heeft betrekking op mijn bericht Nr. 19 dd. 5 April 1949, met als onderwerp "Dreigende staking VAALSER-TEXTIELFABRIEK.

typ: vdb.
coll: *lv*

DE TEXTIELARBEIDER

BULLETIN

BULLETIN

Bedrijfskrant voor de textielfabrieken in Vaals.
Uitgave C.P.H. (De Waarheid)
Redactie Uterweg 114 Heerlerheide.

TERUG NAAR VERSCHERPTE UITBUITING; LOONSVERLAGING EN WERKLOOSHEID?

De N.V. Industriële My.Textac, Maastrichterlaan 55 te Vaals, directeur de Heer H. Niemeyer, heeft reeds enige tijd opdracht tot het vervaardigen van gordijnenstof. Voor de in dit bedrijf werkzame wevers brengt dit met zich mede, dat het een speciaal en ongewoon werk is en als zodanig dus ook beloond zou moeten worden.

De lakenwevers in dit bedrijf zijn echter niet in staat een behoorlijk weekloon te verdienen, zodat velen met een loon van 8- à 10 gulden per week minder naar huis gaan dan enkele maanden geleden.

De directeur van dit bedrijf, de Heer H. Niemeyer stelt er buitengewoon veel prijs op, dat de arbeiders in zijn bedrijf trouwe leden zijn of worden van de R.K. bond. Blijkbaar omdat hem in het verleden is gebleken dat het met de bestuurders van deze bond het beste kersen eten is.

Ook in dit bedrijf zullen de arbeiders moeten leren dat uitsluitend door eensgezinde strijd verbeteringen beriekt kunnen worden en dat gekanker geen enkel positief resultaat oplevert.

In de N.V. Vaalser Textielfabriek, Directeur de Heer S. Hermans, aan het Pr. Bernardplein te Vaals, heerst onder de arbeiders grote ontstemming.

Op slinkse manier worden de lonen, vooral die der wevers gedrukt. De stopwatch viert hoogtij, hetgeen vooral voor de oudere wevers funest driegt te worden.

St: Lambertus en de Eendracht delen er de lakens uit.

Naar ons ter ore kwam hebben de leden van de bedrijfsraad der N.V. Nederl. Textielfabriek Croon te Lemiers-Vaals hun functie neergelegd, wegens een geschil met de directie over een door te voeren loonsverlaging.

De directeur van dit bedrijf dhr H. Niemeyer uit Vaals schijnt er nog al dictatoriale allures op na te houden, waarschijnlijk een overblijfsel uit de bezettingsjaren, toen hij flinke zaken met de Duitse bezetter maakte.

Wanneer de, uitsluitend R.K. georganiseerde, arbeiders aanspraak maken op recht en eerlijkheid, wordt hen door de directeur de deurgewzen en het dreigement naar het hoofd geslingerd dat de zaak gesloten zal worden. Met de unie-bestuurders wordt achter de schermen gekonkeld om te komen tot een nieuw tarief-systeem (loonsverlaging). Men vertelt de arbeiders dat de lonen in het bedrijf stukken hoger liggen dan in de Tilburgse Textielindustrie en dus....loonsverlaging. De controle per stopwatch is schering en inslag. Willen de arbeiders de reeds ingevoerde en de dreigende verslechteringen van een levenspositie ongedaan maken, dan dienen zij onverwijld de strijd aan te binden tegen de directie. Met gekonkel achter de schermen, zoals de Unie-bonden dit gewoon zijn te doen worden geen verslechteringen afgewend. Alleen eensgezinde strijd kan het dreigende onheil afwenden.

G.M.

27 April 1949

Litt Z 34 Geheim/GrVD 570/49
Bijlagen : 1

Onderwerp: Voorbereiding staking
textielfabriek Vaals.

Hierbij doe ik U toekomen een
uittreksel uit een rapport, opgemaakt
door Z, betreffende een van C.P.N.-zijde
voorbereide staking voor de arbeiders
in de "Vaalser Textielfabriek" te Vaals.

Ik verzoek U de behandeling
van deze aangelegenheid wel te willen
overnemen.

C.S.

AAN:

Hoofd C.V.D.

Datum van bericht: 5 April 1949.
Rapporteur:
Betrouwbaarheid bericht: niet te controleren.
Betrouwbaarheid berichtgever: contactpunt (goed).
Welke acties zijn ondernomen: gene.
Met wie wordt samengewerkt: directeur VAALSER-TEXTIELFABRIEK
HERMANS, C.J.A.M.

BERICHT:

Door mijn contactpunt werd mij op 4 April 1949 het navolgende medegedeeld:

In verband met een op handen zijnde loonsverlaging in de VAALS ER-TEXTIELFABRIEK te VAALS wordt door de C.P.N. Afdeling Vaals een staking voorbereid voor de arbeiders van genoemde fabriek. Er zullen vlugschriften worden verspreid en redevoeringen worden gehouden. De C.P.N. zou de staking op zijn minst 14 dagen financieren, mogelijk door middel van E.V.C.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn door mijn inlichtingen ingewonnen, waarbij het navolgende is komen vast te staan.

- 1e. De Katholieke Vakbonden zullen een eventuele staking niet steunen.
- 2e. De arbeiders van de Vaalser-Textielfabriek zijn practisch allen georganiseerd bij de Katholieke Bonden en voor zover bekend geen enkele bij de E.V.C.
- 3e. De in punt 2e genoemde arbeiders hebben geen stakingskas aangelegd.

Met de directeur der Vaalser-Textielfabriek, de Heer HERMANS, C.J.A.M., wonende te Vaals, Maastrichterlaan Nr. 147 is door mij onderstaande bespreking gevoerd op 4 April 1949.

- a. OORZAAK eventuele staking.

De door de regering gevolgde loonpolitiek was voor de Vaalser-Textielfabriek direct na de bevrijding niet te houden, in verband met de lonen welke aan textielarbeiders in België met name Verviers werden uitbetaald.

De vakarbeiders werden door de hoge lonen aldaar naar België gelokt en van een heropbouw van de textielfabrieken alhier zou niets terecht zijn gekomen als deze de zogenaamde loonstop hadden gevolgd. De textielfabrikanten hebben dus hogere lonen uitbetaald dan het loon vastgesteld bij C.A.O. door Stichting Vakraad Textielindustrie. Een goede vakman ontving dan ook ongeveer f. 64.00 per week. Dit weekloon is ingevolge het C.A.O. tarief nimmer te bereiken.

Het C.A.O. stelt het uurloon op f. 0.78 plus 20% in accoord tarief, dus kan dit ten hoogste f. 0.94 per uur worden. Bij 48 uren werkweek zullen de arbeiders en dan alleen nog maar de vakarbeiders van boven de 19 jaar, ongeveer f. 45.00 per week kunnen verdienen. Voor de beste vaklieden bestaat evenwel nog de mogelijkheid om het uurloon op te voeren tot ongeveer f. 1.00 à f. 1.05 per uur.

De directie der Vaalser-Textielfabriek wordt nu evenwel voor de keus gesteld of het C.A.O. tarief invoeren of hoge boete, mogelijk zelfs sluiting van de fabriek riskeren.

De CEDEC heeft namelijk bij een laatst gehouden controle de te hoge lonen geconstateerd.

- b. WAT WORDT GEDAAN om het loon van de arbeider op zo hoog mogelijke schaal te houden in overeenstemming met de C.A.O. De directie Vaalser-Textielfabriek heeft zich op eigen kosten in verbinding gesteld met het Bureau Boschboom en Hegener te Amsterdam - Raadgevend Efficiëntie-bureau - dat het vertrouwen en medewerking geniet van de Rijksbemiddelaars.

Het doel is een wetenschappelijk verantwoord accoordloon op te stellen, gericht aan het C.A.O.

Op kosten van de firma is een lid van het personeel genaamd: van der WERFF, Dirk Hendrik, geboren te Bolsward, 14 November 1918, van Nederlandse nationaliteit, wonende te Vaals, Maastrichterlaan nr. 133, textiel-technicus van beroep bij voornoemd bureau te Amsterdam opgeleid tot arbeids-analist.

Na diens terugkeer is een tarief-commissie uit de arbeiders en door hen zelf benoemd, bestaande uit:

PELZER, Hubert, Alphons, geboren te Vaals 2 December 1911, Nederlander van nationaliteit, van beroep wever, wonende te Vaals, Maastrichterlaan Nr. 103;

GÖBBELS, Johan, Leonard, geboren te Vaals 22 Juli 1892, van Nederlandse nationaliteit, van beroep werkbaas textielfabriek, wonende te Vaals Bloemendalstraat Nr. 59;

STERCK, Hubert, Sebastiaan, geboren te Vaals, 26 October 1918, van Nederlandse nationaliteit, wever van beroep, wonende te Vaals, Maastrichterlaan nr. 17.

FRANZEN, Jacob, Joseph, geboren te Vaals, 17 October 1921, van Nederlandse nationaliteit, wonende te Vaals, Bloemendalstraat nr. 16 van beroep lijmer in textielfabriek.

Voor zover na te gaan staan vorengenoemde vijf personen op politiek en crimineel gebied gunstig bekend. Alleen ten aanzien van GÖBBELS moet voorzichtigheid in acht genomen worden, daar dit een verbitterd man is en van hem dus alles verwacht kan worden.

De taak van deze personen is:

1. van der WERFF, verzamelt de benodigde gegevens voor arbeids-analisatie voor genoemd bureau;
2. eenmaal in de week komen genoemde personen bij elkaar en bespreken de gegevens, waarna deze worden doorgezonden aan genoemd bureau;
3. de commissie van vier personen moet worden beschouwd als een vertegenwoordiging van de arbeiders der fabriek en deze commissie moet dan de belangen van hun mede-arbeiders zoveel mogelijk naar voren brengen en de gegevens van de arbeids-analisatie controleren, waardoor getracht wordt een zo eerlijk mogelijke beslissing te verkrijgen.

Op een door de directie bijeengeroepen bespreking met het personeel der fabriek, ongeveer enkele maanden geleden, was door deze directie voorgesteld:

1. het loontarief van het C.A.O. zo spoedig mogelijk in te voeren, b.v. 1 Maart 1949.
2. het loontarief te laten vaststellen door genoemd bureau en dan direct het loontarief onvoorwaardelijk door te voeren zoals door het bureau voor de arbeids-analisatie is vast gesteld.

Met meerderheid van stemmen werd tot het laatste voorstel besloten.

Eind Mei of begin Juni 1949 kan verwacht worden dat het bureau met haar taak gereed zal komen en de wetenschappelijke basis voor de loontarieven zal bekendmaken.

De directie is van plan deze loontarieven onvoorwaarlijk door te voeren. Liefst indien mogelijk op 1 Juni 1949.

c. WAT WORDT VERWACHT EN WAT ZIJN DE GEVOLGEN VOOR DE ARBEIDERS.

Van de zijde der directie wordt verwacht, dat een staking het gevolg zal zijn van de nieuw in te voeren loontarieven. Het verschil is eigenlijk te groot met de huidige tarieven. Valt de invoering op of omstreeks 1 Juni 1949 en de C.P.N. kan een staking doordrijven, dan is laatstgenoemde partij de enige die er munt uit zal slaan.

Immers omstreeks 23 Juni 1949 wordt in de gemeente Vaals de gemeenteraadsverkiezingen gehouden en het steunen van een dergelijke staking onder het motto "loonsverlaging of werkeloos" door de C.P.N. is een prachtige propaganda.

De directie is dan ook vast van plan de stakende arbeiders te ontslaan, waardoor deze zo goed als zeker brodeloos komen te staan, daar België op het ogenblik geen textiel-arbeiders uit het buitenland aanneemt.

d. BIJZONDERHEDEN FABRIEK.

De Vaalser-Textielfabriek gelegen aan het Prins Bernhardplein is hier terplaatse de modernste textielfabriek met ruime werkplaatsen en mooie recreatie-zalen voor het personeel.

Deze fabriek is ook de grootste in haar soort in deze omgeving en biedt aan ongeveer 220 arbeiders een bestaan.

De productie is voor een groot gedeelte bestemd voor export.

De Heer HERMANS, voornoemd, zal terstond melding maken als hij iets onder de arbeiders merkt met betrekking tot eventuele staking.

Van hogerhand zou hij gaarne instructie's ontvangen, hoe in deze te moeten handelen, daar hij als goedgeaard Nederlander niet wenst mede te werken aan een propaganda stunt der C.P.N., maar evenmin de belangen van de fabriek niet uit het oog mag verliezen.

OD 261-5
I 59254

ARBEIDERS OPGELET !!!

De directie van ons bedrijf heeft een besluit genomen waarop wij in het belang der arbeiders ernstig de aandacht willen vestigen.

Het zal jullie bekend zijn dat onze vriend van Dillen na zijn ziekte weer in het bedrijf is terug gekeerd. De directie meende van Dille Dillen niet meer op zijn oude plaats in de spinnerij te werk te moeten stellen omdat hij daar gemist kon worden. Men heeft hem toen in de garekelder geplaatst als "baas" of "voorwerker".

Dit lijkt allemaal onschuldig, doch dat is het zeer zeker niet. De Directie tracht van Dillen van de arbeiders los te weken, door hem z.g. een baantje te geven.

De Directie meent daarmee te kunnen bereiken, dat hij afgezonderd komt te staan van de arbeiders, omdat hij onder hen een zeer grote invloed heeft. Een invloed welke hij heeft verkregen door altijd voor de belangen van zijn mede arbeiders op de bres te staan.

Men wil natuurlijk bij de arbeiders de indruk wekken dat nu van Dillen voorwerker is geworden, hij zich nu niets meer zal aantrekken van zijn medearbeiders.

De bedoeling van dit alles is wel zeer duidelijk, vooral ook in verband met de a.s. verkiezingen in de ondernemingsraad.

De Directie zal n.l. trachten van Dillen daaruit te weren, ondanks het vertrouwen dat hij bij zijn overgrote deel der arbeiders geniet. Wat het z.g. "BAANTJE" betreft is het voor ons wel duidelijk dat van Dillen deze verandering van de werkzaamheden MOEST aanvaarden omdat niet aanvaarden WERK WEIGEREN zou zijn, met alle gevolgen van dien.

Maar ook duidelijk is voor ons dat het de Directie niet zal gelukken vriend van Dillen van zijn medearbeiders te isoleren.

WIJ ZULLEN HEM ONZE VOLLE SYMPATHIE EN VERTROUWEN BLIJVEN GEVEN OMDAT WIJ DE ZEKERE OVERTUIGING HEBBEN DAT HIJ VOOR ONZE BELANGEN OP DE BRES ZAL STAAN.

Het is vooral zijn overtuiging en zijn inzicht die ons hiervoor borgstaan.

Wij als arbeiders moeten aan de Directie duidelijk maken, dat wij onze vertrouwens mensen niet weg laten Moffelen en hem dan ook nimmer in de steek zullen laten. van Dillen is en blijft de voorwerker van onze belangen, ondanks alle bedoelingen van de Directie.

Bij de a.s. verkiezingen voor de ondernemingsraad zullen wij dit duidelijk moeten laten blijken.

Vriend van Dillen heeft toegezegd, dat hij zich zeer zeker candidaat zal stellen voor de ondernemingsraad. Of zij hem dan bij de Spinnerij of bij de Weyerij indelen, zal geen verschil maken.

DAAROM VRIENEN:

Tegen de bedoelingen de Directie

Ons volle vertrouwen aan vriend van Dillen.

Een aantal Aa.-Be.- arbeiders

22/3-49

II

Aan de arbeiders der Firma Aa.Be.

L.S.

De verkiezing der nieuwe ondernemingsraad staat voor de deur, en onwillekeurig zal men dan in gedachten de gestelde kandidaten de revue laten passeren.

Men zal dan bij zichzelf, en misschien ook aan anderen de vraag stellen: WIE VAN DEZE ZAL IK MIJN STEM GEVEN?

Alvorens deze vraag te beantwoorden, zal men zich moeten afvragen: waarvoor wordt iemand als vertegenwoordiger der arbeiders in deze ondernemingsraad gekozen?

Het antwoord hierop, is o.i. al zeer makkelijk, om de belangen van de kiezers op elk ogenblik van de dag, zonder aanzien des persoons te behartigen.

Dit is een taak voor mannen met ruggegraat, en slappelingen of jaknikkers kunnen als vertegenwoordiger der arbeiders niet worden gebruikt.

En om te bepalen wie van de kandidaten hierop aanspraak kan maken, daar is niet veel opmerkingsgave voor nodig.

Zo is er bijvoorbeeld niet veel moed voor nodig om lid van een organisatie te zijn of te worden, die de strijd schuwt, en waaraan de patroon met een schouderklopje zijn goedkeuring hecht.

Maar iets anders is het, wanneer men lid zijnde van een organisatie die vecht voor de belangen van alle arbeiders zich dan nog tevens kandidaat laat stellen, wetende dat de patroon alles in het werk stelt om er U buiten te houden.

Daarvoor is moed nodig, en zulke mannen moeten wij hebben, halve zachte eitjes kunnen daarin gemist worden.

Vraag U alleen af : wie in het verleden bewezen hebben vechters te zijn voor de belangen der arbeiders , en vraag U dan tevens af: waar- toe deze hebben behoord.

De beantwoording van deze vragen laten wij in goed vertrouwen aan jullie zelf over, en over de uitslag der te houde stemming zijn wij gerust.

Makkers veel succes.

Het bestuur der Algemene Bond
van Werkers in de Textiel en
Kleding Industrie.(de A.T.E.K.)

Onderwerp:

C.P.N. of E.V.C. hetze

in het dagblad "De Waarheid".

Eigen bericht.

GEHEIM.

14 Maart 1949.

15 MARCH 1949

ACD 57 657

Ik heb de eer U het navolgende te berichten:
In het dagblad "De Waarheid" van Zaterdag 12 Maart 1949, was het navolgende bericht opgenomen:

"Ontevredenheid bij N.K.S. te Hengelo (O). (Grote kapitale letters over een kolom breedte)

"Directie tracht verscherpte uitbuiting toe te passen (Forse letter cursief gedrukt)

"De N.K.S. te Hengelo (O) heeft onlangs de nieuwe spinnerij in gebruik genomen.

Ondanks het feit, dat de vochttoestand in de nieuwe fabriek nog niet in orde is, waardoor het werken voor de arbeiders zeer bemoeilijkt wordt, werden er reeds tarieven vastgesteld.

Deze tarieven zijn in verband met de huidige toestand veel te laag, zodat van de arbeiders een uiterste inspanning wordt gevergd, willen zij althans met een nog enigzins dragelijk loon thuiskomen. (Dit gedeelte van het bericht dik gedrukte letters)

Daarbij komt nog, dat inmiddels het driemachine-stelsel met stofafzuiger werd ingevoerd. De directie dwong de arbeiders van twee op drie machines te gaan. En door het tarief en door het feit dat de arbeiders nu zes kanten moeten aanhouden, zijn zij onevenredig zwaar belast. Zij verdienen nu ongeveer f.52.-.

Op tal van andere bedrijven houden de spinners maar vijf kanten aan en verdienen dan hetzelfde loon of nog meer. Uiteraard heerst over deze toestand ~~an~~ grote ontevredenheid onder de arbeiders van de N.K.S. Zij dienen hun eisen bij de directie kenbaar te maken. Door eensgezind optreden zullen zij ongetwijfeld aan deze verscherpte uitbuiting van de N.K.S.-directie een einde kunnen maken."

Naar aanleiding van voormeld bericht is een onderzoek ingesteld en bleek, dat van enige onrust of ontevredenheid onder de arbeiders van de N.K.S. in algemene zin totaal geen sprake is. Tevens bleek, dat voormeld bericht enige onjuistheden bevat, welke onjuistheden kennelijk opzettelijk werden gerelateerd met de bedoeling juist ontevredenheid te kweken.

Zo is het onjuist, dat door de directie een nieuw tarief voor spinners is vastgesteld. Hiervan is tot op heden geen sprake. De Koninklijke Nederlandse Katoens Spinnerij (N.K.S.) te Hengelo (O) is door oorlogshandelingen vrijwel geheel verwoest geweest. Thans zijn de herstel werkzaamheden zover gevorderd, dat een geheel nieuwe, met de allernieuwste machines uitgeruste spinnerij in gebruik genomen zal worden. Reeds geruimen tijd worden door de directie van deze fabriek op tamelijk grote schaal nieuwe arbeidskrachten aangetrokken, die straks in het nieuwe bedrijf nodig zullen zijn. Als straks deze fabriek in vol bedrijf gesteld zal zijn, zal zij de grootste katoenspinnerij in Nederland zijn. De arbeidsvoorwaarden op deze fabriek zijn over het algemeen genomen altijd zeer gunstig geweest en de verhouding tussen directie en personeel waren altijd goed. Uit het onderzoek is wel gebleken, dat enige werknemers E.V.C.ers thans trachten ontevredenheid onder de arbeiders te zaaien. Zeer vermoedelijk is voormeld bericht in "De Waarheid" een der middelen van het spel, dat de E.V.C. tracht te spelen. Het verdere verloop dezer actie zal nauwlettend worden gevolgd

en van komende bijzonderheden zal U onverwijld bericht gezonden worden.

Op voormelde fabriek werken thans ongeveer 500 personen, welk aantal in de naaste toekomst zeer zeker zal worden verhoogd. De Kern van de fabriek bestaat uit 11 leden. In deze kern hebben twee E.V.C. leden zitting, zodat de E.V.C. slechts een geringe invloed op de besluiten van de Kern kan doen gelden.

E I N D E .

Op 14 Maart 1949, toegezonden aan het
Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Te 's-G R A V E N H A G E .

In afschrift aan:

De Procureur Generaal fgl. Directeur
van Politie te A R N H E M .

G e h e i m .

* P . 374/48.

Onderwerp: loontoeslag.

Volgno.

8 NOV. 1948

ACD/ 49007

Naar aanleiding van dezerzijds verkregen betrouwbare inlichtingen, heb ik de eer Uedelgestrenghe het volgende te berichten.

De werkgevers dezer gemeente hebben besloten, om de door de regering laatstelijk toegestane loonsverhogingen niet uit te betalen aan de in de bedrijven werkzame vrouwen, wier loon boven het in de C.A.O. toegestane plafond ligt.

Deur de meeste lonen van deze categorie werknemers boven dit plafond liggen, zijn bij doorvoering van dit besluit ernstige moeilijkheden in de bedrijven te verwachten.

Heden wordt door de werknemersorganisaties hierover met de fabrikantenvereniging geconfereerd.

Enschede, 5 November 1948.

E. H. H. H.

UITTREKSEL

Voor OD 430 Naam Toestand Textielbedrijf
Origineel in OD 342 Naam Maandrapporten Overijssel
Volg nr. Ag. nr. 42806 Aard van het stuk Rapport over de maand Juli
..... Afz. Enschede Datum 2-8-1948

Actie in de bedrijven.

Gedurende deze maand werd er te Enschede niet gestaakt. Geconstateerd werd, dat de E.V.C. trachtte op het textielbedrijf "Schuttersveld" een actie voor te bereiden tegen het huidige loonplafond.

In haar maandelijks orgaan "Contact" werd hieraan een artikel gewijd, waarin een loonsverhoging van 20% werd geëist. Volgens dit artikel moest niet alleen "Schuttersveld", doch de gehele textielindustrie in deze actie worden betrokken.

De kernleden van de E.V.C. werden opgeroepen deze actie in samenwerking met de Unie-leden te voeren. Tilburg, waar de C.A.O. "Omver" zou zijn gegooid, werd ten voorbeeld gesteld.

In dit verband werd vernomen, dat op een besloten vergadering van "St. Lambertus" een lid, werkzaam op "Schuttersveld" een opschrift gesteld pleidooi voor loonsverhoging voorlas namens de fabriekscommissie van "Schuttersveld". Bedoeld geschrift was kennelijk opgesteld door de voorzitter van de fabriekscommissie van "Schuttersveld", meergenoemde G.H. GREVE.

Overigens werd tot op heden geen enkele resultaat van deze actie geconstateerd.

Uitgetrokken door IIIIh Afd./Sectie BIII Datum 15-10-1948

UITTREKSEL

Voor OD 430 Naam Toestand textiel-bedrijven
Origineel in OD 244-Overijssel Naam CPN-vergaderingen
Volg nr. Ag. nr. 40172 Aard van het stuk verslag CPN-meeting te
Enschede, 6/7/48 Afz. Datum 7/7/48

Na gewezen te hebben op de belangrijke dag van morgen, gaf hy het woord aan de "textielarbeider" H.Planting uit Almelo, die als textielarbeider zou spreken tot de textielarbeider.

PLANTING gaf in zijn betoog een overzicht van de strijd, die de textielarbeiders voor hun bestaan hadden moeten voeren, waarbij hij o.a. de stakingen bij Van Heek & Co. en Oosterveld aanhaalde. Hij wijdde het grootste gedeelte van zijn rede aan het succes van de Tilburgse textielarbeiders, die erin geslaagd waren hun z.g. zwarte lonen van voor 13 October'47 erkend te krijgen, nadat zij 5 weken met hun katholieke kameraden, zonder steun van de vakbonden, maar met behulp van de solidariteit van alle arbeiders hadden gestaakt.

Aanvankelijk zou dein October'47 doorgevoerde korting in een "pot" gestort worden, om t.z.t. aan de arbeiders te worden uitgekeerd. Maar nu was er, nadat wederom enkele uren was gestaakt, toestemming gekomen van de rijksbemiddelaars om het oude loon uit te betalen. Dit hield volgens spreker in dat ook de Twentse textielarbeiders morgen niet alleen moesten stemmen, doch ook bewust de fabrieken moesten instappen om hun diverse fabriekscommissies deze zaak aan de orde te laten stellen. Wat in Tilburg kon, kon ook in Twenthe. "Wij moeten niet bukken voor de fabrikanten, die niets liever doen dan winsten opstrijken en lonen drukken. Er kan geen sprake méér zijn van zwarte lonen, heren fabrikanten!" aldus Planting.

Met de opwekking om morgen zijn stem uit te brengen op nr.1 van lijst 4, besloot hij zijn betoog.

Uitgetrokken door EQ Afd./Sectie ACD-4 Datum 30/9/48

GEMEENTEPOLITIE

te Enschede

INLICHTINGENDIENST.

GEHEIM.

No.: P.217a/48.

Bijlagen: 1.

Typ.:

ENSCHDEDE, 27 Maart 1948.

BUREAU B

31-3-48

Verz.

30.MRZ.1948

ACD/32123

OPGELEGD

29/3/48
Onder verwijzing naar mijn schrijven No. P.217/48, dd. 7.1.'48, betreffende contrôle van de C.E.D.E.C. op lonen van vrouwelijke arbeiders in de textielbedrijven, en hetgeen door mij werd bericht omtrent de staking op de Spinnerij Oosterveld (P.234/48), heb ik de eer U edelgestreng te berichten, dat de firmanten van een tweetal textielbedrijven alhier op 24 Maart j.l. door de Economische Politierichter te Almelo wegens het uitbetalen van te hoge lonen aan vrouwelijke arbeiders werden veroordeeld tot respectievelijk f 250.= boete, subs. 20 dagen hechtenis en f 100.= boete, subs. 20 dagen hechtenis.

opgeleijst
189
Hierbij doe ik U tevens toekomen een "Textiel-bulletin", uitgave van de Algemene Bond van Werkers in de Textiel- en Kledingnijverheid, aangesloten bij de E.V.C.

Deze bulletins werden in gedeelten van deze gemeente huis aan huis te koop aangeboden door stakers van de Spinnerij Oosterveld.

De Commissaris van Politie,

H. Druning.

AAN

De Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

te

's-GRAVENHAGE.

Javastraat 68.

IV

BASS. No.:	00 430
CRT.:	Nw <i>bot</i>
DATUM:	21-4-48
PAP.:	

02

— De Almelose rechtbank heeft de heer C. H. E. J. G. van de N.V. Spanjaard te Borne — inzake het laten overwerken van zijn personeel, zodat zij Zaterdags de gehele dag vrij kunnen zijn — vrijgesproken.

00. 430

Plaatselijke Inlichtingendienst
Almelo.

Almelo, 13 Maart 1948. OPGELEED

Volg.

Geheim K.11 no.193

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,

's-Gravenhage.

ACD 31298

BUREAU B

16-3-48

Ik heb de eer Uhoogedelgestrengte hierbij aan te bieden een verslag van de op 8 Maart 1948 gehouden rechtszitting, waarbij als verdachten voor de Economische Rechter te Almelo, Mr. J. Houck, terechtstonden de textielfabrikanten N.V. Gebr. van Heek te Enschede en G.W. Wisselink te Enschede, terzake het uitbetalen van te hoge lonen aan spoelsters, werkzaam in hun bedrijf.

Het Hoofd van de Plaatselijke Inlichtingendienst,

7.

④

Op Maandag, 8 Maart 1948 te 14.00 uur, stonden voor de Economische Rechter te Almelo, Mr. J. Houck, terecht, de textielfabrikanten N.V. Gebr. van Heek te Enschede en G.W. Wisselink te Enschede, terzake het uitbetalen van te hoog loon aan spoelsters, werkzaam in hun bedrijf.

Volgens de telastelegging hadden deze fabrikanten aan spoelsters een uurloon uitbetaald van 65, 66 en 67 cent, terwijl in de C.A.O. voor de textielindustrie voor vrouwelijke arbeidsters een uurloon is vastgesteld van 48 cent.

Als getuige-deskundige trad op Mr. A. van Eck, secretaris van de Fabrikantenvereniging. Hij gaf een overzicht van de historische groei der loonverhoudingen in Noord-Brabant en Twente, waarbij hij aantoonde, dat de lonen van vrouwelijke arbeiders in de textielindustrie, in Twente altijd 25% hoger hadden gelegen dan in Noord-Brabant.

De oorzaak hiervan lag, volgens Mr. Van Eck, voornamelijk in het feit, dat de uitgebreide confectie-industrie in Twente een groot aantal vrouwelijke arbeidskrachten aantrekt, waardoor het voor de Twentse textielindustrie altijd moeilijk geweest is, vrouwelijke arbeidsters te verkrijgen.

Door de grote gezinnen in Noord-Brabant, was het aanbod van vrouwelijke werkkkrachten b.v. in Tilburg altijd belangrijk groter geweest.

Voorts wees Mr. van Eck op het feit, dat in de Twentse textielindustrie, in tegenstelling tot de Tilburgse, sinds jaren loonspinners en spinsters in gemengde spinzalen werkzaam zijn. Volgens een bepaling in de C.A.O. mag in dit geval aan geoefende spinsters bij gelijke prestatie, een zelfde loon betaald worden als aan spinners, dus 91 cent per uur. Zouden mannen en vrouwen gezamenlijk in de speelzaal werkzaam zijn, dan zou bij gelijke prestatie aan beiden ook 91 cent per uur betaald mogen worden. Omdat spoelen nu een specifieke vrouwenarbeid is, aldus Mr. van Eck, verlangt men van ons, dat wij de lonen van spoelsters terugbrengen op 48 cent per uur. Hierdoor zou een grote loonkloof ontstaan tussen de laagste groep geoefende arbeidsters- de spoelsters- en de daarboven gelegen groepen, met als gevolg verstoring van de arbeidsvrede en binnen korte tijd het stilleggen van de gehele Twentse textielindustrie, aangezien de spoelsters één van de sleutelposities in deze industrie innemen.

Volgens Mr. van Eck zijn de in Twente aan vrouwen uitbetaalde lonen economisch volkomen verantwoord en passen deze in het loonbeeld van Enschede.

Getuige deelde tenslotte mede, dat het College van Rijksbemiðdelaars wist, dat de Twentse textielindustrie 25 % meer dan de Brabantse moest betalen, om de vrouwelijke arbeidskrachten te behouden. Bij een bespreking van dit onderwerp, hadden de vertegenwoordigers van dit College echter in het geheel niet gereageerd.

Deze laatste bewering werd door A. van Gerwen, directeur van de Vakraad in Tilburg, bevestigd.

De Officier van Justitie, Mr. Stuurman, wees in zijn requisitoir op de noodzakelijkheid, om in landsbelang de lonen te handhaven. Doet de overheid dit niet, zo zei hij, dan is zij geen overheid meer. Zij mocht zich daarbij niet laten leiden door dreigementen met staking, van welke zijde

van welke zijde deze ook kwamen.

Hij wees er verder op, dat, zou de overheid het betalen van te hoge lonen oogluikend toestaan, dit zou leiden tot excessen, zoals bijvoorbeeld in Frankrijk.

Zijns inziens moesten de arbeiders op de hoogte gesteld worden door de vakbonden, zodat zij zich konden voorstellen, wat de gevolgen zouden zijn van het loslaten van de loon- en prijsstop.

Hij eiste hierna tegen de vier firmanten van de N.V. Gebr. van Heek te Enschede, elk een boete van f 8000.- en drie weken hechtenis voorwaardelijk en tegen G.W. Wisselink te Enschede f 3000.- boete en eveneens een voorwaardelijke hechtenisstraf van drie weken.

De gemachtigde van de N.V. Gebr. van Heek, de verdediger Mr. Noyon, merkte in zijn pleidooi op, dat de Uniebonden wel genegen zouden zijn, de arbeiders in te lichten over de gevolgen van het loslaten der loon- en prijsstop. Er was echter, aldus Mr. Noyon, nog een vierde bond en wel de E.V.C. Deze vakbond had niet medegewerkt aan de tot stand koming van de C.A.O. en voelde zich daardoor dus in het geheel niet gebonden. De E.V.C. zal dus onvoorwaardelijk vasthouden aan het nu betaalde uurloon en bij niet-inwilliging een conflict uitlokken. In dit verband wees Mr. Noyon op enige door de E.V.C. verspreide pamfletten, waarvan bereids een exemplaar werd toegezonden.

Fleiter vroeg zich af, hoe de regering de fabrieken weer aan het draaien wilde krijgen, wanneer de vrouwen zich uit de sleutelposities op de fabrieken terugtrokken. De fabriekanten zelf zullen er wel komen, ook al ligt de fabriek een tijdlang stil, maar de arbeiders, zo vervolgde hij, die zullen de dupe worden van deze gehele kwestie.

Mr. Noyon betwijfelde, dat de Gebr. van Heek uit vrije wil tot handhaving van de te hoge lonen zijn overgegaan en vroeg ontslag van rechtsvervolg op grond van overmacht, met verzoek schriftelijk vonnis te wijzen.

De gemachtigde van G.W. Wisselink, de verdediger Mr. D.P.S. Meerburg, was van oordeel, dat de verrichte handeling niet wederrechtelijk was geweest en er dus geen strafbaar feit was gepleegd. Verder verklaarde hij, dat hier niet kan worden gesproken van overtreding van de goedgekeurde C.A.O., doch van overtreding van de uit de C.A.O. gelichte loonregeling, welke bindend is verklaard, doch niet goedgekeurd.

Mr. Meerwijk wees verder op de veranderende opvatting van de Hoge Raad in haar laatste arresten ten aanzien van overmacht, waaronder nu wordt verstaan, "iedere dwang, iedere drang, waaraan geen weerstand mag worden geboden" inplaats van "kan worden geboden".

Teneinde de arbeidsvrede te bewaren, mochten de fabriekanten aan de bestaande toestand redelijkerwijs geen weerstand bieden en konden zij de bindend verklaarde loonregeling niet nakomen.

Naar zijn mening speelden economische of politieke factoren geen rol en ging het hier slechts om de arbeidsvrede, waarmede het geluk van honderden arbeiders gemoeid was.

Mr. Meerwijk verzocht hierna ontslag van rechtsvervolg op grond van overmacht.

De Officier van Justitie vestigde er de aandacht op, dat van overmacht geen sprake kon zijn en zeide, dat de C.A.O. en daaruit gelichte loonregeling voor de textielindustrie, op democratische wijze tot stand gekomen waren, in overleg met de Vakraad.

Op Maandag, 15 Maart 1948 wordt schriftelijk vonnis gewezen.

IX De Hoofdbestuurder van de Bedrijfsgroep Textiel en Kleding der E.V.C., S. Korper, was tijdens de zitting aanwezig.

Almelo, 10 Maart 1948.

R A P P O R T.

BUREAU B

16-1-48

In aansluiting op een bericht in het dagblad "De Waarheid" d.d. 9 Januari 1948 met betrekking tot de mogelijkheid tot het uitbreken van een staking in een twee-tal confectie-bedrijven te Groningen, kan het volgende worden gerapporteerd:

Reeds ongeveer negen maanden geleden, hebben de directies van verschillende confectie-bedrijven te Groningen de hulp van een economisch advies bureau, uit het Westen des lands ingeroepen om in hun bedrijven een tariefstelsel in te voeren, om op deze manier, mede in verband met de schaarste aan personeel, die vooral destijds heerste, de productie te verhogen. Een bedrijfseconoom is nadien naar Groningen gekomen, en heeft allereerst de N.V. MEKEL & Co, gevestigd Verl. Heereweg 33 te Groningen naar de beginselen van het Bedeau-stelsel ingericht. Voor de confectie-bedrijven zijn vaststaande uurlonen door den Rijksbemiddelaar vastgesteld. Indien de prestatie van de arbeider echter boven een zeker maximum komt, mogen premies worden berekend. De uurlonen worden berekend naar leeftijd en geoefendheid van de arbeider en voor ieder werkstuk, dat de arbeider maakt is een maximum aan tijd gesteld. Indien de arbeider instaat blijkt, binnen deze maximum tijd het werkstuk af te maken, dan zal hem een premie worden betaald. Dit systeem zal waarschijnlijk tot gevolg hebben, dat de productie omhoog zal gaan. Toen nu bij de N.V. MEKEL & Co het systeem zou worden ingevoerd, kwam hierop actie van de zijde van de arbeiders, vooral van E.V.C. kant. De secretaris van de bedrijfsgroep Kleeding en Textiel der E.V.C. genaamd:

afm. Groningen

Geert IMMEL, geboren te Groningen 2 April 1914, van beroep assistent coupeur, wonende te Groningen Prof. Rankestraat 32, is daarna met enkele andere E.V.C.-bestuurders op dit bedrijf verschenen om zich op de hoogte te stellen van het in te voeren systeem. De directie heeft daarna aan de E.V.C.-bestuurders alle gewenste inlichtingen verstrekt. Laatstgenoemden toonden zich zeer voldaan en hebben daarop de directie toestemming gevraagd, om de leden van het personeel, die niet bereid waren, het werk op de gestelde voorwaarden te verrichten, toe te spreken. Had de directie van het bedrijf verwacht, dat de E.V.C.-bestuurders de onwillige arbeiders zou opwekken het werk te hervatten ----- het tegendeel bleek. Een E.V.C.-bestuurder hield een zeer opruiende rede en wekte de arbeiders op tot staking aangezien volgens hem het stelsel den werkgever gelegenheid zou geven tot het uitbuiten der

arbeiders en tot het afsteken der lonen. Het gevolg was, dat de E.V.C.- bestuurders van de fabriek werden verwijderd. Nadien is de gehele zaak rustig verlopen. Incidenten hebben zich niet voorgedaan. De arbeiders hebben aanvankelijk nog enige tijd actie gevoerd met het doel het stelsel ongedaan te maken. Later verslapte deze actie echter en tot een daadwerkelijk conflict kwam het niet.

Ongeveer vier maanden geleden is men bij de regenjassen-fabriek "The Piccadilly Rainproof Company" gevestigd te Groningen Coehoornsingel 26 en de confectie-fabriek N.V. MENCO & Co, gevestigd te Groningen NW. Kijk in 't Jatstraat 104, begonnen het zelfde systeem in te voeren. Men is hiermede nu zover gevorderd, dat men is klaargekomen met de berekening van de maximum-tijd die aan iedere arbeider voor de vervaardiging van elk werkstuk kan worden toegekend. Men had deze maximum-tijd op een kaart gezet, die door de betrokken arbeider moest worden getekend, als bewijs, dat deze met de gestelde tijd accoord ging. Dit heeft enige moeilijkheden gegeven. De E.V.C. heeft aan de werknemers van beide confectie-bedrijven vlugschriften uitgereikt, waarvan een afschrift bijgaand gelieve te worden aangetroffen. Bij "The Piccadilly Rainproof Company" waren 5 van de 45 arbeiders niet bereid het briefje te tekenen. De directie heeft hier met de betrokkenen gesproken hetgeen als gevolg heeft gehad, dat het werk normaal is doorgestaan, zodat van staking geen sprake is. Bij de N.V. MENCO & Co hebben aanvankelijk ongeveer 45 van de 125 arbeiders geweigerd het briefje in te vullen. Later toen de directie de arbeiders had teegesproken bleven 2 jongens over, die bleven weigeren het werkbriefje in te vullen. Deze hebben van de directie bedenktijd gekregen, aangezien anders ontslag zal volgen.

In het algemeen kan men zeggen, dat de indruk, met betrekking tot een staking in genoemde, te Groningen gevestigde confectie-fabrieken geruststellend kan worden genoemd. Het reeds eerder genoemde couranten-artikel in "De Waarheid" is sterk overdreven. Deze zaak zal scherp in de gaten worden gehouden en indien een staking zou uitbreken, dan zal deze op de voet worden gevolgd. Aangaande de reeds vorengenoemde Geert IMMEL, kan nog worden gerapporteerd, dat deze te Groningen bekend staat als communist. Hij was na de bevrijding aangesloten bij de communistische verzetsgroep de "Raad Van Verzet"-----

G R O N I N G E N, 12 Januari 1948..

Afschrift.

LANDELIJKE BEDRIJFSGROEP KLEEDING EN TEXTIEL

DER E.V.C.

Waarde Collega's,
bedrijf.

Het gaat de laatste tijd weer de verkeerde kant op in ons

De werkgevers trachten het oude jaagsysteem weer in te voeren.

"Wij bieden U een gezellige werkkring.

Bij ons bouwt U aan UW eigen toekomst".,

zo klinkt de schone oproep der fabrikanten.

Nu echter komt de aap uit de mouw, het is hun niet te doen om de gezelligheid en nog minder om UW toekomst, maar om hun geweldige winsten nog meer te verhogen, proberen ze het arbeidstempo op te jagen.

Terwijl ze het voorstellen, dat dit in het belang is van het Nederlandse volk, blijkt uit de cijfers, dat in 1947 het grootste deel der productie wordt uitgevoerd en dat 1/3 hiervan bestemd is voor het leger in Indonesië.

Het zijn de werkers (sters) in de confectieindustrie die de lasten moeten dragen.

Bij de firma Menco en Piccadilly wil men ons thans zelfs briefjes laten invullen, waarin we de tijdsduur van elk kledingsstuk moeten noteren .

Tegen deze oude slavenmethode protesteren wij met klem.

Want dit is een aanslag op ons bestaan, dat de ergste gevolgen zal hebben voor onze toekomst, voor onze gezondheid en voor ons loon.

Hiertegen is maar een middel :

Gezamenlijk krachtig protesteren,

Een sterke vakbeweging.

Dan durven de Directies het niet meer aan, arbeiders te ontslaan, want deze ontslagen zijn onwettig.

Tekent de briefjes niet!!

Laat U niet opnieuw een slavenjuk opleggen.

Eist intrekking van de onrechtmatige ontslagen.

De Bedrijfsgroep
KLEEDING en TEXTIEL der E.V.C.
secre. Prof. Rankastraat 32..

OPGELEGD

0/4/30

UITGEBOKT

13 Januari

8.

B.27215.

1.

GEHEIM.

XXXX
XXXX

V. TZ.3.

Contrôle C.E.D.E.C.

Hiermede heb ik de eer U een afschrift aan te bieden van een bij mijn dienst binnengekomen rapport over een door ambtenaren van de Centrale Dienst voor Economische Contrôle gehouden contrôle in enkele textielbedrijven in Twente, naar de inhoud waarvan ik mij verwijzing moge veroorloven.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Hoogedelgestrenge Heer
Mr.H.L.Fagel,
Chef van de Afd.Arbeidsverhoudingen,
van het Ministerie van Sociale Zaken,
Zeestraat 73,
te
RAVENHAGE.

J.G.Crabbendam.

G E H E I M.

Enschede, 7 Januari 1948.

No. P.217/48.

Onderwerp: contrôle C.E.D.E.C.

BUREAU B

9-1-48

Volgno.

GELEG

9 JAN 1948

ACD/27215

Ik heb de eer Uedelgestrengde het volgende te berichten:

Een aantal ambtenaren van de Centrale Dienst voor Economische Contrôle (CEDEC) houdt sedert ongeveer twee maanden contrôle op de lonen en de uitgereikte textielproducten in de textielbedrijven.

Hierbij blijkt, dat de lonen der manlijke arbeiders slechts voor een klein percentage boven de j.l. van kracht geworden C.A.O. uitgaan, doch dat de lonen der vrouwelijke arbeiders over het algemeen te hoog zijn volgens deze C.A.O.. Dit laatste zou door de CEDEC bij een vrij groot aantal bedrijven zijn geconstateerd.

Hierbij zij opgemerkt, dat dit loonpeil voor de vrouwen vrijwel algemeen reeds bestond voor het tot stand komen van de C.A.O..

Indien van overheidswege op zodanige wijze zou worden ingegrepen, dat deze lonen moeten worden verlaagd, dan wordt - gezien de impulsieve aard der vrouwen - dezerzijds aangenomen, dat reacties hierop, b.v. staking, zeer goed mogelijk zijn.

Een groot gedeelte dezer vrouwen werkt in de spinnerijen. Zoals bekend hebben stakingen in deze afdelingen dikwijls tot gevolg, dat arbeiders in overige afdelingen wegens gebrek aan materialen worden uitgesloten.

Tenslotte moge ik nog verwijzen naar het betrokken artikel in "De Waarheid" van 3 Januari j.l., getiteld: "De aanval op de lonen wordt voortgezet".

A A N:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,

's-G R A V E N H A G E.

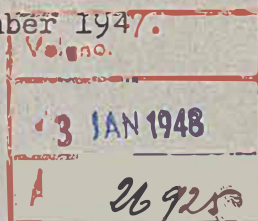
C. V. D.

Vriezenveen, 30 December 1947.

Br.No.198/-47-Geheim.

Onderwerp: "Stemmingsbeeld bij de
Firma N.V.Palthe te
Almelo."

BUREAU B
5-1-48

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd
het volgende te berichten.

Van betrouwbare zijde wordt mij het volgende mede-
gedeeld.

Sedert enige tijd heerst er onder een twintigtal
arbeiders (ververs) bij de N.V.Pathe's Textielveredelings-
bedrijven te Almelo enige ontevredenheid over het loon. Voorts
bleek er onder de arbeiders ook onenigheid te bestaan over
de toewijzing van werkkleding. Deze werkkleding wordt door de
Directie voor de halve prijs aan de arbeiders uitgereikt. De
Directie willigde de eisen van deze ververs niet in, omdat zy
meende dat een grotere toewijzing niet gemotiveerd kon worden.

Ook werd door deze arbeiders aanmerking gemaakt op
de prijzen van klompen en laarzen, die eveneens door de Direc-
tie aan het personeel werden verstrekt. Het komt namelijk
bij deze N.V. voor dat arbeiders voor bepaalde werkzaamheden
klompen en laarzen gratis verstrekt krijgen, hetgeen voor
de andere arbeiders aanleiding was om te verzoeken dat aan hen
de verstrekking eveneens gratis zou geschieden, in plaats van
het betalen van de helft der aankoopprijs. Ook dit verzoek
is door de Directie afgewezen. De afwijzing van bovenvermel-
de heeft geen verdere gevolgen gehad. De kwestie over de
loonsverhoging is echter nog niet opgelost en ten slotte
voorgelegd aan de Vakraad voor de Textielproductie te Amster-
dam, ten einde een oplossing te verkrijgen. Een antwoord is
nog niet binnengekomen.

De ontevredenheid in de ververij wordt in hoofdzaak
gestimuleerd door leden van de E.V.C., die op die afdeling
werkzaam zijn.

Enige weken geleden ontstond ook een conflict in
de afdeling Strijkerij, aangezien enige meisjesvermindering
kregen van het prestatieloon, hetwelk echter voor het over-
grote deel werd gecompenseerd door verhoging van de uurlonen.

Een poging om tot staking te komen is echter mis-
lukt. Afgezien van het hangende loonconflict is er momenteel
geen aanleiding om moeilijkheden in de komende weken te vrezen

J.

A a n
de Heer HOOFD van de

C. V. D.

's-GRAVENHAGE.

4/30
B. 25911

V. RD.3

GEHEIM

20 December

7.

S.Korper.

Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat de landelijke bedrijfsgroep Kleding en Textielnijverheid der Eenheids Vak Centrale sinds korte tijd is omgezet in de bij de E.V.C. aangesloten "Algemene Bond van Werkers in de Textiel- en Kledingindustrie".

Het bestuur van deze bond is als volgt samengesteld:

Voorzitter: Frederik LEUSHUIS, geboren te Den Ham, 21-5-1903, wonende te Almelo;

Secretaris: Hendrik PLANTING, geboren te Emmen, 27-8-1916, wonende te Almelo;

Penningmeester: Hendrik Jan van der WOLDE, geboren te Meppel, 26-2-1898, wonende te Enschede.

Blijkens een uitgave van deze bond: "De Textielarbeider" treedt als hoofdredacteur van dit blad op een zekere S.KORPER.

Uit in Twente ingewonnen berichten bleek Korper aldaar niet woonachtig te zijn, doch vermoed werd dat hij afkomstig zou zijn uit Amsterdam.

In verband hiermede moge ik U verzoeken te willen doen nagaan of Korper inderdaad te Uwent woonachtig is, in welk geval ik gaarne met zijn personalia en politieke oriëntering in kennis zal worden gesteld.

HET HOOFD VAN DE
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G.Crabbendam.

De Heer HoofdCommissaris
van Politie
te AMSTERDAM.

*Antwoord
ontvangen*

GEHEIM.

No. P/211-47.

Uw schrijven no. 22995,
dd. 5.12.1947.

Onderwerp: Horben.

BUREAU B

17-12-47

Enschede, 12 December

Volgno.

15 DEC 1947

ACD/25911

(K) *me*

*22995 Haking/nottens bij
fabriek v. Emmen
de Tilburg.*

Beh. door I en II

5-12-47 rukom g.e.d.

Naar aanleiding van Uw terzijde vermeld schrijven heb ik de eer Uedelgestrenge het volgende te berichten:

Bij de afdeling Bevolking alhier zijn de namen HORBEN, KORBEN en S.KORPER onbekend.

Dezerzijds wordt aangenomen, dat Horben inderdaad identiek is aan S.Korper, die als hoofdredacteur van het orgaan "De Textielarbeider" fungeert.

Volgens bekomen inlichtingen zou S.Korper woonachtig zijn te Amsterdam en zou hij waarschijnlijk Israëliet zijn, althans een Jood uitelrijk hebben.

Genoemde S.Korper was alhier tijdens de gemelde "C.A.O.-staking" eveneens aanwezig op een vergadering van vertegenwoordigers der Bedrijfsunie, stakers en vertegenwoordigers van de E.V.C.

Een vertegenwoordiger van de Bedrijfsunie kenschetst hem als een persoon, waarmede men, wat betreft zijn capaciteiten, wel rekening dient te houden. Hij staat hier bij deze unie bekend als lid van het hoofdbestuur der Landelijke Bedrijfsgroep Textiel- en Kledingnijverheid der E.V.C.

Frederik Kaushuis, geb. te Den Ham, 21.5.1903, won. te Almelo, is voorzitter van deze bedrijfsgroep.

Penningmeester is: Hendrik Jan van der Wolde, geb. te Mennel, 26.2.1908, getouwbaas, won. te Enschede, Brinkstraat 340, vanaf 1.3.1946 vrijgesteld vanwege de E.V.C.

Secretaris is: Hendrik Planting, geb. te Emmen, 27.8.1916, won. te Almelo, Bornebroeksestraat 208, als spreker op E.V.C.-vergaderingen genoemd in Uw weekoverzichten No. 20123, dd. 11.8.1947 en No. B.X.21779, dd. 6.10.1947.

Genoemde Planting is blijkens ingewonnen informaties redacteur van de E.V.C.-uitgave "De Textielarbeider" en zou in capaciteiten verre de mindere zijn van de hoofdredacteur S.Korper.

De personalia van de in Uw schrijven genoemde A.Brouwer zijn tot op heden niet bij mij (noch bij de "I.D.'s" te Hengelo en Almelo) bekend.

Naar dezerzijds werd vernomen is de Algemene Bond van Werkers in de Textiel- en Kledingindustrie te vereenzelvigen met de Landelijke-Bedrijfsgroep Textiel- en Kledingnijverheid der E.V.C.

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68

te

's-GRAVENHAGE.

*TS V
17-12-47*

RAPPORT

430

Op 6 December 1947 te 10.00 uur werd in de zaal van café Van Ierland aan de Stevenzandsestraat te Tilburg een vergadering gehouden door de stakers van de AaBé-fabrieken, de Lakenfabriek van Kersten en de Wollenstoffenfabriek De Rooij-Van Dijk, allen te Tilburg. Deze vergadering stond onder leiding van het stakingscomité (voorzitter: A.C.M. Gallé).

Aanwezig waren plm. 300 personen.

De vergadering werd geopend door Gallé voornoemd.

Hij begon met naar voren te brengen dat de ondernemingsraad van de AaBé-fabrieken van mening was dat hij (Gallé) niet de geschikte man was om de staking te leiden, na de staking zou dus tot het kiezen van een nieuwe ondernemingsraad, waarvan hij tot nu toe deel uitmaakt, moeten worden overgegaan en de arbeiders zouden, zo zegt spreker, dan wel weten wie zij zouden kiezen. Spreker deelt mede aan de directie van de AaBé-fabrieken het voorstel te hebben gedaan om hetgeen door de arbeiders wordt verdiend boven het in het C.A.O. vastgestelde loon, in een fonds te storten dat zou worden aangewend ter leniging van de sociale nood, waarin sommige arbeiders eventueel komen te verkeren door huiselijke omstandigheden, ziekten enz. Dit voorstel zou zijn verworpen. Voorts deelt spreker mede, dat bij Swagemakers-Caesar, textielfabriek te Tilburg, de oude lonen nog worden uitbetaald. Wat op deze fabriek kan, kan ook elders, aldus concludeert spreker, dus moet de staking worden doorgezet tot de strijd is gewonnen. Vervolgens verzoekt hij een der arbeiders van de Wollenstoffenfabriek De Rooij-Van Dijk, alwaar de arbeiders na besprekingen met de directie besloten Maandag 8 December a.s. het werk te hervatten, de vergadering mede te delen welke resultaten de staking hen had opgeleverd.

Een onbekend gebleven arbeider van deze fabriek deelde mede dat overeengekomen was dat de lonen die het loon-plafond zouden overschrijden slechts tot dit plafond zouden worden uitbetaald. Het overige zou echter in een fonds, als hierboven door Gallé bedoeld, worden gestort en bij eventuele toestemming van de Rijksbemiddelaars aan de arbeiders worden uitbetaald. Voorts deelde spreker mede dat overeengekomen was door deze groep arbeiders dat door hen 1% van het premieloon zou worden afgestaan ten behoeve van de stakers in de andere textielbedrijven.

Vervolgens werd het woord gevoerd door de secretaris van het stakingscomité M. van Dillen.

Deze spreker laet sommige stakers die op andere wijze bijverdiensten trachten te verkrijgen.

Van de plm. 100 arbeiders (voornamelijk wevers) van de AaBé-fabrieken, die in de week van 1 tot 6 December het werk hervat hebben, zouden er, volgens spreker, zijn die niettemin getracht hadden van de aan de stakers uitgekeerde steungelden een uitkering te krijgen.

Volgens spreker wil de directie van de Wollenstoffenfabriek De Rooij-Van Dijk meer aan de arbeiders uitbetalen wanneer hiertoe slechts toestemming wordt verkregen.

Spreker

Spreker verklaart dat met de Vakbond besprekingen zijn gevoerd en dat zo spoedig mogelijk contact zal worden gezocht met het N.V.V., de "Eendracht" en "St. Lambertus", want, zo zegt spreker, ook in deze organisaties heeft men ontdekt, dat er iets hapert. Spreker verklaart voorts, dat het stakingscomité zich in verbinding heeft gesteld met de "burgervader". Spreker zeide, dat men tot bescheid had gekregen, dat men eerst maar eens de fabriek moest ingaan voordat men met de burgemeester kon praten.

Volgens spreker verstaat de "burgervader" zijn plicht als vader niet, want hij moet voor zijn kinderen opkomen wanneer zijn kinderen in moeilijkheden verkeren.

Spreker bespreekt de reacties onder de arbeiders, die in de loop van deze week het werk hervat hebben en zegt, dat zij niet als andere arbeiders in aanmerking kwamen voor een St.Nicolaascadeautje, voordat ook de andere stakers het werk zouden hebben hervat. De reacties van de staking in Tilburg elders in het land besprekende zegt spreker, dat de stakers in Tilburg momenteel in de vuurlinie staan. Deze vuurlinie, aldus spreker, mag niet ineensstorten want dan zijn we allen verloren. Daarom krijgen wij ook van andere arbeiders in het land geld gestuurd om onze zaak te steunen. Volgens spreker levert een actie in Twente gehouden voor de stakers in Tilburg deze week wellicht f.12000.- op en volgende week waarschijnlijk f.15000.-. In Amsterdam, zo zegt spreker, wil men de kinderen van de Tilburgse stakers opnemen om de strijd te vergemakkelijken.

Daarna werd het woord gevoerd door Korper, vrijgestelde van de E.V.C.

Hij spoorde aan de staking te blijven voortzetten totdat evenals bij de Rooij-Van Dijk en Jansen-de Horion, concessies aan de arbeiders zouden worden gedaan.

Volgens spreker zouden Maandag, 8 December en Dinsdag, 9 December as. door de E.V.C. wederom besprekingen worden gehouden. Hij spoorde de stakers aan als één man achter de stakingsleiding te staan.

Vervolgens werd het woord gevoerd door een onbekend gebleven spreker uit de mijnstreek, die een uiteenzetting gaf over de algemene bond van arbeiders in het mijnbedrijf.

Nadat personen werden gevraagd voor het vormen van een initiatief-comité om te komen tot een Algemene Bond voor textielarbeiders en bekend was gemaakt dat men zich hiervoor kon opgeven bij Wentink (penningmeester stakingscomité) werd tenslotte het woord gevoerd door J.A.N.Spijkers, wonente te Tilburg, Jan Scharpstraat 9.

Spreker hoopte de arbeiders die in de voorbije week het werk hadden hervat en spoorde aan tot voortzetting van de staking om te komen tot zodanige lonen, dat in de toekomst de arbeider in staat zou zijn van zijn loon een paar gulden over te leggen.

De vergadering had een rustig verloop.

Op 8 December 1947 hebben alle stakende arbeiders van de Wol-lenstoffenfabriek De Rooij-Van Dijk het werk hervat.

UITTREKSEL

Voor OD 430 Naam Toestand textielbedrijven.

Origineel in OD 209 Naam Wilde stakingen.

Volg nr. Ag. nr. 25520 Aard van het stuk Rapport

Afz. Gem. Politie Tilburg Datum 1.12.47

Ondergetekende Johannes Jacobus Vrinssen, Brigadier van politie Uwer administratie heeft de eer UEdel-Gestrenge beleefd het navolgende te rapporteren; Op Zaterdag 29 November 1947, des voormiddags te omstreeks 10 uur had er een vergadering plaats van stakende textielarbeiders in de zaal van cafe van Ierland, Stevenzandsestraat nr. 46 alhier. In de zaal waren aanwezig ongeveer 600 personen. Deze vergadering stond onder leiding van het stakingscomite waarvan er een twaalfstal achter de bestuurstafel hadden plaats genomen. Deze vergadering werd geopend door A.C.M. GALLE, wonende te Tilburg Veestraat nr. 61, die het woord gaf aan M.v. Dillen wonende te Tilburg Valkenierstraat nr. 46. Deze spreker zeide dat er onder de stakers een aantal personen waren die een fluister campagne voerden. In de Zaanstreek waar hij vandaan kwam noemde men zulke kerels "ballen gehakt" en men vrát ze op. Hij hoopte dat het donkere Zuiden nog eens zou worden verlicht en dat de stakers niet zouden luisteren naar die personen die valse parolen uitstrooien. Hij verzocht de personen die deze laster uitstrooien op de proppen te komen dan zou hij ze wel antwoorden. Dan deelt hij mede met nog vier andere leden van het stakingscomite een bezoek te hebben gebracht aan de Vakraad doch dat hij maar alleen werd toegelaten en een onderhoud heeft gehad met een zekere Heer Horsten. Deze had hem gezegd dat de goedkeuring van de Rijksbemiddelaars voor de uitbetaling van het te goed, zoals dit achter op de loonzakjes staat vermeld er nog niet was en dit zou volgens de Heer Horsten een bewijs zijn dat de prestatie niet hoog genoeg was opgevoerd. Ook hadden zij een onderhoud gehad met de Rijksbemiddelaar, doch deze zouden hebben gezegd dat de prestatie op de fabriek niet in overeenstemming was met de productie doch er zouden mogelijkheden zijn indien de productie zou worden opgevoerd. Dan doet spreker een voorlezing van een ~~st~~ voorstel betreffende tariefflonen dat zal worden ingediend bij de Vakraad en Rijksbemiddelaars. De uiteenzetting over deze tariefflonen was echter niet te volgen vanwege het rumoer in de zaal maar er zou in ieder geval nog over gesproken worden met deskundigen van verschillende afdelingen. Verder deelde hij nog mede dat er stakende arbeiders bij de Directie waren geweest om te verzoeken of zij s.v.p. weer mochten komen werken. Vervolgens werd het woord verleend aan een zekere van Huygevoort die hoopt dat men hem vrij zal laten uitspreken en niet zal zeggen "Gooi hem de zaal uit". Spreker wilde Dillen mededelen dat er geen arbeiders bij de Directie zijn geweest om werk doch voor een ontslagbewijs daar zij op een andere fabriek wilden gaan werken. Wij zijn verdeeld de fabriekspoort uitgegaan aldus spreker doch laat ons eensgezind de poort binnengaan. Trekken wij ons niets aan van de kletspraatjes die hier verkocht worden en ik weet zeker dat de patroon achter onszal staan. Laat ons dus Maandag a.s. allen aan het werk gaan en de patroon staat dan achter ons. Dan wordt door een onbekende spreker het woord gevoerd, die zeide, dat wat van Dillen heeft gezegd betreffende zijn "ballen gehakt" een bedreiging was aan het adres van de arbeiders. Hij is het eens met spreker van Huygevoort en is er van overtuigd dat de Directie het te goed zal uitbetalen en hij wil schriftelijke stemming over het al of niet aan het werk gaan. Vervolgens werd het woord nog gevoerd door een der leden van het stakingscomite die een onder-

Uitgetrokken door PR Afd./Sectie ACD 4 Datum 14.1.48

houd zou hebben gehad met de Heer Jansen, vrijgestelde van St. Lambertus. Deze zou aan hem hebben gevraagd "wie heeft jullie buiten gezet", waarop hij zou hebben geantwoord "Niemand" wij zijn zelf gegaan, waarop Jansen zou hebben gezegd "dat communistisch gedoe". Dan begint hij te schelden op St. Lambertus, H.H. Geestelijken, fabrikanten en de pers die er allen aan zouden medewerken de arbeiders te drukken.

Hij zegt dat aan enige arbeiders door St. Lambertus steun wordt gegeven, doch hiervoor moeten deze wroeten, teneinde de staking te breken. Het is nog steeds zo zegt spreker "houden jullie ze dom, wij zullen ze wel arm houden. Spreker zegt in Heerlen te zijn geweest teneinde te onderzoeken hoe daar de Bond van arbeiders in het mijnbedrijf werkt. Hiervan kan eenieder lid worden en er wordt niet gevraagd van welke Godsdienst je bent. Hier werken Katholieken, Christelijken en Communisten naast elkaar. Het zijn geen werkers die je met een cigar in de mond tegemoet komen. Hij beveelt ook soortgelijke bond voor textielarbeiders aan.

Dan wordt het woord nog gevoerd door J.A.M. Spijkers, wonende te Tilburg Jan Scharpstraat 9. Deze spreker vraagt waarom er geen mensen komen van andere organisaties om ons toe te lichten. Deze werken liever achter de schermen om verdeeldheid te zaaien. Dan bespreekt hij hoe mensen met een achterom geld in handen wordt gespeeld, want deze strijd aldus spreker moet worden gebroken al kost het duizende guldens. Vervolgens wordt er door hem gesproken over de stemming. Hij zeide dat er voor personen schriftelijk gestemd moest worden, doch dat zulks voor zaken niet nodig was. Hij vroeg hierna aan hen, die tegen schriftelijke stemming waren op te staan, en de hand in de hoogte te steken. Het grootste gedeelte der aanwezigen stond op en stak de hand in de hoogte. Vervolgens vroeg hij aan hen die waren voor voortzetting der staking op te staan en de hand in de hoogte te steken. Ongeveer 35 der aanwezigen bleven zitten en onder degenen die stonden waren er ook die de hand niet in de hoogte staken. De vergadering werd daarop rumoerig en er werd heen en weer geroepen zodat een ogenblik de mogelijkheid aanwezig was dat deze vergadering werd verstoord. Alles verliep echter nog goed. Uit een en ander kon men echter opmaken dat een groot deel der stakers het vertrouwen in het stakings comite heeft verloren en dat een groot deel der arbeiders niettegenstaande dat zij door opstaan en hand opsteken zich voor voortzetting der staking hebben verklaard graag aan het werk wil gaan.

UITTREKSEL

Voor OD 430 Naam Toestand textielbedrijven.
Origineel in 342 Naam Maandsapporten Overijssel.
Volg nr. Ag, nr. 25499 Aard van het stuk
Afz. Gem. pol. Oldenzaal Datum 1.12.47

Bij een confectiefabriek van C. Boomers brak een wilde staking uit onder de arbeidsters, als gevolg van een loonkwestie. Door tussenkomst van de directeur van het Gew. Arbeidsbureau te Oldenzaal, was nog dezelfde dag de staking afgelopen. In ieder geval had deze staking niets met de politiek te maken.

In de andere textielfabrieken ter plaatse is ook alles rustig.

In de afgelopen week kwam een telefonisch bericht door van de firma Mookkenboer, textielfabriek te Oldenzaal, dat in verband met een staking te Tilburg, een chauffeur van een vrachtauto uit Tilburg, die ook goederen vandaar naar Oldenzaal bracht en weer mee terug nam, moeilijkheden zou hebben ondervonden in Tilburg van iemand van de EVC.

Verwacht werd, dat een van de voormannen van de EVC uit Tilburg naar Oldenzaal zou komen, om onder de arbeiders van deze fabriek een staking uit te lokken. Door de plaatselijke politie is toezicht uitgeoefend bij de fabriek, terwijl met de fabrieksbaas overeen gekomen was, zodra hij iets vernam, dit dadelijk aan de politie te melden. Door de politie werd diezelfde dag geen bijzonders ontdekt, terwijl ook door het personeel van de fabriek niets werd doorgegeven. Verondersteld wordt, dat hier niemand is geweest. Omdat in die fabriek nogal wat arbeiders werkzaam zijn, uit andere gemeenten, waaronder enkele EVC'ers voorkomen, is ook tijdens de schafturen en voor en na de werkzaamheden controle gehouden, doch bijzonderheden deden zich niet voor.

Uitgetrokken door BaG Afd./Sectie ACD: 4 Datum 15.12.47

UITTREKSEL

Voor OD 430 Naam Toestand textiel bedrijf.
Origineel in OD 209 Naam Stakingen (wilde)
Volg nr. Ag. nr. 25143 Aard van het stuk rapport
Afz. Gem. Pol. Tilburg. Datum 20 Nov. '47

Ondergetekende, Johannes Hendrikus Leonardus Manders, inspecteur van politie Uwer Administratie, heeft de eer UEdel-Gestrenge beleefd het navolgende te rapporteren.

Op 19 November 1947 te omstreeks 13.30 uur brak een wilde staking uit onder de arbeiders, werkzaam op de Lakenfabriek van Kersten in de Mechtildestraat 2 te Tilburg.

Van de ong. 122 op deze fabriek werkzaam zijnde arbeiders legden ong. 50 arbeiders, allen behorende tot de afdeling spinnerij, het werk neer.

De bij de afdeling weverij werkzame arbeiders, die aanvankelijk ook tot staken geneigd waren, hebben het werk niet neergelegd.

Op 19 November 1947 werd in de namiddag het werk neergeletd door ong. 25 arbeiders van de ~~wolkeestoffen~~ spinnerij afdeling spinnerij bij de Wollenstoffenfabriek van de Rooij van Dijk, Goirkestraat 107. Bij laatstgenoemde fabriek zijn ong. 200 arbeiders werkzaam. Door Directie en stakers worden besprekingen gehouden om tot overeenstemming en beëindiging der staking te komen.

Er deden zich geen onregelmatigheden voor.

Daarvan door mij is opgemaakt dit rapport.

Tilburg, 20 November 1947

Uitgetrokken door BAC Afd./Sectie ACD 4 Datum 3-12-47

No. 94.

RAPPORT.

Onderwerp: Staking in de textielindustrie.

Ondergetekende Johannes Jacobus Vrinssen, brigadier van politie Uwer Administratie, heeft de eer Uddelgestrengde naar aanleiding van voorgaande rapporten Nos. 92 en 93 dd. 8 en 11 November 1947 beleeft het navolgende te rapporteren.

In een heden, 12 November 1947, te 14.00 uur gehouden vergadering in de zaal van café Van Ierland, Stevenzandsestraat 46 alhier, die onder leiding stond van het stakingscomité en waarbij ± 400 arbeiders aanwezig waren, werd, nadat een uitgebreide discussie was gehouden, besloten dat alle arbeiders die werkzaam zijn bij de C.V. Wollenflanel, Wollenstoffen- en Wollendeckenfabriek Aafje, Koningshoeven 57, alhier, op Vrijdag 14 November 1947 de werkzaamheden wederom zullen hervatten.

Over zich daarbij eventueel voordoende bijzonderheden zal door mij nader worden gerapporteerd.

TILBURG, 12 November 1947.

De Brigadier

J.J.Vrinssen.

A A N

Den Heer Commissaris van Politie;
teTILBURG.

OPGELEED

Velgno.

13 NOV. 1947

ACD/24353

J.J. Vrinssen

No. 24308

G E H E I M*M. L. Einthoven*
Grone stam kort B

Verslag van een op 10 November 1947 te Tilburg gehouden bijeenkomst van stakers bij de AaBe wollen stoffen- en wollen dekenfabriek te Tilburg.

Deze vergadering zou om 14 uur aanvangen, doch in verband met besprekingen tussen Directie en fabriekscommissie en de uitslag van de stemming van het personeel van de afdeling weverij der AaBe-fabriek kon de vergadering eerst te omstreeks 15.30 uur worden geopend.

Achter de bestuurstafel hadden behalve de leider der vergadering, Albertus Cornelius Maria GALLÉ, geb. te Tilburg 17-6-1902, wonende te Tilburg, een tiental leden van het stakingscomité plaats genomen. Aanwezig waren ruim 350 personen.

Gallé deelde de uitslag van de stemming onder wevers mede en riep allen op de strijd voort te zetten. Hij was er van overtuigd, dat de arbeiders, indien zij eensgezind bleven en bereid waren voor de goede zaak een offer te brengen, deze strijd zouden winnen. Met verheffing van stem deelde hij mede, dat "ook de scharenslijper van Heek & Co te Enschede niet had willen toegeven, maar dat hier de arbeiders de strijd hadden gewonnen. Hij wekte de toehoorders op de verkoop van steunbonnen met alle energie aan te pakken en verkondigde dat de E.V.C. f.2000.- had bijgedragen voor steun aan de leden. Dit bedrag zou echter onder alle stakers procentsgewijze worden verdeeld.

Vervolgens voorde Josephus Hendricus Cornelis Spijkers, geb. te Tilburg 1-10-1904, won. te Tilburg, het woord, die mededeelde, dat volgens het Nieuwsblad van het Zuiden alle aanwezigen communisten zouden zijn. Dit blad had n.l. in verband met deze vergadering geschreven: "De communisten vergaderen". Een arbeider, die voor zijn rechten opkomt, zou, aldus spreker, botweg "communist" genoemd worden. Volgens hem zouden er dan in Nederland miljoenen communisten zijn en zouden er nog vele volgen "want in heel het land zullen de conflicten zich ophopen en dan worden de arbeiders, die voor hun bestaan strijden, communist".

Hij hield voorts de plaatselijke pers, die geen berichten van het stakingscomité zou willen opnemen om de juiste oorzaak van het conflict aan haar lezers voor te leggen. "De tijd zal echter komen, dat de pers bij het stakingscomité zal komen bedelen om inlichtingen", meende hij.

Tenslotte zei spreker, dat hij het stakingscomité met raad en daad terzijde zal staan.

De vergadering, welke slechts korte tijd duurde, werd hierop gesloten.

C.V.D.

VERZONDEN, AAN:

Z.E. de Minister-President.

Z.E. de Minister van Binnenlandse Zaken.

Z.E. de Minister van Justitie.

De Heer Comm. der Koningin in de Prov. Noord-Brabant.

De Heer Hoofd Afd. III B van de Generale Staf.

De Heer Hoofd Sectie III, M.I.D., Marinestaf.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Amsterdam.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Rotterdam.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Den Haag.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Utrecht.

De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Groningen.

De Heer Commissaris van Politie te Enschede.

12 NOV. 1947

ACD/24/308

BUREAU B

12-11-'47

Onderwerp: Staking in de textielindustrie.

Ondergetekende Johannes Jacobus Vrinssen, Brigadier van Politie Over Administratie heeft de eer U dezer Ondergetekende naar aanleiding van het voorgaande rapport No. 92 d.d 8 November 1947, beleeft het navolgende te rapporteren:

Sodast de arbeiders van de afd. Weverij werkzaam op de G.V. Wollen flanel, wollen stoffen en wollen dekenfabriek Aa. Be., Koningshoeven No. 57 alhier, in de voormiddag van 10 November 1947 in een sit-down staking waren gegaan, waarbij het de Directie werd onderhandeld om tot overeenstemming te komen in verband met het loongeschied betreffende de nieuwe C.A.O. en deze besprekingen geen resultaat opleverden is in de namiddag van bovengenoemde datum een stemming gehouden onder de weverij werkzaam op genoemde fabriek waar met 68 voor, 56 tegen en 16 stemmen blanco werd besloten het werk weer te leggen, zodat de wilde staking op de Aa. Be. thans waar + 250 personen omvat.

Op 10 November 1947 had er een vergadering plaats van stakers in de zaal van café van Ierland aan de Stevensvandeestraat no. 46 alhier.

Deze vergadering zou om 14 uur aanvangen doch in verband met besprekingen tussen Directie en fabriekscommissie en de uitslag van de stemming personeel van de afdeling weverij Aa. Be. fabriek kon deze vergadering eerst te onstreeks 15.30 uur een aanvang nemen.

Op deze vergadering waren ruim 350 personen aanwezig en stond onder de leiding van de door mij genoemde Gallé, terwijl verder een tiental leden van de zgn. stakings-comité achter de tafel hadden plaats genomen.

Gallé deelde de uitslag van de stemming onder de wavers mede en riep allen op de strijd voort te zetten tot het bittere einde. Hij was er vast van overtuigd dat de arbeiders deze strijd, indien zij eensgezind bleven strijden, zouden winnen, niettegenstaande er wel een offer-
tje zou moeten worden gebracht. Met verheffing van stem riep hij dat ook de scharenslijper van Heek en Co te Enschedé niet had willen toe-
geven maar dat hier de arbeiders de strijd hadden gewonnen. Hij riep de aanwezigen op flink aan te pakken met de verkoop van steunbonnen en deelde mede dat de R.V.O. f. 2000.- had bijgedragen voor steun aan hun leden maar dat dit ook onder alle stakers procent's gewijze zou worden verdeeld.

Daarna werd nog het woord gevoerd door de bekende Communist Jos. Spijkers, lid der tweede Kamer, die mededeelde dat volgens het Nieuws-

Aan de Heer

Commissaris van Politie
Te

F I L M S .

W. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 8

Pat. in tabula

blad van het Zuiden (een te Tilburg versijpend dagblad) alle haar aanwezige Communist waren. Dit bla had inverband met een vergadering van stakers in café van Ierland geschreeven " de Communisten vergaderen. Spreker zeide dat een arbeider die voor zijn rechten opkomt botweg Communist genoemd wordt, maar dan zijn er miljoenen Communisten in ons land en dan zullen er nog velen volgen want in heel het land zullen de conflicten zich ophopen en dan worden de arbeiders die voor hun bestaan strijden Communist.

Dan doet spreker een protest horen aan het adres van de plaatselijke pers die geen berichten opneemt van het stakingscomité om de juiste oorzaak van dit conflict aan haar lezers voor te leggen. De tijd zal echter komen dat de pers bij het stakings-comité zal komen bedelen om inlichtingen.

Spreker zegt nogmaals dat hij het stakingscomité met raad en daad zal ter zijde staan.

De vergadering die slechts van korte duur was had een rustig verloop.

Door mij, rapporteur kan hieraan worden toegevoegd dat de leden van de C.P.N. afd. Tilburg op Zondag 7 November 1947 zijn opgeroepen geweest voor een vergadering in het café van Reijnen Bredaseweg alhier in verband met de situatie in de Tilburgse Textiel en de mogelijkheid tot steun aan deze strijd te onderzoeken. Resultaten hiervan zijn zij echter niet bekend.

De arbeiders van de Afd. weverij werkzaam bij de Firma W. Brandt, Hoogvanssestraat 178 alhier die op 5 November 1947 in wilde staking zijn gegaan, hebben op 10 November 1947, de werkzaamheden volgens de nieuwe C.A.B. hervat, zodat op deze fabriek weer normaal wordt gewerkt.

Kom nteel zijn in wilde staking + 550 arbeiders bij de An. Be. fabriek en 25 arbeiders bij de Beka fabriek.

Tilburg, 11 November 1947.

De Rapporteur,

J. J. VRIJSEN.

J. J. Vrijssen

UITGEBODEN

5 December

7.

B. 22995.

430

XXXXX
XXXXX

V. TZ.3.

GEHEIM.

OPGELEED

Horben.

In aansluiting op mijn schrijven No.22995 d.d. 26 November 1947, zijnde het verslag van een op 7 November j.l. te Tilburg gehouden vergadering van stakers bij de N.V. "Beka" te Tilburg, moge ik U verzoeken mij te willen doen berichten of de daarin genoemde HORBEN - vermoedelijk lid van het hoofdbestuur der afdeling "Kleding en Textiel" der E.V.C. - wellicht te Uwent woonachtig is.

Indien dit inderdaad het geval mocht zijn, zal ik het op prijs stellen te worden ingelicht omtrent zijn politieke oriëntering, c.q. activiteit en zijn functie in de E.V.C., waarbij ik tevens gaarne in kennis zal worden gesteld met diens volledige personalia.

In het belang van het in te stellen onderzoek moge ik er Uw aandacht op vestigen, dat de hierbedoelde Horben (in andere vergaderingsverslagen Korben genoemd) mogelijk identiek is aan de persoon van S.Korper, die blijkens een E.V.C.-uitgave: "De Textielarbeider" fungeert als hoofdredacteur van dit blad. Als redacteurs werden genoemd H.Planting en A.Brouwer.

Gaarne ontving ik ook de gegevens omtrent personalia en politieke activiteit en functie in de E.V.C. van genoemde Brouwer, alsmede enige nadere gegevens over genoemd blad, waarvan het redactie- en administratieadres is: Oldenzaalsestraat 80 te Uwent.

Dit blad zou bedoeld zijn als orgaan van de Algemene Bond van Werkers in de Textiel- en Kledingindustrie, aangesloten bij de E.V.C.

Ik zal het op prijs stellen te mogen vernemen of deze bond te vereenzelvigen is met de landelijke bedrijfsgroep "Kleding en Textiel" der E.V.C.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

J.G.Crabbendam.

Aan de Heer Commissaris
van Politie,
te
ENSCH EDE.

*antwoord
Chauvignier*

OD 430

M. L. Enthoven
Grande inton. kops B

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

No. 22995

's-GRAVENHAGE, 26 November 1947.
Javastraat 68.

Onderwerp: Stakersvergadering
te Tilburg.

G E H E I M

Verslag van een op Vrijdag 7 November 1947 te Tilburg
gehouden vergadering van stakers bij de Wollenstoffenfabriek
N.V. "Beka" te Tilburg.

De vergadering, welke omstreeks 10.30 uur door Albertus
Cornelius Maria GALLÉ, geboren te Tilburg, 17-6-1902, werd ge-
opend, werd bezocht door ruim 300 personen. Aan de bestuurstafel
hadden behalve Gallé tevens plaats genomen: Josephus Adrianus
Maria SPIJKERS, geb. te Tilburg 22-11-1901, wonende te Tilburg,
een zekere HORBEN, alsmede een drietal personen, vermoedelijk
arbeiders van de "Beka"-fabriek.

Gallé hield een rede van ongeveer de volgende inhoud:

"Wij waren na de bevrijding bereid flink te werken. Als
gevolg van onze prestaties zijn wij nu gekomen aan een loons-
verlaging. In de vergadering op de AaBe-fabriek heb ik herhaal-
delijk gezegd, dat wij geen vertrouwen hebben en mogen hebben
in de Rijksbemiddelaars. Nu is de tijd gekomen om ons te ver-
zetten tegen de Tilburgse fabrikanten en zo wij dit niet doen,
zullen wij loonsverlaging op loonsverlaging moeten slikken. De
Regering wenst textiel, want het is een exportartikel en export
betekent deviezen". Spreker brak vervolgens een lans voor hogere
lonen. Mocht het niet mogelijk zijn de lonen te verhogen, dan
adviseerde hij "terugroeping van onze jongens uit Indonesië",
wat een besparing zou betekenen van 6 tot 7 miljoen gulden per
dag. Met verheffing van stem riep hij uit: "Dat zijn deviezen".
Een eerste vereiste om de strijd naar behoren te kunnen voeren,
achtte hij de vorming van een "flink stakingscomité, dat leiding
bij de staking kan geven". Gallé vroeg de toehoorders of een of
meer hunner het woord wilden voeren, waarop een zekere SPIJKERS
naar voren trad.

Hij deelde mede eerst sedert korte tijd van de AaBe-fabriek
werkzaam te zijn. Spreker deelde mede, dat aan de achterzijde van
de loonzakjes der arbeiders hun tegood werd vormeld en vroeg
zich vervolgens af, waarom dit tegood niet werd uitbetaald. Z.i.
berustte dit op onwil der directie, aangezien toen men deze had
gevraagd waarom deze gelden niet worden uitbetaald, de directie
hierop

VERZONDEN AAN :

Z.E.de Minister-President.
Z.E.de Minister van Binnenlandse Zaken.
Z.E.de Minister van Justitie.
De Heer Comm. der Koningin i/d Prov. Noord-Brabant.
De Heer Hoofd Afd. III B van de Generale Staf.
De Heer Hoofd Sectie III, M.I.D., Marinestaf.
De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Amsterdam.
De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Rotterdam.
De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Den Haag.
De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Utrecht.
De Heer Hoofd Commissaris van Politie te Groningen.
De Heer Commissaris van Politie te Enschede.

hierop niet had geantwoord. "Er schuilt hier een addertje onder het gras. Wij zijn sufferts geweest, dat wij vorige week niet hebben gestaakt. Wij zijn echter door de directie op sleeptouw gehouden." Hij beëindigde zijn toespraak met de stakers veel succes toe te wensen bij hun actie en verzekerde hun zijn medewerking.

J.H.C. Spijkers hield hierop een toespraak, waarin hij o.m. zei:

"Het is vanzelfsprekend, dat ik mij nog gebonden gevoel aan de arbeiders, waarmee ik 30 jaren lief en leed heb gedeeld. Ik heb jullie strijd steeds gevolgd en medegestreden. Mijn textielarbeidershart dwingt mij om hier te komen. In bijna geen enkele industrie zijn de productiecijfers zo hoog als in de textielindustrie. Nu komt echter de C.A.O. met een gevoelige loonsverlaging. Zullen wij ons hierbij neerleggen? Het is onze plicht voor vrouw en kinderen te zorgen. In de arbeidersklasse heerst diepe beroering en men tracht de stemming der arbeiders te remmen en te breken. Ik zal zover als jullie dat willen mijn morele steun aan de staking geven. Plaatst U eensgezind achter de door U gekozen leiding. Jullie moeten de fabrikanten dwingen het oude loon te betalen. Jullie kunnen op mijn morele en financiële steun rekenen en zullen nimmer tevergeefs bij mij aankloppen".

De vergadering beantwoordde deze rede met een daverend applaus.

Vervolgens werd het woord gevoerd door een der hoofdbestuurssleden der E.V.C., vermoedelijk genaamd Horben. Deze hield een rede van ongeveer de volgende inhoud:

"Wat zijn de oorzaken van de conflicten in de textielindustrie? De hoofdzaken zijn de loonpolitiek van de Regering. Hierin moet verandering komen. Indien de prijzen volgens mededeling van het N.V.V. niet omlaag gaan, moet er een derde loonronde komen. Alle lasten en moeilijkheden van de tegenwoordige tijd worden gelegd op de schouders van de werkende klasse. De arbeiders hebben vooraan gestaan in de strijd tegen de Duitsers en staan thans vooraan bij de wederopbouw. Wij zijn bereid offers te brengen, maar ook de fabrikanten dienen hiertoe bereid te zijn. De nieuwe C.A.O., welke niet vooruitstrevend is, wordt gebruikt om de loonstop-politiek te handhaven. Men wil de lonen van de textielarbeiders gelijk stellen met de lonen van de overige arbeiders in Nederland."

Hierna besprak hij de stakingen bij de firma Van Heek & Co. te Enschede. Volgens spreker was de E.V.C. bereid medewerking te verlenen bij de oplossing van het conflict, waarbij evenwel de eis werd gesteld, dat de nieuwe C.A.O. geen loonsverlaging mag inhouden. "Wij staan volledig achter jullie strijd en zullen met al onze middelen deze steunen. Wij moeten echter rekening houden met moeilijkheden, want wij bezitten geen millioenen in onze kas. Wij zeggen tot de andere organisaties, die voldoende geld bezitten: "Opent de kassen voor de stakers".

"Wij moeten in de eerste plaats er naar streven, dat het te vormen stakingscomité zich in verbinding zal stellen met de fabrikanten en de Rijksbemiddelaars, opdat de meest gunstige resultaten verkregen kunnen worden. Niet tegen elkaar, maar met elkaar strijden, dan is niemand in staat dit blok te breken en zullen wij de loonstop-politiek kunnen tegengaan."

Hierna werd de aanwezigen gevraagd of enigen hunner bereid waren

waren in het stakingscomité zitting te nemen, waarvoor zich ongeveer 15 personen aanmeldden. Het ligt in de bedoeling der stakers in elke fabriek een stakingscomité te vormen, uit welke verschillende comité's het plaatselijk stakingscomité zal worden gevormd. Laatstgenoemd comité zal zich dan in verbinding moeten stellen met een nog samen te stellen landelijke commissie.

Aan het einde van de vergadering spoorde Gallé de toehoorders aan de arbeiders van de andere fabrieken op te wekken de op die dag 's avonds om 8 uur te houden vergadering van stakers bij te wonen, waarna de bijeenkomst werd gesloten.

C.V.D.

TILBURG

Nr. 924

Volgno.

1 NOV. 1947

ACD/22995

BUREAU

12-11-47

ONDERWERP: Staking in de textielindustrie.

R A P P O R T

Ondergetekende, JOHANNES JACOBUS VRIJSEN, Brigadier van Politie Over administratie, heeft de eer Edelhochtronge balveid het navolgen- de te rapporteren:

In verband met de invoering van de nieuwe C.A.O. waarbij het werkgevers in de textielindustrie verboden is de vastgestelde loon- tarieven te overschrijden zonder toestemming van Rijkshoofdelingen is op Woensdag 5 November 1947 des namiddags te 2.00 uur een wilde staking uitgebroken op de Wollenstoffenfabriek van de Firma W. Brands, gelegen aan de Hoogvensestraat, 34, 178 alhier.

Op deze fabriek zijn werkzaam + 160 personen en hiervan zijn in wilde staking 50 personen van de afdeling weverij.

Daar de Directie voorheen nog steeds lonen had uitbetaald vol- gens de oude C.A.O. heeft men op Dinsdag 4 November 1947 de lonen uitbetaald volgens de nieuwe C.A.O. hetgeen voor de arbeiders van de afdeling weverij volgens hun zeggen een loonsverlaging betekende.

Van de arbeiders werkzaam op genoemde fabriek zouden er 23 zijn georganiseerd, de rest is ongeorganiseerd. Deze staking heeft een rustig verloop.

Op Vrijdag 7 November 1947 te omstreeks 5.30 uur, v.m. brak een wilde staking uit bij de arbeiders van de morgenploeg werkzaam op de A.M.E. C.V. Wollen Flanel, wollen stoffen en wollen dekenfabriek, Koningkroeven 5, 57 alhier.

Op deze fabriek zijn werkzaam + 1050 arbeiders. In de loop van de voormiddag breidde deze staking zich uit en waren hierbij betrok- ken + 600 arbeiders in hoofdzaak, arbeiders werkzaam in de afd. spinnerij en appretuur.

Ook op deze fabriek is de oorzaak van deze wilde staking het in werking treden van de nieuwe C.A.O..

Na de invoering van de nieuwe C.A.O. werd door de Directie van genoemde fabriek aan de arbeiders de nieuwe lonen uitbetaald, doch aan de achterzijde van de loonzakjes werd aantekening gemaakt van het tegood dat de arbeiders hadden voor na invoering van de nieuwe C.A.O. en dat dit tegood alsnog zou worden uitbetaald behoudens toestemming Rijkshoofdelingen, zodat men op deze fabriek wel de oude lonen ver- diende doch niet kreeg uitbetaald. Hoewel de arbeiders dit tegood wilde uitbetaald zien wilde de Directie zulks niet doen, daar men hiervoor eerst de toestemming moest hebben van de Rijkshoofdelingen. Hierbij kwam nog de kleeft van de arbeiders dat de pensioenbijdrage tot 1 Gulden was verhoogd, terwijl de ongeorganiseerden en die welke men als ongeorganiseerd moest te beschouwen bij de invoering van het nieuwe fabriekereglement opnieuw 2% van het loon zou worden ingehouden.

Aan de Heer
Commissaris van Politie

te

TILBURG.

In de namiddag van 7 November 1947 hebben 100 arbeiders werkzaam in de
appretuur van genoemde fabriek het werk hervat.

Bij een door mij ingesteld onderzoek werd mij medegedeeld dat de
grootste gedeelte der arbeiders werkzaam op genoemde fabriek niet is
georganiseerd, terwijl er hiervan + 70 zouden zijn aangesloten bij de
N.V.C. Ook deze staking heeft een rustig verloop.

Op Vrijdag 7 November 1947 brak er een wilde staking uit op de
Wollen stoffenfabriek N.V. Beka aan de St. Jozefstraat no. 126 alhier.

Op deze fabriek zijn werkzaam + 450 arbeiders, hiervan zijn in
staking 25 arbeiders, en wel jonge personen.

De oorzaken van deze staking houdt verband met het in werking tre-
den van het nieuwe C.A.O. waarbij de lonen van personen beneden 24
jaar (geschold personeel) worden voorschreven en het hierbij ook
niet meer mogelijk is dat hierbij maximum loonmaxima worden overschre-
den. Deze staking heeft een rustig verloop. De stakers volgen de be-
velen van de politie strikt op.

Op Vrijdag 7 November 1947 had er een vergadering plaats van
stakers in de zaal van de Heer van der Land aan de St. Jozefstraat
no. 46 alhier.

De vergadering die omstreeks 10.30 uur was aangevang nam wél 50-
zecht door ruim 300 personen, allen stakers.

De leiding van deze vergadering was in handen van de bekende
Communist en N.V.C.-er Albertus Cornelius Maria Galle, geboren te Til-
burg 17 Juni 1902, fabrieksarbeider, wonende te Tilburg Vuurstraat no.
51, die als voorzitter fungeerde. Tevens had aan de bestuursaf-
plaats genomen de bekende Communist en vrijgestelde van de N.V.C. ge-
noemd Josephus Adrianus Maria Spijkers geboren te Tilburg 22 November
1901, wonende te Tilburg Jan Scherpstraat no. 9 en een zeker mansper-
soon vermoedelijk genaamd Horban, bondslid van de N.V.C. bovendien de
een aantal personen vermoedelijk arbeiders van de Aa. Be. fabriek
alhier.

De vergadering werd geopend door A.C.M. Galle voornamelijk die de
aanwezige een welken toespraak en verdere ongeveer als volgt sprak:
"Wij waren na de bevrijding bereid om flink te werken. Als gevolg van
onze prestaties zijn wij nu gekomen aan loonsverhoging. In vergaderin-
gen op de Aa. Be. -fabriek heb ik herhaaldelijk gezegd dat wij geen
vertrouwen hebben en kopen hebben in de Rijksoverheid. Ik ben blij
dat er een staking is uitgebroken. Nu is de tijd gekomen om ons te ver-
zetten tegen de Tilburgse Fabrikanten en de wij die niet één mullen
wij loonsverhoging op loonsverhoging moeten krijgen. De regering staat
op textiel te kijken want het is een exportartikel en export betekent
deviesens! Hij komt ten slotte op voor hoger loon en wanneer men hier-
toe niet kan overgaan vraagt hij om terugroeping van onze jongens uit
Indië hetgeen 6 à 7 miljoen per dag kost en het verhoef van stem
roept hij uit "dat zijn deviesens", en vraagt dat nog het vormen van
een flink stakingscomité dat leiding zou geven bij deze staking.

Spreker vroeg of er onder de aanwezigen waren die het woord wisten
waarop zich een zeker Spijkers aanmeldde die naar zijn zeggen sinds
korte tijd op de Aa. Be. werkzaam was. Deze spreker sprak over de
loonskijes waarop aan de achterzijde was geschreven het tegood van de
arbeiders en vroeg waarom dit tegood niet werd uitbetaald. Vol ene hem
was het grote onwil der Directie. Toen men de Directie vroeg waarom
zij dit tegood niet uitbetaald kreeg van geen antwara. Er schuilt
hier een addertje in het gras aldus spreker. Hij zijn snuffelende ge-
weest aldus spreker dat wij vorige week niet hebben en was gestakt, dat
wij zijn door de Directie op slooptouw gehouden. Nu nog de noodtoe-
standen in de gemeenten te hebben besproken wemte hij de stakers suc-
ces en zei dat hij in ieder geval meedeed.

Vervolgens werd het woord gevraagd en gekregen door de aldus aan-
wezige, Josephus Adrianus Cornelis Spijkers, geboren te Tilburg 1 Oc-
tober 1904, lid der Tweede Kamer (C.P.N.) wonende Stadskestraat no. 51
alhier.

ht.
25 NOV 1947

V

W

W

Daze sprak ongeveer als volgt:

Het is vanzelfsprekend dat ik mij nog gebonden gevoel met de arbeiders waarmee ik 30 jaren lief en leed heb gedeeld. Ik heb jullie strijd steeds gevolgd en medegestreden. Mijn textielarbeidershart dwingt mij om hier te komen. In bijna geen enkele industrie zijn de productiecijfers zo hoog als in de textielindustrie. Nu komt echter de C.A.O. met een gevoelige loonsverlaging. Kunnen wij ons hierbij neerleggen? Het is onze plicht voor vroom en kinderloos te zorgen. In de arbeidersklassen heerst diepe beroering en men trecht de stemming der arbeiders te remmen en te breken. Ik zal evenr als jullie dat willen zijn morele steun aan deze strijd geven. Plaats U eensgezind achter de door U gekozen leiding. Jullie moeten de fabrikanten dwingen het oude loon te betalen. Spreker roept nogmaals met verheffing van stem uit: "dat de stakers op zijn morele en financiële steun kunnen rekenen en dat ze nooit te vergeefs bij hen zullen aankloppen". Deze spreker kreeg een daverend applaus.

Vervolgens werd het woord gevoerd door een persoon vermoedelijk genaamd Horben, hoofdbestuurder van de B. V. G.

Daze sprak ongeveer als volgt:

Het zijn de oorzaken van de conflicten in de textielindustrie. De hoofdsaken zijn de loonstoppolitiek van de regering. Hierin moet verandering komen. Wanneer de prijzen volgens tabeling van het H.V.V. niet omlaag gaan moet er een derde loonronde komen.

Alle lasten en moeilijkheden van de tegenwoordige tijd worden gelegd op de schouders van de werkende bevolking. De arbeiders hebben voornamelijk gestaan in de strijd tegen de nazi's en staan thans voornamelijk in de wederopbouw. Wij zijn bereid offere te brengen maar ook fabrikanten en andere ondernemers moeten zulks doen.

Wat is de reden van de nieuwe C.A.O., dat wij niet vooruitstrevend noemen. Deze wordt gebruikt om de loonstoppolitiek te handhaven men wil de lonen van de textielarbeiders gelijk trekken met de lonen van andere arbeiders in Nederland. Men heeft een theoretische loonsverhoging gekregen. Vervolgens besprak hij de stavingen bij van Heek en Co te Enschede.

Hierna zeide hij dat de B.V.G. bereid was tot medewerking ook in de oplossing van dit conflict, maar stelde als eis dat de nieuwe C.A.O. geen loonsverlaging mag zijn. Wij staan volledig achter jullie strijd en zullen met al onze middelen steunen. Wij moeten echter rekening houden met moeilijkheden, want wij hebben geen miljoenen in onze kas. Wij bezien tot de andere organisaties, die voldoende geld in kas hebben open te leggen voor de stakers. Vervolgens riep hij op tot een steuncampagne.

Wij moeten in de eerste plaats streven, wanneer het stakingscomité is gevormd, dat dit comité zich in verbanding zal stellen met de fabrikanten en de rijksbestuurders om gunstiger resultaten te verkrijgen. Niet tegen elkander met met elkander strijden, dan is er niemand in staat om dit blok te breken, en wij zullen in staat zijn de loonstoppolitiek te breken.

Wij moeten naast en met elkander strijden om tot een goed einde te komen.

Hierna werden gegadigden opgeroepen die in de stakingscommissie zitting zouden willen nemen, waarvoor zich + 13 personen aanmeldden. Het zou dan verder de bedoeling zijn elke fabriek een stakingscommissie te benoemen, hieruit zou dan een plaatselijke commissie worden gevormd, welke dan voeding zou houden met een landelijke commissie, welke echter nog allen moeten worden gekozen.

Aan het einde van de vergadering spoorde Hallé de vergadering aan om de mensen van andere fabrieken aan te spreken hedenavond om 8 uur. de vergadering van de stakers te komen bijwonen.

Daze vergadering had een rustig verloop.

Op 7 November 1947 te omstreeks 20.00 uur, had er wederom een vergadering plaats van stakers in de zaal van van Ierlandt, Stevenszandsestraat. 45 alhier.

Aanwezig waren ongeveer 250 personen. Deze vergadering stond wederom onder leiding van A. C. M. Gallé voornood, terwijl aan de bestuurstafel een 15 tal personen, arbeiders van de Aals fabrieken hadden plaats genomen.

R.M.G.

Nadat de vergadering door Gallé was geopend was het woord verleend aan een sekere Pillen, een arbeider werkzaam op de Aals fabriek.

Spreekende bleef te zijn dat er arbeiders van andere fabrieken op deze vergadering aanwezig waren. Hij hebben iets goed te maken tegenover deze mensen. Hij worden ook gekort in ons loon. De baas vindt zulke niet erg want achter op het loonkaartje stond te goed zoveel. De directie kon het echter niet uitbetalen, want het mocht niet volgens het nieuwe O.A.G.. De baas heeft ook nog gezegd dat wanneer het te goed niet uitbetaald wordt worden, dat zij dan moeten staken en dat hij dan rede zou doen.

Wij kunnen met het huidige loon ons huisvuur niet meer op zijn houden. De directie is er van overtuigd dat het geld dat wij voornemen ontvangen inderdaad door ons verdiend is. Wij moeten een klein beetje eisen van de grote winsten van de fabrikant. Wij moeten de knoop doorknaken en wij zullen doorgaan.

Ten slotte riep hij met verheffing van stem: "Ik wens jullie sterkte, knaarsden."

Hierna werd het woord gevoerd door een sekere Horben bondslid van de B.V.C. afdeling Kleding en Textiel en deze sprak ongeveer als volgt: Ik wil thans uitvoeriger spreken over de staking die in beroering heeft gebracht. Van Heek en Co. in Enschede is aan het wankelen gebracht, deze wilde eerst niet doch thans wel onderhandelen. Van bepaalde zijde wordt ons dat het de B.V.C. in die staking georganiseerd zulke is echter onwaar, wel staat de B.V.C. Kleding en Textiel van de B.V.C. deze staking. Hij zijn mensen die er op een bepaalde wereld beschouwing op na houden. Wij zullen ons met alle middelen versetten tegen degenen die er op uit zijn om ons op te leggen hoe wij moeten werken, en bij welke organisatie wij ons ten zijn aan moeten sluiten. Dit conflict is maar een onderdeel van de conflicten die we zullen kennen. De schuldvraag wordt altijd op de arbeiders geworpen. Schermwijn's te Fabrikant zei: De arbeider moet gelijkelijk verantwoord worden maar de fabrikanten zijn het deze tijd wel geveerd en hebben niet in onze armoede gedeeld. Het komt er bij ons op aan van het land een welvarend land te maken maar wij eisen dan ook van allen dezelfde offers. Tegen de regering van dit land die niet in staat is om te komen te nemen tegen de grote winsten van fabrikanten en anderen zeggen wij: "Lad de moed die winsten aan banden te leggen. Wij moeten gelijkelijk het werkende volk opheffen uit deze ellende. Wij moeten voortdurend moeten in eigen kracht, er zullen nog zeer veel moeilijkheden komen, maar de stemming in de bedrijven is aan onze kant. Spreker riep de andere organisaties op de stakers te steunen en tot een gezamenlijke oplossing te komen.

Verder sprak hij nog uitvoerig over de staking en de nieuwe O.A.G. Aan het einde van de vergadering werd nog een protestantisch woord gesproken door C.F.A. de socij, bekend communist, die de aanwezigen aanspoorde lie te worden van de B.V.C. Er werd een commissie gevormd bestaande uit drie personen die leiding zal geven in steunacties zal organiseren. Nog 15 personen werden aangewezen voor een agn. controle-commissie. De vergadering eindigde te omstreeks 21.30 uur en had een rustig verloop. Momenteel zijn er op de genoemde fabrieken nog ± 575 personen in staking.

Tilburg, 8 November 1947.

De secretaris.

A. J. J. J. J. J.

GEEMEENTE - POLITIE

TILBURG.

No. 91.

ONDERWERP:

stakingen in de textielindustrie.

R A P P O R T .

BUREAU B

4-11-47

Ondergetekende, JOHANNES HENDRIKUS LEONARDUS MANDERS,

Inspecteur van Politie Uwer Administratie, Heeft de eer U Edel-
Gestrenge beleefd het navolgende te rapporteren naar aanleiding
van de voorgaande rapporten Nos. 86 t/m 89:

Op Vrijdag, 31 October jl. werd te + 20.00 uur een ver-
gadering gehouden waarop de fabriekscommissies bijeen zouden ko-
men om de problemen betreffende de staking te bespreken.

Op deze vergadering, die werd gehouden in de zaal van
café Lido (café-houder Bruens) in de Koestraat, alhier, waren
niet aanwezig + 200 personen, die werden verwacht, doch slechts
35 personen.

Achter de bestuurstafel hadden plaats genomen 4 personen:
J. H. L. Coolen, wonende te Tilburg, Tulpstraat 77 (C.P.N.),
C. F. A. de Rooy, wonende te Tilburg, Daendelsstraat 54 (C.P.N.),
Zekere Van Hoek en een onbekend gebleven persoon.

Laatstbedoelde onbekende manspersoon opende de vergade-
ring en deelde mede dat men bijeen gekomen was om uit de ver-
schillende fabriekscommissies een commissie te kiezen die leiding
zou geven bij de staking.

Een der aanwezigen merkte op dat zulks niet meer nodig
was aangezien de staking voor de arbeiders toch verloren was en
waarschijnlijk Maandag, 3 November het werk op alle fabrieken
zou worden hervat.

Daarna nam Coolen voornoemd het woord.

Hij schetste de ongunstige omstandigheden waaronder de
arbeiders tengevolge van de lonen- en prijzenpolitiek der Regering
verkeerden.

Hij wees op de belangrijke positie die de arbeiders inne-
men daar een hoge productie der textielfabrieken de Regering,
in verband met de gevolgde deviezen-politiek, niet onwelgevallig
is

A A N

Den Heer Commissaris van Politie

te

TILBURG.

OPGELEED

ACD/22730

4 NOV. 1947

Volgno.

04.430

86 - 22625
87 - 22647
88 - 22636
89 - 22609

P.D. 3356
P.D. 3390

B
B
5-11-47
6/11

Vervolgens spoorde hij aan tot voortzetting van de onder-
nomen actie totdat resultaten zijn bereikt. Hij roept in de her-
innering terug de staking van 1936 waarbij hijzelf en Spijkers
(C.P.N.) de leiding hadden. Nadat hij tot het vormen van een
commissie, die de leiding in deze staking op zich moet nemen,
heeft aangespoord verklaart hij dat hij en Spijkers ditmaal de
leiding niet zullen nemen teneinde te voorkomen dat deze staking
aan Communistisch drijven wordt toegeschreven.

Verschillende aanwezigen gaven hierna als hun mening te
kennen dat men niet op deze vergadering tot het vormen van een
commissie moest overgaan aangezien deze vergadering onder leiding
stond van de C.P.N. en de E.V.C. en dientengevolge resultaat dan
uitbleef omdat 90% van de Tilburgse bevolking hiervan niets moest
hebben.

Nadat de nieuwe C.A.O. voor de textiel-industrie uitvoe-
rig was besproken werd een commissie van 5 leden gekozen bestaan-
de uit leden van de fabriekscommissies van de navolgende textiel-
fabrieken: Verschuren-Piron, F.v.d.Berg, Blomjous en Elias.
Deze commissie zou alle fabriekscommissies oproepen tot het voe-
ren van besprekingen.

De vergadering had een rustig verloop.

Op heden, 3 November 1947 hebben de stakers van onder-
staande fabrieken het werk hervat:

F. v.d. Bergh, St. Jozefstraat 102 te Tilburg;

N.V.Elias Lakenfabriek, Industriestraat 19 te Tilburg;

Verschuren-Piron, Koningshoeven 259 te Tilburg.

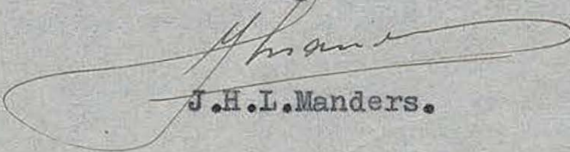
Op 31 October jl. hebben des namiddags de arbeiders van
N.V.Brouwers Lakenfabriek, Korte Schijfstraat 2 te Tilburg, het
werk hervat.

Bij G.Dröge, Goirkestraat 90 te Tilburg, de laatste fa-
briek waar men nog staakt, zijn besprekingen gaande om tot een
einde van de staking te komen.

Waarvan door mij naar waarheid is opgemaakt dit rapport.

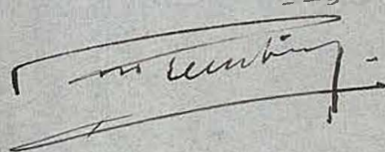
TILBURG, 3 November 1947.

De Inspecteur

J.H.L.Manders.

GEZIEN:

De Commissaris v. Politie.

C. V. D.

Vriezenveen, 11 November 1947.

Br.No.175/-47-Geheim.

Onderwerp: "Conflict bij Spanjaard
te Borne."

BUREAU B

5-11-47

Volgno.

4 NOV. 1947

ACD

22/76

22282

In vervolg op mijn schrijven No.166/-47-Geheim, dato 17 October 1947, betrekking hebbende op het arbeidsconflict bij de N.V.Textielfabriek Spanjaard te Borne, heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd het volgende te berichten.

De toestand in de fabriek is nog steeds ongewijzigd, zodat derhalve de arbeiders steeds de eerste vijf werkdagen tot 18 uur werken en des Zaterdags niet verschijnen.

Thans wordt mij bericht, dat vanwege het Departement van Sociale Zaken een commissie is samengesteld, die een onderzoek zal instellen of de gewijzigde arbeidstijd al dan niet zal worden ingevoerd.

Tot op heden zijn de uren, die door de Directie als overuren worden beschouwd, niet uitbetaald, doch de arbeiders schijnen dit nog al met een gerust hart te aanvaarden. Blijkbaar rekenen zij er op, dat na enige tijd deze uren wel betaald zullen worden uit één of ander fonds van de fabriek. Momenteel is er geen reden om een staking te verwachten.

Geen der vakorganisaties heeft zich achter de arbeiders geschaard.

J.

A a n

de Heer HOOFD van de

C. V. D.

's-GRAVENHAGE.

Kantbrief 22747 in 00 672

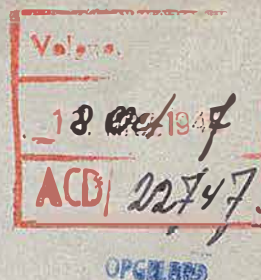
0 470

Notitie B

Bijgaand rapport, hetwelk de heer Heidema (Commissaris van Politie te Almelo) deed opstellen-voornamelijk ten behoeve van den Burgemeester dier stad-werd mij op mijn verzoek in afschrift ter hand gesteld tijdens mijn bezoek aldaar op Vrijdag, 17-10-47

18-10-47.

B V.

R A P P O R T.

over de algemene toestand in de gemeente Almelo, op politiek-, economisch- en crimineel gebied, over de maanden Juli, Augustus en September 1947.

A POLITIEK IN HET ALGEMEEN.

Omtrent de houding van de bevolking ten opzichte van de politiek kan in verband met dezerzijds gedane waarnemingen het volgende worden medegedeeld.

Verskillende groepen van inwoners hebben zich in het afgelopen kwartaal in mindere of meerdere mate in critische zin uitgelaten tegen het regeringsbeleid.

Sprekers, in hoofdzaak van buiten de gemeente komende, hielden redevoeringen waaruit men allesbehalve een samengaan met de regering moest concluderen, terwijl, gezien de bijval van het daarbij aanwezige publiek, moet worden aangenomen dat vele kleine burgers en een deel van de Almeloëse fabrieksarbeiders zeer kritisch tegenover de loon en prijspolitiek der regering staan, alsmede tegenover de Indische politiek.

Excessen op politiek terrein kwamen in deze periode evenwel niet voor; hoewel toezicht op vergaderingen en bijeenkomsten geboden blijft.

Vermeldenswaardig is het feit dat het getal der in de Eenheidsvakcentrale georganiseerde arbeiders een gestadige vermindering ondergaat.

In de E.V.C. zelve is een tendenz merkbaar voor meer loyale samenwerking met de werkgevers. De oorzaak hiervan moet worden gezocht in het feit dat zich bij deze groep meer begrip voor de moeilijkheden der regering ontwikkeld.

Een grote groep van kleine middenstanders en arbeiders laat zich evenwel nog door hun gevoelens van wantrouwen ten opzichte van de werkgevers leiden, niet in de laatste plaats door de grote winsten die in de voornaamste bedrijven in den Lande worden gemaakt en welke in de pers worden geopenbaard.

In dit verband moet worden opgemerkt dat de P.v.d.A. en de K.V.P. ter plaatse veel invloed hebben terwijl de activiteit der C.P.N. in het afgelopen kwartaal is gematigd. Door vooraanstaande, communistisch geörienteerde, personen werd in de laatste drie maanden meerdere malen door middel van redevoeringen in het openbaar getracht stemming tegen de Indische politiek te veroorzaken.

Deze sprekers achten dit klaarblijkelijk een geschikt onderwerp om stemming te verwekken tegen het regeringsbeleid om zodoende invloed op de massa te kunnen krijgen.

Ook trachtten deze lieden hierdoor morele en financiële steun te verkrijgen voor principiële dienstweigeraars.

De propaganda der verschillende politieke partijen bewoog zich - voor zover kan worden nagegaan - binnen het raam van het wettelijk geoorloofde.

B BYZONDERHEDEN OP POLITIEK TERREIN.

Vergadering der afdeling Almelo van het comité "Handhaving Rijkseenheid".

Op 4 Juli 1947 werd een openbare vergadering uitgeschreven door het comité "Handhaving Rijkseenheid, welke bijeenkomst werd gehouden in het gebouw van de Sociëteit alhier.

Als sprekers traden op Dr. J.W. Meijer Ranneft en Generaal M.L.F. Bajetto te Den Haag.

Eerstgenoemde gaf een overzicht van de ontwikkeling van de toestand in Oost Indië zowel tijdens als na de oorlog en oefende critiek uit op de Lt. Gouverneur-Generaal en de Commissie-Generaal ten opzichte van het door dezen gevoerde beleid.

Ook werd door hem critiek geleverd aan het adres der Engelse regering, die naar zijn mening doelbewust de Republiek had gesteund. In extenso werd hierbij gewezen op het Russische gevaar.

Tijdens de pauze werd getracht de door Professor Gerbrandy op het tijdstip der vergadering over de radio uit te spreken rede, door middel van een geluidsinstallatie, in de zaal uit te zenden hetgeen echter door een technische storing mislukte.

De 2e spreker, generaal Bajetto, wees er in zijn betoog op dat ten opzichte van de toestand in Indië onvoldoende voorlichting en berichtgeving in binnen- en buitenland werd verzorgd.

Hij gaf in grote trekken een overzicht over de levensomstandigheden van het Indonesische volk.

Ook door hem werd critiek uitgeoefend op Dr. Van Mook en voorts op de Nederlandse regering.

Op deze bijeenkomst waren ongeveer 110 bezoekers aanwezig terwijl de zaal plaats bood aan circa 700 personen.

De vergadering had een rustig verloop.

Vergadering van de afdeling Almelo der Communistische Partij Nederland.

Op 29 Juli 1947 werd in het café restaurant Groenendal te Almelo door de afdeling Almelo der C.P.N. een openbare Protestvergadering gehouden.

De Wethouder Timmerman te Almelo sprak een inleidend woord. waarna het lid van de Haagse gemeenteraad Geelhoed een rede hield over Indonesië en daarbij het standpunt van de C.P.N. uiteenzette.

Hij oefende scherpe critiek uit op de militaire gebeurtenissen in Indië die hij betitelde met "gewone koloniale oorlog" waarvan de werkelijke bedoeling gemaskeerd wordt.

Aan het slot van de vergadering stelde dhr. Edens te Almelo - die de leiding dezer bijeenkomst had - voor, een motie aan de Nederlandse regering te zenden waarmee de vergadering haar instemming betuigde. Deze motie luidde als volgt: "Inwoners van Almelo, in vergadering bijeen in de Schouwburgzaal van het Groenendal onder leiding der C.P.N. De Waarheid, stellen vast dat de politiek der regering Beel te opzichte van Indonesië funeste gevolgen heeft. Zij eisen

derhalve onmiddellijke stopzetting dervijandelijkheden en terugtrekking der troepen."

Op deze bijeenkomst waren plusminus 500 personen aanwezig terwijl de zaal plaats bood aan 750 bezoekers.

Ongeregeldheden deden zich niet voor.

Vergadering der afdeling Almelo van de "Vlamgroep."

Op 2 September 1947 weerd door de Vlamgroep, afdeling Almelo een openbare vergadering gehouden in de zaal van café Elferink te Almelo.

Deze groep is een voortzetting van de illegale groep "De Vonk", die tijdens de Duitse bezetting een gelijknamig blad uitgaf.

Thans wordt dit blad uitgegeven onder de naam "De Vlam" waarvan de redactie is gevestigd aan de Singel no.315 te Amsterdam.

J.Jacobs, winkelier te Almelo, opende deze vergadering en deelde mede dat de Vlamgroep bestaat uit personen met verschillende politieke oriëntatie. Zij wil niet zijn een politieke partij, doch de leden vormen een gemeenschap die haar socialistische ideeën wil uitdragen onder het volk en die voorts vrij en onafhankelijk van de Nederlandse regering tot het Indonesische volk kan spreken.

Als spreker trad op de bekende schrijver Jef Last uit Amsterdam; hij behandelde het onderwerp "Indonesië".

Zijn rede bestond uit een lange reeks eenzijdige en critische opmerkingen over het Indische beleid der Nederlandse regering. Onze regering zou volgens hem slechts rekening houden met de wensen van de bezittende klasse.

Spreker zeide dat de E.V.C. het voornemen had alle schepen te boycotten welke soldaten, wapens of munitie naar Indië zouden vervoeren. Dit zou eveneens gebeuren als de Nederlandse verliezen zouden voortduren of toenemen.

De deelnemers aan deze bijeenkomst waren in hoofdzaak nette burgers. Aanwezig waren ongeveer 200 personen terwijl de zaal geheel gevuld was.

Jef Last oogste van het publiek tijdens en na zijn toespraak een weinig bijval. Er werd nog gelegenheid gegeven om als lid van de Vlamgroep toe te treden. Hiervan werd slechts door enkelen gebruik gemaakt.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt dat de Vlamgroep te Almelo slechts weinige aanhangers heeft.

Ook deze vergadering had een rustig verloop.

Vergadering der afdeling Almelo van de Eenheidsvakcentrale.

In verband met een conflict in het bedrijf van de firma H.ten Cate Hzn. en Co te Almelo, waarvan onder het hoofd "Toestand in de fabrieken" in dit rapport een uitvoerig relaas wordt gegeven werd op 22 September j.l. een openbare vergadering door de afdeling Almelo der Eenheidsvakcentrale uitgeschreven welke op die dag plaats vond in het gebouw van de Sociëteit alhier.

Als sprekers traden op F.Lenshuis, gemeenteraadslid der C.P.N. alhier, tevens landelijk voorzitter der bedrijfsgroep textiel en kleding der E.V.C., en Berend Blokzijl, landelijk voorzitter der Eenheidsvakcentrale.

Deze vergadering werd geopend door H.Planting, afdelingsvoorzitter te Almelo die in zijn inleidend woord er de nadruk op legde dat het bestuur der E.V.C. gemeend had, de

bij haar aangesloten leden te moeten adviseren, om onder de huidige omstandigheden van textielschaarste, het ploegenwerk in de fabriek (waarover het conflict was ontstaan) te accepteren.

Hierna sprak F. Leushuis voornoemd over de gevaren die aan het conflict bij de firma Ten Cate te Almelo verbonden waren.

Hij verdedigde het stelsel van één dagploeg en bracht verschillende bezwaren van de arbeiders naar voren tegen de arbeid in de avond en nachtploeg. Onder anderen zeide hij dat door het werken in ploegen de gezinnen der arbeiders ontwricht werden, omdat daardoor het dikwijls zo nodige gezinsverband verloren gaat.

Hij hekeldde de houding der directie van de firma Ten Cate en bracht naar voren dat deze firma, in tegenstelling met bestuurders van andere grote textielbedrijven, tegenover de arbeiders een stugge houding aannam.

Spreker merkte op dat over de uitbetaling van het weekgeld aan de ruim 400 uitgesloten geweest zijnde arbeiders over het tijdvak van 25 Augustus tot 8 September j.l.; zijnde de stakingsperiode, een kwestie is gerezen.

Binnenkort zou de Minister van Sociale Zaken in de uitspraak doen. Naar de mening van de spreker zal, indien deze beschikking voor de arbeiders ongunstig zal uitvallen, door de E.V.C. een Gerechtelijke beslissing in kort geding worden uitgelokt omdat de firma Ten Cate geen opzeggingstermijn in acht genomen heeft.

De toespraak van Leushuis bevatte geen scherpe opmerkingen hoewel zij overigens niet van critiek aan het adres van de firma Ten Cate was ontbloomd.

Deze spreker oogste enig bijval van de zijde van het publiek.

Vervolgens sprak Berend Blokzijl. Hij weidde uit over de spanning tussen lonen, prijzen en productie en oefende voorzichtige doch soms scherpe critiek uit op het economisch beleid der regering en op de bezittende klasse.

Voorts becritiseerde hij het regeringsbeleid in Nederlands Indië. Deze spreker oogste enige malen bijval van het publiek.

Door reeds eerder genoemde Planting werd deze vergadering gesloten. Het aantal bezoekers, bijna uitsluitend textielarbeiders, werd geschat op 650 terwijl de zaal plaats bood aan 700 personen.

Strubbelingen of ongeregelde heden deden zich niet voor.

C.F.N. Waarheidszomerfeest.

In verband met de op 7 September 1947 te Birkhoven gehouden massabijskomst der C.F.N. De Waarheid, vertrokken op die dag des voormiddags te omstreeks 7.25 uur zes autobussen met circa 250 personen die zich tevoren op het Marktplaats hier hadden verzameld. Dit had een ordelijk verloop. Byzonderheden deden zich niet voor.

C ALGEMENE TOESTAND IN DE FABRIEKEN.

De algemene toestand in de fabrieken is, behoudens een uitzondering, gunstig te noemen.

Een grote groep textielarbeiders maakt bezwaar tegen de opvoering der arbeidsprestatie en bestendiging van het ploegenstelsel.

Er heerst bij deze arbeiders een gevoel van wantrouwen tegen de werkgevers, omdat men meent dat de fabrikan-ten ernstige pogingen doen om de vooroorlogse arbeidstoestan-standen - waarbij weinig rekening werd gehouden met de be-langen der ondergeschikten - wederom in te voeren.

Dit gebrek aan vertrouwen in de bestuurders der be-drijven openbaarde zich reeds in het grootste textielbe-drijf ter plaatse en moet beschouwd worden als een der voornaamste factoren waardoor een werkstaking van de spin-ners bij de firma Ten Cate is ontstaan.

Een noodwendig gevolg hiervan was dat circa 450 tex-tielarbeiders van werk uitgesloten werden.

Inddit verband werd enige communistische activiteit onder het werkvolk merkbaar die tot uiting kwam in de werk-zaamheid der Eenheidsvakcentrale.

Ook moet worden aangenomen dat een groot deel der uit-gesloten arbeiders met de stakers sympathiseerde.

Hieraan kan worden toegevoegd dat de invloed der E.V.C., die, hoewel zij nog belangrijk is, toch gaat tanen.

In genoemd textielbedrijf werd het aantal bij de E.V.C. aangesloten arbeiders plusminus 2 jaar geleden op tachtig procent geschat terwijl thans wordt aangenomen dat dit aantal tot vijftig procent is gedaald.

Het verzet der arbeiders tegen de opvoering van de prestaties, dat in het afgelopen kwartaal sterk naar voren kwam is thans, ultimo September, weder geluwd zodat ver-wacht wordt dat zich op korte termijn geen ernstige moei-lijkheden zullen voordoen.

Ten aanzien van de confectiebedrijven kan in het al-gemeen gezegd worden dat daar van ontevredenheid weinig wordt bemerkt, zodat de vooruitzichten hier tamelijk gun-stig zijn.

Gebrek aan voldoende en geschoold personeel laat zich hier en daar nog gevoelen waardoor de opvoering der pro-ductie, op het peil van voor de oorlog, slechts in een enkel bedrijf mogelijk was.

D. BYZONDERHEDEN OVER DE TOESTAND IN DE BEDRIJVEN.

Medegedeeld kan worden dat de toestand in de bedrij-ven normaal was, aangezien er met uitzondering van het textielbedrijf van de firma Ten Cate, slechts enkele indi-viduele moeilijkheden zijn gerezen die spoedig waren opge-lost.

In de Stoomspinnerijen en -weverijen van de firma H. ten Cate Hzn. en Co. te Almelo bestond sedert geruimen tijd enig verzet tegen het in ploegen werken der spinners.

De firma kreeg evenwel in Februari 1947 van de Vak-raad voor textielproductie te Amsterdam toestemming om het ploegenwerk nog een half jaar voort te zetten en wel tot 23 Augustus 1947. Na enig overleg werd dit indertijd door de arbeiders aanvaard.

Vervolgens werd door de Vakraad in Mei j.l. opnieuw aan de firma Ten Cate toestemming verleend om ook na 23 Augustus het ploegenwerk met ten hoogste 130 man voort te zetten. Dit besluit werd in de week van 18 tot 23 Augustus j.l. aan de arbeiders bekend gemaakt.

Er werkten toen in de avondploeg, die van 17.30 tot 2.-- uur des nachts arbeid verricht, 21 arbeiders.

Van deze avondploeg kwamen er op Maandag 25 Augustus ongeveer 15 arbeiders des morgens in de fabriek met het doel hun werkzaamheden in de normale dagploeg te beginnen.

De directie ging hiermee niet accoord en stelde de betrokken arbeiders voor de keus des avond hun werkzaamheden te beginnen of hun ontslag te aanvaarden.

Het gevolg hiervan was dat 19 arbeiders uit de voor-spinnerij in staking gingen waarbij zich 26 sympathiseren de stakers uit andere afdelingen aansloten.

Hierdoor was het volgens de fabrieksdirectie niet mogelijk om het bedrijf in zijn volle omvang gaande te houden zodat uiteindelijk 237 wevers en 223 spinnerij-arbeiders van hun werk werden uitgesloten.

Een door de Unie der drie samenwerkende vakorganisaties, namelijk St.Lambertus, Unitas en N.V.V., op 25 Augustus 1947 belegde vergadering, die ten doel had de staking te breken, had niet het wenste gevolg.

Na enkele dagen werden door 18 stakers en 2 sympathiserende stakers de hen betreffende ontslagpapieren van het fabriekskantoor afgehaald. Deze zijn ook nadien niet in het bedrijf teruggekeerd.

Op 26 Augustus d.a.v. meldden zich te omstreeks 14.-uur vele der uitgesloten arbeiders bij het Gewestelijk Arbeidsbureau te Almelo teneinde hun ontslag bij de firma Ten Cate in te dienen. Vervolgens kwamen te ongeveer 15.15 uur enblos ongeveer 200 van de uitgesloten E.V.C.ers zich aan het Arbeidsbureau melden. In deze optocht werd een groot bord meegevoerd waarop met kapitale letters het woord "Eenheid" was geschilderd.

Op diezelfde dag werd door de Unie van textielarbeiders, zijnde de drie samenwerkende organisaties, nogmaals een vergadering belegd in welke een bespreking werd gevoerd met de eigenlijke stakers, doch ook dit leverde geen resultaten op.

De besprekingen welke door de directie der fabriek met de E.V.C. zijn gevoerd bleven beperkt tot die met de fabriekskern welke uit elf personen, allen E.V.C.ers bestaat. Deze kern verklaarde aan de directie dat de arbeiders zich noch aan de aanwijzingen der vakorganisaties, noch aan die der Vakraad wensten te houden.

Aangezien dit ook in de eerste daaropvolgende dagen bleek, moest van een wilde staking worden gesproken, mede omdat men zich niet aan de overeenkomst welke met de directie was aangegaan, t.a.v. het bespreken van moeilijkheden, wilde houden.

Op 8 September 1947 maakte de directie van de firma Ten Cate bekend dat door omzetting van personeel in het bedrijf de mogelijkheid was geschapen om ook voor de uitgesloten arbeiders de fabriek weder open te stellen zodat deze op 9 September j.l. hun werk wederom konden hervatten.

Het gevolg hiervan was dat op die datum de staking als geëindigd moest worden beschouwd.

Een door de werknemers tot de directie gericht verzoek om het ploegenwerk niet voor 22 September aan te vangen werd ingewilligd.

Op deze datum is ook de arbeid in ploegen weder hervat hoewel dit voor de avondploeg nog slechts zeer beperkt is tengevolge van door het conflict ontstane technische moeilijkheden.

Geleidelijk zal het aantal in de avondploeg werkende arbeiders worden opgevoerd tot 130 man, zijnde het door de Vakraad voor de textielproductie toegestane aantal.

De stemming onder de arbeiders is momenteel enigszins termeergeslagen omdat deze staking en uitsluiting voor de betrokken arbeiders veel moeilijkheden voortvloeiden en omdat hierdoor tenslotte toch niets was bereikt.

Door de E.V.C. is nog getracht om uit het Sociaal fonds van de fabriek een waarderingstoelage voor de ploegenarbeiders te verkrijgen van tien procent van het loon.

Deze pogingen faalden omdat een dergelijke oplossing buiten het raam van het C.A.O. zou vallen en dus niet mag worden toegepast.

Door de leiding van de E.V.C. werd eind September medegedeeld dat ook zij de noodzaak van het ploegenwerk was gaan inzien, aangezien er nog steeds textielschaarste heerst en door het werken met één ploeg bij de firma Ten Cate en meerdere ploegen in andere textielfabrieken een scheve verhouding t.o.v. prijzen en winsten zou ontstaan.

Voorts diene nog, dat de verschillende fabrieksdirecties zoveel mogelijk trachten de ontevredenheid die hier en daar onder de arbeiders naar voren komt, zo snel en afdoende als mogelijk is, op te lossen.

Verder kan in verband met het bovenstaande nog worden aangehaald dat het denken en streven van de arbeiders meer op de lonen en prijzen, dan op de politiek gericht is.

E ECONOMISCH OVERZICHT.

In de economische toestand is ter plaatse in de afgelopen drie maanden weinig verandering opgetreden. Een zeer geringe daling der productie in de textielbedrijven, met uitzondering van die der confectiefabrieken, kan onder de normale afwijkingen worden gerangschikt.

Zoals reeds in de voorgaande paragraaf werd opgemerkt, maken de arbeiders in grote bedrijven nogal eens aanmerkingen op de uitbreiding en intensivering van hun werkzaamheden waardoor enig moreel verzet tegen de fabrikanten merkbaar is geworden.

Doordat in vele ondernemingen de bedrijfsleiders zich regelmatig onder de arbeiders begeven en zodoende rechtstreeks de klachten vernemen, kunnen deze op korte termijn worden onderzocht. In menig geval kan aan de bezwaren der arbeiders tegemoetgekomen worden zodat veel onderling grompeli voorkomen wordt en waardoor de kans op werkstaking tot een minimum wordt beperkt.

LANDBOUWPRODUCTIE.

De opbrengsten in de landbouw zijn over het geheel genomen niet gunstig als gevolg van de langdurige droogteperiode. Een gevolg hiervan is dat de voorraden veevoeder voor de komende winter onvoldoende zijn, hetgeen voor menig landbouwer aanleiding is om meer vee ter overname aan de regering aan te bieden dan normaal in deze tijd van het jaar gebruikelijk is.

In verband daarmee werd ook goed melkvee geslacht hetgeen voor de instandhouding der zuivelproductie nadelige gevolgen zal hebben.

KLEDINGVOORZIENING.

De kledingvoorziening voor hen die niet in de textielbranche werkzaam zijn baart nog steeds zorg en werkt de handel en textiepunten in de hand.

De opheffing van het verstrekken van pakketten aan

hen die in de textielfabrieken werkzaam zijn kan in de nabije toekomst enige vermindering in deze bonnenhandel teweegbrengen.

LEVENS MIDDELEN PRIJZEN.

Ten aanzien van de prijs van het levensmiddelenpakket is een geringe stijging merkbaar.

In dit kwartaal kwam prijsverhoging af van brood, eieren en thee.

De fruitoogst is groot hetgeen een sterke prijsverlaging met zich bracht.

De reeds geruimen tijd geleden in de pers aangekondigde, en door velen toegejuichte, prijsvaststelling voor verse groenten bleef uit. Voor verschillende tuinbouwproducten die een goed oogstgemiddelde hadden, werden prijzen gevraagd die voor de kleine beurs zeker te hoog waren.

Overigens baart de economische constellatie geen zorgen.

OPENING FILIAAL FA. KIEKENS.

Op 23 September 1947 werd aan de Turfkade alhier een filiaal van de firma Kiekens te Landsmeer geopend welk filiaal ter plaatse reeds enigen tijd was ondergebracht in een noodgebouw.

Almelo is hiermee een industrie rijker geworden en wel de fabricage van bedrijfsstofzuigers en -ventilatoren.

Voorlopig bestaat het personeel uit 14 man doch er is een redelijke kans dat dit bedrijf ter plaatse binnen afzienbare tijd zal worden uitgebreid.

F BYZONDERHEDEN OP ECONOMISCH GEBIED.

Landbouwproductie.

Door de abnormaal lange droogteperiode bleef de opbrengst der landbouwproducten beneden peil.

Het hierdoor ontstane veevoedergebrek heeft zijn terugslag op de omvang van de veestapel reeds doen gevoelen.

In het bijzonder was de peulvruchtenoogst slecht.

Daarentegen heeft de aardappeloogst zich ter plaatse zowel als elders gunstig ontwikkeld zedat een ruime voorziening aan de consumenten mogelijk zal blijken te zijn.

LEVENS MIDDELEN VOORZIENING.

De aangekondigde vermindering der rantsoenen brood, melk en kaas is door de bevolking rustig opgenomen.

De broodvoorziening is over het algemeen thans nog gunstig te noemen maar de vooruitzichten zijn bepaald ongunstig omdat er een tekort aan graan is.

Ook de huidige samenstelling van het brood zal niet bestendigd kunnen worden, gezien het grote graantekort.

Toevoeging van aardappelmeel zal waarschijnlijk noodzakelijk worden.

De komende vermindering van het broodrantsoen zal de moeilijkheden voor velen die tengevolge van hun werkzaamheden de gehele dag van huis zijn, vergroten.

Verschillende bakkers vonden tot heden in deze aangelegenheid een oplossing in deze zin, dat zij het rantsoen van bepaalde arbeiders aanvulden met het overschot van het rantsoen dat door anderen niet werd benut. Dit zal in het vervolg niet meer mogelijk zijn omdat vanaf eind September 1947 een ieder zijn toewijzing voor eigen consumptie zelf nodig zal hebben.

De vetpositie blijft nog steeds moeilijkheden opleveren. Door terbeschikkingstelling van extra rantsoenen vlees is de voorziening hierin gedurende de laatste weken verruimd. De kwaliteiten laten evenwel nog te wensen over.

De voorziening der bevolking met levensmiddelen moet in verband met het vorenstaande als zeer matig worden aangemerkt.

MATERIAALVOORZIENING.

Ten aanzien van de reeds geruimen tijd bestaande materiaalschaarste is nog geen verbetering ingetreden.

Vernieuwing en uitbreiding van het machinepark, in het bijzonder in de textiel- en kledingfabrieken, is noodzakelijk voor de instandhouding en vergroting der productie.

De toewijzing van textielgoederen aan de confectiefabrieken heeft weinig verandering ondergaan en is bevredigend te noemen.

De kwaliteit der garens is in het algemeen nog slecht. De derving van grote hoeveelheden buitenlandse garens speelt hier een rol.

KOLEN- EN ENERGIEVOORZIENING.

In de komende winter zal zuinigheid met de huisbrand wederom geboden zijn. De distribuering van de reeds geruimen tijd geleden aangewezen rantsoenen is ter plaatse vrijwel voltooid. In de keuze der soorten is men echter niet geheel vrij. De verkoop van harde turfsoorten stagneerde inmiddels aangezien het vervoersverbod van deze brandstof afkwam waardoor de normale en voor de bevolking zo wenselijke aanvulling onvoldoende bleef.

De verbetering der kolenvoorziening in de openbare bedrijven, industrie en transportwezen ging in het afgelopen kwartaal gestadig voort.

Opgemerkt kan worden dat de kolenpositie voor de bedrijven aanmerkelijk beter is dan in dezelfde periode van 1946.

Opheffing van de distributie van gas en electriciteit is voorhands nog niet te verwachten. De rantsoenering brengt evenwel bij normaal gebruik in het gezin geen moeilijkheden met zich mee.

Houtdiefstallen vonden in deze periode niet plaats terwijl de vooruitzichten in de brandstoffen- en energievoorziening in het algemeen niet ongunstig zijn.

G CRIMINALITEIT.

In vergelijking met het gemiddelde aantal misdrijven ter plaatse in 1946 gepleegd is de criminaliteit iets gedaald. Hierbij moet echter worden opgemerkt dat het aantal ernstige feiten zeker niet lager moet worden gerekend dan kwartaalsgewijze over het vorig jaar.

Ook het getal der wegens misdrijf aangehouden en was lager hetgeen mede zijn oorzaak vindt in het feit dat aanhoudingen van politieke delinquenten in dit kwartaal weinig voorkwamen, terwijl voorts de groep terzake economische misdrijven aangehouden kleiner is. Dit kan blijken uit het feit dat in het derde kwartaal van 1946 door de Economische recherche 50 personen geverbaliseerd werden en gedurende de afgelopen periode 21.

De komende winter zal het toezicht op de handel in levensmiddelenbonnen, zo mogelijk verscherpt, moeten voortbestaan terwijl bovendien verwacht wordt dat veel clandestien zal worden geslacht.

Voorts zal het toezicht op de handel in distributiescheiden mede noodzakelijk zijn door de huidige kledingpositie. Ook wordt, in verband met het jaargetijde, wederom smokkelhandel op Duitsland verwacht.

H OVERZICHT VAN DE DOOR DE RECHERCHE DER GEMEENTEPOLITIE VERRICHTE WERKZAAMHEDEN.

Criminaliteit over de maanden Juli-Augustus en September 1947.

Aangiften.

Aanranding	1.
Diefstal	70.
Rijwieldiefstallen	12.
Verduistering	7.
Oplichting	5.
Inbraken	6.
Openbare schennis der eer- baarheid	5.
Zelfmoord	2.
Zakkenrollerij	2.
Ontucht met minderjarigen	4.
Valsheid in geschriften	1.
Vals geld	3.
Belediging	4.
Lichamelijk letsel door schuld	1.
Heling	1.
Vernieling	1.
Stroperij	1.
Totaal	126.

Aanhoudingen.

Aangehouden personen als verdacht van één der bovenomschreven misdrijven 19.

Gesignaleerden in het Opsporingsregister en opgegeven door andere instanties 11.

Huiszoekingen.

In Almelo verricht 39.

Assistenties.

Aan andere gemeente en instanties 33.

Gevallen van inbeslagname in de gemeente Almelo, (munitie, wapens, wasgoed, rijwielen en garens) 8.

Diversen.

Branden	2.
Noodlottige dood	3.
Ongevallen	4.
Controle vergaderingen	4.
Transporten	6.
Controle Hotels en Logementen	78.

Aantal arrestanten, ingesloten terzake:

Diefstal	13.
Verduistering	2.
Heling	2.
Ontucht met minderjarigen	2.
Valsheid in geschrifte	1.
Op verzoek van andere instanties	9.
Gesignaleerden	2.

Ongeoorloofde handel in giftige of verdovende middelen werd niet geconstateerd.

Strafbare feiten met zulke middelen gepleegd zijn niet te melden.

Economische misdrijven.

In de maand September werden enige clandestiene slachtingen ontdekt. Prijsopdriving van vlees werd niet waargenomen. Klachten hierover kwamen in de afgelopen drie maanden niet voor hetgeen evenwel voorde hand ligt aangezien deze voornamelijk bij de Opsporingsdienst voor de Prijzen te Almelo kenbaar worden gemaakt.

De volgende feiten werden geconstateerd:

Clandestiene slachtingen	3.
Clandestiene verkoop van vlees	5.
Frauduleus vervoer van vlees	1.
Verhandelen van aanmerkelijke hoeveelheden eieren	6.
Kopen of verkopen van distributie bescheiden	5.

Fraude.

In een groot bedrijf hier ter plaatse is een belangrijke fraude ontdekt waarvan het onderzoek nog gaande is.

In verband hiermee werden reeds enkele arrestaties verricht.

In het eerstvolgende rapport zal hieraan een nadere beschouwing worden gewijd.

I WERKZAAMHEDEN VERRICHT DOOR DE HERKENNINGSDIENST DER GEMEENTEPOLITIE.

In het afgelopen kwartaal werd voortgang gemaakt met het verzamelen en documenteren van gegevens omtrent personen terzake criminele, politieke en algemene inlichtingen.

Ook werden vorderingen gemaakt met het samenstellen van een personendossier.

Op politiek-economisch terrein werden verschillende rapporten uitgebracht en een 4tal vergaderingen bezocht, ter controle op de openbare rust en veiligheid en de naleving van de daarop betrekking hebbende wettelijke voorschriften en bepalingen.

Enkele gesignaleerde en verdachte personen werden in samenwerking met de recherche-afdeling aangehouden terwijl enige transporten mede werden verricht.

De belangrijkste gebeurtenissen welke door middel van pers en propaganda bekend gemaakt werden zijn tevens gedocumenteerd. Ook werden verschillende controle's verricht in verband met meer ernstige misdrijven en werkstaking en is, voorzover nodig, assistentie aan de recherche verleend.

Talrijke inlichtingen werden verstrekt aan verschil-

lende afdelingen en instanties ter voorlichting, oriëntering en in verband met de opsporing van personen en goederen. In de afgelopen 3 maanden werden 210 ingekomen stukken voor onderzoek behandeld waarvan 206 reeds zijn afgewerkt.

Door de Herkenningsdienst is in de afgelopen 3 maanden voorts een onderzoek ingesteld:

A. Naar de stand der werkloosheid;

B. De stamming onder de arbeiders in Twenthe. 1 Algemeen

11 Bijzonderheden.

Ad A. Over het algemeen kan worden aangenomen, dat in Twenthe geen werkloosheid meer heerst. De vraag naar arbeidskrachten overtreft verreweg het aanbod.

In geheel Twenthe heerst een groot gebrek aan geschoolde en ongeschoolde krachten voor vrijwel alle takken van industrie. Steeds meer oude arbeiders worden in het productieproces opgenomen.

Het tekort aan arbeidskrachten wordt nog verhoogd door de nieuw gevestigde industriën te Almelo en Hengelo.

Te Almelo is onder anderen opgericht een filiaal van de N.V. Hazemijers signaal, alwaar ondanks het grote tekort aan geschoolde metaalbewerkers, in het begin van dit kwartaal de eerste arbeiders werden geplaatst.

De firma Palthe te Almelo heeft kort geleden in samenwerking met N.K.S. Palthe te Hengelo (O) een pelsveredelingsbedrijf opgericht.

Deze firma heeft met 2 Hongaren een contract afgesloten om bij haar hun procedés, receptuur en werkmethodes in te voeren en tevens het reeds aanwezige Nederlandse personeel op te leiden.

Het algemene beeld is dat van de hoogconjunctuurperiode van na de eerste wereldoorlog: toenemende bedrijvigheid in alle takken van nijverheid, daling van het aantal werklozen tot het minimum, aantrekking van tientallen arbeidskrachten uit de vreemde (Displaced Persons), vestiging van nieuwe en uitbreiding van bestaande industriën.

Onsbepalende tot de voornaamste industrie in Twenthe, de textielindustrie, kunnen de volgende cijfers, verstrekt door deskundigen, dienen, om een overzicht te verkrijgen van de personeelsbezetting in de Twentse Textielbedrijven, naar de stand van 1 Januari 1940 en 1 Januari 1947.

Hieronder zijn dan begrepen de volgende categorieën bedrijven: spinnerijen, weverijen, finishers, tricotageindustrie. De cijfers zijn inclusief technisch en kantoorpersoneel, zonder splitsing naar mannen en vrouwen.

Per 1 Januari 1940 bleken in totaal 31756 werknemers (sters) in de hierboven genoemde bedrijven werkzaam te zijn.

Per 1 Januari 1947 bedroeg dit aantal 28314.

Ten opzichte van 1940 zou hiervan af te leiden zijn, dat er thans nog 3442 mensen minder werken dan voor de oorlog.

Men dient hierbij evenwel te bedenken, dat de arbeidsprestatie sedert 1940 sterk is gedaald.

Voor de spinnerijen bedraagt deze daling 68 procent en voor de overige bedrijven zeker niet minder.

Om dus tot een gelijke productie als in 1940 te komen, zou men 100/68 maal het aantal arbeiders (sters) van 1940 ofwel 46700 arbeiders nodig hebben, indien men de kwestie zuiver wiskundig zou willen stellen.

Er zijn echter ook nog andere factoren in het spel.

Volgens terzake deskundigen mag evenwel worden aangenomen, dat er een tekort is van 8000 textielarbeiders.

Voor Almelo betekent dit een tekort van ongeveer 1500 arbeiders (sters).

Resumerende kan worden geconstateerd dat de vraag naar arbeiders(sters) over het algemeen zeer hoog is. De situatie in Twenthe is thans zo, dat degene die werken wil - ook al kent hij geen vak - overal werk kan vinden.

De textielindustrie oefent - vooral door haar beloning in natura - een zeer grote aantrekkingskracht uit.

Hierdoor kan een groot gevaar ontstaan n.l. de niet efficiënte spreiding van arbeidskrachten, waardoor bepaalde industriën ernstig benadeeld zouden kunnen worden.

De neiging tot overgang naar de textielindustrie openbaart zich zeer bijzonder bij de jeugdige arbeidskrachten.

Ter opleiding voor ambachten, buiten de scholen, worden nog maar sporadisch jonge mensen gevonden.

Dit zal uiteindelijk het ontwikkelingspeil van de jeugd niet ten goede komen.

De hoge lonen die zij (de jeugd) over het algemeen in het grootbedrijf verdient, oefent bepaaldelijk geen gunstige invloed uit op haar opvoeding.

Als bijzonderheid kan voorts nog worden medegedeeld, dat door de inlichtingendienst twee factoren zijn geconstateerd, die ongunstig werken op de personeelsstrekke in de textielindustrie n.l.

a. De aantrekkelijke lonen in de veenderijen. Concrete cijfers zijn hiervoor evenwel nog niet aanwezig. Hoewel dit niet bewezen kan worden hoort men toch lonen noemen van f.80.- tot f.100.- per week.

Mogelijk ligt hier de oorzaak van de veelvuldig gehoorde klacht van "zwarte" turfpijzen.

b. De lonen in de D.U.W.. Het is namelijk gebleken dat de lonen in de D.U.W. liggen boven het gemiddelde loon van de textielarbeider.

Dikwijls verdient een D.U.W.arbeider 80 tot 85 cent per uur, terwijl men als ongeschoolde in de textiel met 69 cent genoegen moet nemen.

Aangezien een ongeschoolde eerst na langere tijd in tarief kan gaan werken, betekent overgang van de D.U.W. naar de textiel een ernstige financiële achteruitgang.

Ad B.I.

Bij de meeste arbeiders leefde in de afgelopen zomer het verlangen naar een vacantiëtoeslag, welk streven volgens hen zeer gerechtvaardigd was en tevens een der eisen van alle vakorganisaties.

De eis betrof doorbetaling van het loon in de vakantie-week plus een extra weekloon bij het ingaan van de vakantie.

In enkele bedrijven werd dit ingewilligd, in andere bedrijven werd de methode toegepast dat het normale weekloon werd doorbetaald plus 2 procent extra. Van deze 2 procent werd de helft uitbetaald bij het ingaan van de vakantie en de andere helft met Kertmis.

Hoewel de arbeiders in de betrokken bedrijven het/niet helemaal eens zijn, brengt dit toch overigens geen moeilijkheden met zich.

De vakverenigingen werken hieraan echter verder en trachten een vol weekloon voor de arbeiders te verkrijgen dat uitbetaald zal worden bij de aanvang der vakantie.

De stemming onder de arbeiders in verband met de spanning tussen lonen en prijzen is slecht.

Het minimumloon voor een geschoold textielarbeider is f.39.40 waarbij een terieftdeslag van ten hoogste 20 procent kan komen. Zo kan een arbeider met een gezin van man, vrouw en zeven kinderen aan een weekloon komen van f.60.- a f.63.- hetgeen gezien de kosten voor levensonderhoud te weinig is.

1/2 jaar loon

/ hiermede

In dit weekloon is de kindertoeslag inbegrepen.

De loonsverhoging voor de textielarbeiders die per 13 October e.k. ingaat bedraagt 3 cent per uur, nadat de onkosten die deze verhoging aan belasting etc. met zich brengt zijn afgetrokken.

Een textielarbeider ontvangt dus per week f.1.44 meer.

Deze loonsverhoging legt voor de bestrijding van de kosten van levensonderhoud geen gewicht in de schaal.

De door de herkenningdienst berekende minimumkosten voor levensonderhoud bedragen voor een arbeidersgezin van twee personen (man en vrouw) f.30.14 en voor elk kind (gemiddeld bedrag voor oudere en jongere kinderen) f.9.63 per week.

Bovendien stijgt het bedrag voor het levensmiddelenpakket langzaam maar zeker, zodat een geringe loonsverhoging als deze in het algemeen niet toereikend kan zijn.

Een gezin met werkende kinderen heeft daarentegen een goed bestaan, aangezien de arbeid door jongere krachten verricht in verhouding met de gehouden, goed betaald wordt.

Een groot deel van de arbeiders is van mening dat de productieverhoging en de deviezenopbrengst alleen van hun klasse afhankelijk is. Niettemin is bij velen ook wel begrip voor de economische moeilijkheden aanwezig.

De drang der arbeiders naar medezeggenschap in de bedrijven is 100 procent. Men stelt zich daarbij op het standpunt dat nu de tijd is gekomen om dit economisch verband volgens wettelijke regeling aan te leggen zodat de werknemer in tijden van laagconjunctuur niet zonder meer van het bedrijf uitgesloten kan worden, b.v. ingeval van slapte in het bedrijf.

Een grotere krachtsinspanning van de arbeiders tot opvoering van de productie kan alleen verwacht worden indien men de werknemers - en in de 1e plaats de werknemers in de grotere bedrijven - meer bestaanszekerheid biedt.

Deze zekerheid zal ook in de toekomst aanwezig moeten zijn wanneer de markt weer verzadigd is.

Deze zekerheid kan men de werknemers eerst verschaffen indien de economische medezeggenschap van de vakorganisaties een feit wordt.

Hiervoor is een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie nodig, waarop de overheid voldoende invloed kan uitoefenen en waardoor een dreigende eenzijdige overheersing wordt voorkomen.

In een aantal gevallen zal de nodige socialisatie mede tot het gewenste doel kunnen leiden indien daarbij wordt getoet op een bedrijfsvoering, die op het algemeen belang gericht is.

Een van de voornaamste gronden van de verlangens der arbeiders om medezeggenschap in de bedrijven is wel, dat zij zich volgens hun gevoels als scheppers van de deviezen en daarmee van de volkswelvaart, zeer weinig luxe kunnen veroorloven. Deze wensen komen niet alleen bij de E.V.C.'ers naar voren, doch evenzeer bij hen die vertegenwoordigd worden door de drie samenwerkende vakorganisaties van de textielarbeiders weten: St.Lambertus (R.K.); Unitas (Chr.); en Eendracht (Neutralen).

Ook het feit dat de arbeiders zich thans zeer wel van hun macht bewust zijn spreekt een hartig woordje mee.

Verder menen zij dat het - gezien het verleden - hun goed recht is, om te eisen dat in het vervolg meer rekening

met hun belangen wordt gehouden.

Tot dusver bleven de moeilijkheden in de bedrijven benoudeng enkele gevallen, tot individuele gevallen beperkt, welke doorgaans spoedig waren opgelost. De geruchten die de ronde doen, dat in de bedrijven van Palthe en Hedeman te Almelo lagere lonen worden betaald dan in andere textielfabrieken ter plaatse missen elke grond. Bij de vakorganisaties komen juist over deze bedrijven zeer weinig klachten binnen. Ook worden bij de vakorganisaties geen klachten vernomen waaruit kan blijken, dat, naar de mening der arbeiders door de vakverenigingen niet krachtig genoeg zou worden ingegrepen.

Ad B 11.

Het conflict bij de firma ten Cate scheen opgelost. Een groot aantal arbeiders is de mening toegedaan, dat de directie van deze fabriek thans weer meent te kunnen doen en laten wat zij wenst. Onder andere kwam de klacht naar voren, dat de van het werk uitgesloten arbeiders die ongeorganiseerd waren de volgende bedragen door de directie werden uitgekeerd; aan gehuwde arbeiders 2 maal f. 25,--; aan ongehuwde kostwinners 2 maal f. 17,50; en aan de overigen 2 maal f. 10,--. Aan de georganiseerden werden lagere bedragen uitgekeerd n.l. 1 maal f. 25,-- aan gehuwden; 1 maal f. 12,50 aan ongehuwde kostwinners en 1 maal f. 7,50 aan de overigen. De firma ten Cate hield bij deze uitkeringen rekening met het feit, dat aan de georganiseerde arbeiders ook een bedrag door de vakorganisaties was betaald. De vakorganisaties zijn evenwel van mening, dat een dergelijke gang van zaken sterk moet worden afgekeurd en zij hebben in verband met deze aangelegenheid een gerechtelijke vervolging tegen de directie van de firma ten Cate doen instellen.

Hiertoe is men pas overgegaan toen de directie bij de bespreking met een delagtie der vakverenigingen weigerde een voor alle arbeiders gelijk bedrag uit te keren.

Wel was de fabrieksdirectie bereid het verschil in een sociaal fonds te storten doch hiertoe werd geen genoegen genomen.

De directie werkt een goede verstandhouding met haar arbeiders niet in de hand. Door haar volgens de werknemers stugge houding en eveneens door de weigering van uitbetaling van genoemde gelijke bedragen aan de arbeiders, worden de arbeiders tot actie gedreven. Ook is door deze feiten de overeenkomst van de fabrieksdirectie met de georganiseerde werknemers t.a.v. het bespreken van moeilijkheden door eerstgenoemde niet nagekomen.

Uit vertrouwelijke inlichtingen is gebleken, dat indien de directie haar houding niet mocht wijzigen zal, vermoedelijk met ingang van de volgende week door de arbeiders dagelijks één uur gestaakt worden, en mocht de firma dan de maatregel van sluiting van het bedrijf willen toepassen dan zullen de arbeiders weigeren de fabriek te verlaten omdat dan, volgens de C.A.O. de directie verplicht is de lonen door te betalen.

De schade aan arbeidslonen, die mocht ontstaan doordat dagelijks één uur wordt gestaakt, wordt, zoals onderligg is afgesproken door de werknemer zelf gedragen.

Aan de actie van de éénurige proteststaking zouden zowel alle georganiseerden als de ongeorganiseerde arbeiders meedoen.

In andere bedrijven ter plaatse deden zich geen moeilijkheden van betekenis voor zodat de onvrede die zich bij herhaling in het bedrijf van de firma H. ten Cate Hzn. en Co. tot uiting kwam daarbij zeer ongunstig afsteekt. Naar aanleiding van het voorgaande moet worden aangenomen, dat een betere regeling voor de rechtspositie der werknemers urgent is.

J. POLITIE-TECHNISCHE ONDERZOEKEN.

Hierbij wordt een afzonderlijk rapport gevoegd over de werkzaamheden der Technische-politie.

nK. WERKZAAMHEDEN DER KINDERPOLITIE.

Een afzonderlijk rapport omtrent de werkzaamheden van de afdeling Kinderpolitie gelieve U hierbij aan te treffen.

L. SOCIALE TOESTANDEN IN DE GEMEENTE ALMELO.

In een der volgende rapporten zal een overzicht worden gegeven van de Sociale toestanden in de gemeente.

Almelo, 30 September 1947.

GENEENTE POLITIE

TILBURG.

No. 59.

ONDERWERP:

Stakingen in textielindustrie.

R A P P O R T.

Volgno.

1 NOV. 1947

ACD 22689

BUREAU B

3-11-47

Ondergetekende JOHANNES HENDRIKUS LEONARDUS KAMERS,

Inspecteur van Politie Over Administratie, heeft de eer Medel-
Gestrange beleefd het navolgende te rapporteren naar aanleiding
van de voorgaande rapporten Nos. 86 t/m 88:

Bij de navolgende fabrieken werd wederom het werk hervat
De Rooij van Dijk, Goirkestraat 177 te Tilburg.

Op 30 October jl. werd het werk hervat.

Kersten Lakenfabrieken, Mechtildisstraat 2 te Tilburg.

Hedenmorgen, 31 October is het stakende personeel wederom aan het
werk gegaan. Slechts 3 arbeiders, waarvan 1 andere werkzaamheden
had gezocht en een ander, die buiten de stad woont, van het ge-
nomen besluit tot hervatting v.d. arbeid nog geen kennis kon heb-
ben genomen.

Antoon de Rooij en Zonen, Jan Aartestraat 16 te Tilburg.

Hedenmorgen te 10,30 uur hebben alle stakers het werk hervat.

C.V. Wollenstoffenfabriek "Triborgh", Bisschop Zwijssenstraat 44
te Tilburg.

Hedenmiddag te 14.00 uur hebben alle stakers het werk hervat.

Op Heden wordt dus nog gestaakt op onderstaande fabrieken:

F. v.d. Bergh, St. Jozefstraat 102 te Tilburg

H.V. Brouwers lakenfabriek, Korte Schijfstraat 2 te Tilburg.

H.V. Elias Lakenfabriek, Industriestraat 19 te Tilburg.

Verschuren - Piron, Koningshoeven 259 te Tilburg.

G. Dröge, Goirkestraat 90 te Tilburg.

Bij Verschuren Piron werd hedenmiddag na bespreking met
de Directie bezloten dat de stakers Maandag, 3 Nov. '47 op
de fabriek zouden komen en dan zouden beslissen of men aan het
werk zou gaan. Volgens de Directie verwachtte men een gunstig
resultaat.

A A B

Den Heer Commissaris v. Politie

te

TILBURG.

K.N.V.A. Bij G. Dröge, Goirkestraat 90 te Tilburg, werd hedenmiddag een bespreking gehouden tussen de directie en de stakers. Deze bespreking duurt nog voort. De Directie verwacht dat de stakers Maandag, 3 November as. het werk zullen hervatten.

Hedenmiddag werd te 16.00 uur in het oafe van Van Ierland in de Stevezandsestraat, alhier een vergadering gehouden waarop zekere Leushuis, afkomstig uit Twente sprak.

K.N.V.A. 11
T. Leushuis.
maandag 11.10.
Bij K.N.V.A. Directie
aan G.V.C.
Nadat de aanleiding van deze staking van alle kanten was belicht laakte spreker de verdeeldheid die er in Tilburg onder de stakers heerste. In Twente was er een stakingsleiding terwijl er in Tilburg van leiding geen sprake was.

Spreker noemde de lonen van de textielarbeiders te laag en hekeld de inhouding van de pensioenpremie terwijl er volgens spreker nog geen reglementen daaromtrent bestonden.

Spreker zeide dat eenheid onder de arbeiders, van welke godsdienstige overtuiging zij ook waren, alleen te bereiken was indien zij zich organiseerden in de E.V.C.

Na de vorming van een commissie uit de diverse bedrijven te hebben bepleit vraagt spreker de aanwezige commissie-leden uit de verschillende bedrijven naar voren te komen teneinde een afvaardiging te vormen die in de hedenavond te houden vergadering van fabriekscommissies hun mening naar voren kan brengen.

Eén van de + 95 aanwezigen zegt daarop dat de arbeiders van de fabriek van F. v.d. Bergh (hiertoe behoorden de aanwezigen voornamelijk) van mening waren dat er niets meer te ondernemen viel aangezien er reeds zoveel fabrieken weer het werk hervat hadden. Wat zij te doen hadden was duidelijk: Maandag, 3 November as. aan het werk gaan.

Een persoon gaf zich echter op en tezamen met een van de plaatselijke bestuurders van de E.V.C. zou hij opgenoemde vergadering de mening van de aanwezigen naar voren brengen.

Bij de vraag of er iemand iets te vragen had, gaf niemand zich op.

De vergadering had een zeer rustig en niet in het minst geestdriftig verloop, hoewel men verklaarde dat de E.V.C. moreel achter de stakers stond nu andere vakorganisaties hen niet steunden. Er deden zich geen bijzonderheden voor, noch onregelmatigheden. Waarvan door mij is opgemaakt dit rapport.

Tilburg, 31 October 1947
De Inspecteur

J. H. L. Manders.

Bezien:

De Commissaris v. Politie

GENEENTE - POLITIE

TILBURG.

No. 88.

ONDERW. RP:

Stakingen in de textielindustrie.

R A P P O R T .
H E E R E N D I E N T

Ondergetekende JOHANNES HENDRIKUS LEONARDUS MANDERS,

Inspecteur van Politie Uwer Administratie, heeft de eer Udel-
Gestrenge naar aanleiding van de voorgaande rapporten no. 86
van 26 October jl. en 87 van 29 October jl. het navolgende te
rapporteren:

Bij de navolgende textielfabrieken hebben de stakers heden-
morgen (30 October) het werk hervat:

Kastofa - v. Bearden, Kuypersstraat 31 te Tilburg.

Stakers zijn onder ongewijzigde voorwaarden aan het werk gegaan.

L.E. v.d. Bergh, St. Jozefstraat 127 te Tilburg.

Stakers zijn onder ongewijzigde voorwaarden aan het werk gegaan.

Verschuren - Piron, Koningshoeven 259 te Tilburg.

De arbeiders van de afdeling spinnerij hebben hedenmorgen het
werk hervat onder voorwaarde dat zij niet meer in ploegen be-
hoeven te werken.

Morgenmiddag (31 October) zal door de directie een bespreking
gehouden worden met de nog stakende arbeiders waarvan door de
directie gunstige resultaten worden verwacht.

Bij Kersten Lakenfabrieken, waar alleen de afdeling
spinnerij staakt, hervatten gelsidelijk enige arbeiders het
werk. Deze arbeiders deelden mede dat nog meer arbeiders voor-
nemens zijn te gaan werken. Hedenmorgen toen allen het werk
zouden hervatten verschenen 2 communisten op het fabrieks-
terrein, waaronder vermoedelijk de meergenoemde Gallé, die hen
wisten te bewegen door te gaan met staken. Beiden werden door
de bedrijfsleider van het terrein gestuurd.

Bij G. Dröge, Goirkestraat 90 te Tilburg, verklaarde
de directie voornemens te zijn de stakers, die tot nu toe in
de fabriek bleven (sit-down staking) morgen van het fabrieks-
terrein te zullen weren.

Aan de Heer

Commissaris van Politie
te

TILBURG.

Volgno.

31 OCT. 1947

ACD 22676

BUREAU B

31-10-47 no. 22689

co. 22685

OPGELEED

04 430

Co 22625 - 29/10 maan B.

V en VI b

B
1-11-47
876

De stakers, voornamelijk bestaande uit stakende arbeiders van de fabriek van F.v.d.Bergh, St. Jozefstraat 102 te Tilburg, liepen heden in groepjes van + 10 personen door de binnenstad. In grotere hoeveelheid verzamelden zij zich hedenmorgen en hedenmiddag in de St. Jozefstraat bij Lancierstraat en op de Heuvel. Bij het verschijnen van politie verspreidden zij zich echter onmiddellijk.

Bij een onderzoek aangaande het gerucht als zou
PD 3367/ Josephus Henricus Cornelis Spijkers, de stakers hebben toege-
proken op de Heuvel is gebleken dat zowel Spijkers als
RD 3356/ Johannes Henricus Leonardus Coolen wel op de Heuvel bij de
samengekomen stakers aanwezig zijn geweest doch geen van beiden heeft de stakers toegesproken.

Tot op heden deden er zich geen onregelmatigheden voor.
Waarvan door mij is opgemaakt dit rapport.

Tilburg, 30 October 1947.

De Inspecteur

J. H. L. Manders
J. H. L. Manders.

Gesien:

De Commissaris van Politie,

Sulbrun

TILBURG

No. 87.

ONDERWERP:

Stakingen in de textielindustrie.

BUREAU B

30-10-47

2267b

RAPPORT
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ondergetekende JERANES HENDRIUS MONARDUS MANDERS,
Inspecteur van Politie Uwer Administratie, heeft de eer Udel-
Gastrange beleefd het navolgende te rapporteren:

Ter aanvulling aan mijn rapport No. 86, d.d. 28 October 1947
breng ik onder Uw aandacht dat bij de inwerkingtreding van het
nieuwe C. A. O. voor de textielindustrie het niet meer mogelijk
is zoals voorheen werd gedaan, een arbeidsloon uit te keren
boven de maximum loongrens.

Bij de inwerkingtreding van de C. A. O. (Nieuw) is tevens
in werking getreden een s.g. loonbureau bestaande uit werkgevers
en werknemers dat er op toe moet zien dat de werkgevers de
vastgestelde loontarieven niet overschrijden.

De overschrijding van de loonvoorschriften wordt met een
aanmerkelijke boete bedreigd. Maar aanleiding en ter aanvulling
van vermeld rapport No. 86 kan ik U rapporteren dat de staking
zich uitgebreid heeft op 29 October 1947 met onderstaande
textielfabrieken:

Antoon de Rooij en Zonen, Jan Aartestraat. 16, te Tilburg.

Werkzaam zijn $\pm$ 115 arbeiders. In staking zijn 35 arbeiders
van de afdeling weverij. (sympathiestaking).

Coop. Ver. Wollenstoffenfabriek "Tryborgh", Bisschop Zwijsen-
straat. 44 te Tilburg.

Werkzaam zijn 123 arbeiders. In staking zijn 33 arbeiders
van de afdeling weverij.

N. V. Brouwers Lakenfabriek, Korte Schijfsstraat. 2 te Tilburg.

Werkzaam zijn $\pm$ 200 arbeiders. In staking zijn 50 arbeiders
van de afdeling weverij.

N. V. Elias Lakenfabriek, Industriestraat 19 te Tilburg.

Werkzaam zijn $\pm$ 160 arbeiders. In staking zijn $\pm$ 20 arbeiders
van de afdeling weverij.

Aan

de Heer Commissaris van Politie

te

TILBURG

Volgnc.

3 OCT. 1947

ACD/22647

BT
31-10-47
5/11

Bij bovengenoemde fabrieken betreft het allen een zogenaamde Sit-down-stakingen.

Kersten, lakenfabrieken, Mechtildestraat. 2 te Tilburg.

Werkzaam zijn ± 122 arbeiders. In staking zijn ± 45 arbeiders (draadmakers en schrobbelaars).

Vermeld dient te worden dat op 28 October 1947 ook de arbeiders van de afdeling weverij in staking waren gegaan. Deze zijn echter na overleg met de Directie hedenmorgen (29 October 1947) wederom aan het werk gegaan. De schrobbelaars en draadmakers zouden heden te 13.30 uur, na gepleegd overleg met de Directie het werk eveneens hervatten, doch werden aan de fabriekspoort opgewacht door Albertus Cornelius Maria Gallé, geboren 17-6-1902 te Tilburg, werkzaam op de AaBe fabrieken en wonende te Tilburg Veestraat N°. 61.

Buiten de fabriekspoort heeft hij vermoedelijk de arbeiders toegesproken en aangespoord het werk niet te hervatten. Hierna gaven ± 45 draadmakers en schrobbelaars gehoor en verwijderde zich uit de omgeving van de fabriek.

Opgemerkt zij dat Gallé een bekend lid is van de C. P. N. F. van den Bergh, St. Josephstraat. 102 te Tilburg.

Werkzaam zijn ± 450 arbeiders. Te omstreeks 16.00 uur (29-10-'47) legden ± 350 arbeiders het werk neer en verklaarden in staking te gaan.

De werkgevers vergadering welke op 28 October 1947 werd gehouden leverde geen resultaat op. De vergadering van Werkgevers welke op 29 October 1947 te 11.00 uur aanving en tot op het moment 18.00 uur voortduurt leverde tot nu toe evenmin resultaat op.

Wel is er/ hedenavond door bekendmaking op de fabrieken kennis gegeven aan de arbeiders dat het C. A. O., geldig voor de textiel-industrie, er in voorziet dat voor speciale prestatie's, na verkregen goedkeuring der Rijks-bemiddelaars, boven de maximum vastgestelde loongrens mag worden uitgegaan.

Tot op heden deden er zich geen onregelmatigheden voor. Waarvan door mij naar waarheid is opgemaakt dit rapport.

TILBURG, 29 OCTOBER 1947.

De Inspecteur van Politie,

J. H. I. Manders
J. H. I. Manders.

GEZIEH:

De Commissaris van Politie,
De *16.20.*

RAPPORT.

BUREAU B

30-10-47

Onderwerp: Stakingen in textielindustrie.

Ondergetakende, Johannes Hendrikus Leonardus Manders, Inspecteur van Politie Over Administratie, heeft de eer deelgestrengde beloofd het navolgende te rapporteren.

Aan de tot nu toe geldende loonregeling welke was vastgesteld voor de textielindustrie hebben vele werkgevers zich niet gehouden. Teneinde de productie op te voeren werden vooral aan de geschoolde arbeiders, voornamelijk wevers, niet zelden uurlozen uitbetaald welke het gestelde maximum aanzienlijk overschreden, terwijl de controle op de naleving van de loonvoorschriften zodanig was dat men het idee kreeg dat een en ander oogluikend werd toegelaten.

De nieuwe loonvoorschriften voor deze wevers zijn nu zodanig dat naast het uurloon van f 0,80 een premie kan worden behaald van 20%, dus in het totaal f 0,96.

De controle op deze loonvoorschriften zal echter een afwijking daarvan niet langer toelaten.

Daar het nu niet zelden voorkwam dat aan een wever voordien een uurloon werd uitbetaald dat f 1,05 à f 1,10 beliep, voelen deze arbeiders deze nieuwe loonvoorschriften, die in werkelijkheid gunstiger zijn dan de vorige, als een loonsverlaging aan.

In verband hiernede zijn bij verschillende textiel-fabrieken arbeiders in staking gegaan en wel:

Verschuuren - Piron, Koningshoeven 259 te Tilburg.

Werkzaam zijn ± 180 arbeiders. In staking zijn 60 arbeiders van de afdeling weverij, 60 arbeiders van de afdeling spinnerij en 10 arbeiders van de afdeling twaarnij.

L. E. v.d. Bosch, St. Jozefstraat 127 te Tilburg.

Werkzaam zijn 183 arbeiders. In staking zijn 80 arbeiders van de afdeling weverij.

G. Dröge, Goirkestraat 90 te Tilburg.

Werkzaam zijn ± 150 arbeiders. In staking zijn 70 arbeiders van de afdeling weverij.

Aan de Heer

Commissaris van Politie

te
TILBURG.

De Rooij van Dijk, Goirkestraat 177 te Tilburg.

Werkzaam zijn + 200 arbeiders. In staking zijn 40 arbeiders van de afdeling weverij (zgn. sit-down staking).

Kastofa- v. Beurden, Kuypersstraat 31 te Tilburg.

Werkzaam zijn + 220 arbeiders. In staking zijn 57 arbeiders van de afdeling weverij.

Deze gegevens hebben alle betrekking op 28 October 1947.

Op 28 October 1947 zal een vergadering door de textiel-fabrikanten worden gehouden, waarop betrekkelijke kwestie zal worden besproken.

Omtrent de eventuele resultaten die hieruit voortvloeien of eventuele verdere uitbreiding der stakingen zal door mij aan U nader worden gerapporteerd.

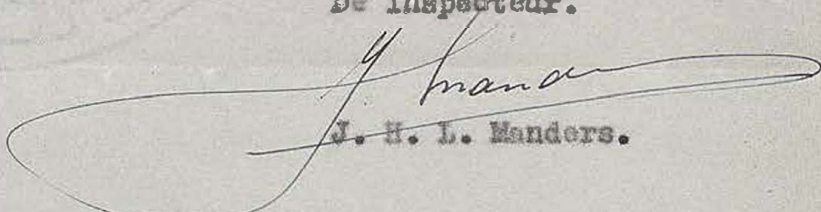
De stakingen hebben tot op heden een zeer rustig verloop.

Er deden zich geen onregelmatigheden voor.

Waarvan door mij naar waarheid is opgemaakt dit rapport.

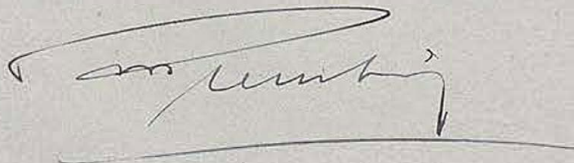
Tilburg, 28 October 1947.

De Inspecteur.

J. H. L. Manders.

Gezien:

De Commissaris van Politie

G E H E I M.

Nr. P 192a/47.

Onderwerp: nieuwe C.A.O. voor
textielarbeiders.

Bijlagen: 3.

Enschede, 28 October 1947.

Volgno.

27 OCT. 1947

ACD/22521

BUREAU B

28-10-47

In aansluiting op hetgeen is gemeld in het rapport No. P 192-47, dd. 21-10-47, heb ik de eer, U EdelGestrenge het volgende te berichten:

In "De Waarheid", editie voor Overijssel, dd. 21-10-47 en dd. 23-10-47, komen berichten voor als in bijlage dezes vermeld, betrekking hebbende op de invoering van de nieuwe C.A.O. in de textielindustrie.

Deze artikelen kunnen worden beschouwd als een proeve van tendentieuze berichtgeving. Blijkens ontvangen inlichtingen was het namelijk ten enenmale onwaar, dat op 21-10-47 algemeen werd aangenomen, "dat de arbeiders naar het uiterste wapen, de staking, zullen grijpen (eventueel proteststaking)", zoals staat vermeld in artikel Nr. I.

In tegenstelling met hetgeen is vermeld in artikel Nr. II, kan worden gezegd, dat van steeds meer bedrijven berichten binnenkomen, dat na gehouden bespreking van de bedrijfsleiding met de fabriekskenn, waarbij de onderhavige kwestie uitvoerig werd uiteengezet, verder geen of slechts geringe moeilijkheden worden verwacht.

Wat betreft de in artikel Nr. II gelanceerde mening, als zouden de directies van bedrijven voor de eensgezindheid der arbeiders terugdeinzen en daarom de invoering van het contract een week uitstellen, wordt van de zijde van de directie van de fabriek "Holland" (± 600 arb.) aangetekend dat op dit bedrijf in verband met de gang van zaken op de administratie de lonen s t e e d s een week later werden uitbetaald dan de werkweek, waarvoor zij gelden en dat dit de arbeiders zeer zeker bekend is.

De andere twee genoemde bedrijven, Nijverheid (± 200 arb.) en Ramie (± 430 arb.), die onder eenzelfde directie staan, tekenen hierbij aan, dat het nieuwe loon weliswaar een week later wordt uitbetaald, doch dat dit alleen een gevolg is van de tijdrovende omschakeling van de administratie op de nieuwe C.A.O. en tevens van het feit, dat die C.A.O. voor diverse categorieën speciaal-arbeiders geen nieuwe lonen aangeeft, weshalve daarover besprekingen noodzakelijk waren.

Wat tenslotte de z.g. proteststaking bij de Twentse Textiel Mij. (± 400 arb.) betreft, blijkt het volgende te zijn gebeurd:

Op Donderdag, 16 October, dus kort na het uitkomen van de nieuwe C.A.O., werd op dit bedrijf door de directie een bespreking met de fabriekskern gehouden. Toen deze bespreking was geëindigd, bleek, dat ondertussen een 20-tal arbeiders (krassers) de door hen te bedienen werktuigen hadden stil gezet en zich naar het schaftlokaal hadden begeven, omdat zij eerst wilden weten, "hoe het er bij stond".

De leden van de fabriekskern bewerkstelligden, dat zij onmiddellijk het werk hervatten. In deze kern zijn een aantal E.V.C.-ers vertegenwoordigd. De "staking" had minder dan een uur geduurd.

A A N :
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68
's-GR A V E N H A G E.

Voorts moge ik Uw aandacht vestigen op bijgaand artikel in Het Vrije Volk, dd. 22-10-47,

Inderdaad hebben diverse fabrikanten onjuist gehandeld, door tijdens de oude C.A.O. te hoge lonen uit te betalen, waardoor bij toepassing van de nieuwe C.A.O. een aantal werknemers thans minder loon zal moeten ontvangen.

Bedoeld artikel is echter enigszins in strijd met de nieuwe C.A.O., welke mede in overleg met "De Eendracht" (N.V.V.) tot stand is gekomen. Hierdoor wordt de mogelijkheid van reacties der arbeiders op de nieuwe C.A.O. vergroot.

Ter illustratie van de reeds genoemde tendentieuze berichtgeving in "De Waarheid", zij ook verwezen naar bijgaand artikel getiteld "Textielarbeiders staken tegen nieuwe Unie-C.A.O."

Bij de fa. van Heek & Co. (2400 arb.) werd op Donderdag 23-10-47, het loon te 17 uur uitbetaald. Na deze uitbetaling waren diverse groepen arbeiders in discussie over de nieuwe C.A.O. en heeft een gedeelte van de arbeiders de fabriek ± 15 minuten voor het einde van de werktijd (17.30 uur) verlaten.

Op Vrijdagmorgen, 24-10-47, is door allen het werk hervat, met uitzondering van een veertigtal wevers (volgens de directie hoofdzakelijk leden der E.V.C., die tot de bestbetaalde arbeiders behoorden en tengevolge van de nieuwe C.A.O. geen financieel nadeel ondervonden).

Volgens bekomen betrouwbare inlichtingen is bij de fa. Nico ter Kuile (± 600 arb.) van alle werknemers op Donderdag, 23-10-47, bij het uitbetalen der lonen één gulden voor het pensioenfonds ingehouden.

Dezerzijds wordt aangenomen, dat de schrijver van de betreffende artikelen in "De Waarheid" is genaamd: ABRAHAM SIMON ROOZENDAAAL, geb. te Hengelo(O), 27-6-22, journalist, bij "De Waarheid" te Enschede, wonende te Enschede Gronausestraat 25, (Waarheidswinkel).

A.S. Roozendaal heeft zich op 3-10-47 te Enschede gevestigd, komende van Arnhem en is de vervanger van Gerrit Johan van het REVE, geb. te Enschede, 15-4-07, die thans niet meer als redacteur van "De Waarheid" fungeert, doch werkzaam is bij de fa. Gebr. Kooy, een fabriek van isolatie-materialen te Enschede.

Op Vrijdag, 24-10-47, vervoegden zich desnamiddags twee personen bij de portier van de fabriek der N.V. van Heek & Co., gelegen aan de Noorderhagen te Enschede, met het verzoek een aldaar werkende arbeider (E.V.C.-lid) te mogen spreken (in verband met een ziektegeval).

Deze E.V.C.-er verwijderde zich van de fabriek en heeft zich enige tijd onderhouden met bedoelde personen, kennelijk afgevaardigden van de E.V.C.

Opmerkelijk was, dat door agitatie van deze E.V.C.-er in genoemde fabriek een dertigtal spinners op Zaterdagmorgen, 25-10-47, het werk neerlegden.

Volgens mededeling van de directie bestaat de mogelijkheid, dat bij een voortduren van de staking in de spinnerij vrijwel de gehele fabriek zal moeten worden stilgelegd, aangezien andere afdelingen met materialen moeten werken, afkomstig uit de spinnerij.

Nader bijzonderheden omtrent genoemde actie tegen de C.A.O. en eventuele agitatoren zullen zo spoedig mogelijk worden bericht.

Zojuist (12.30 uur) komt het bericht, dat bij alle uitgangen van de 3 fabrieken van de N.V. Van Heek & Co pamfletten aan de arbeiders werden uitgerikt.

Een exemplaar gaat hier tevens bij.

in afschrift
in 95 209

in afschrift
in 95 209

in afschrift
in 95 209

in afschrift
in 95 209

De nieuwe C.A.O. in de textiel

Van loonsverlaging geen sprake

E.V.C. poogt onrust te zaaien

Op 13 October is de nieuwe C.A.O. voor de textielindustrie in werking getreden. Behalve dat deze C.A.O. talrijke verbeteringen voor de arbeiders brengt, heeft zij de E.V.C. op de achterste benen geholpen. Want ook de E.V.C. heeft een C.A.O. ontworpen en ingediend bij het College van Rijksbemiddelaars. Van deze C.A.O., de E.V.C. erkent dit zelf, komt niets terecht. En de heren doen al hun best om de resultaten, die na moeizame onderhandelingen tussen de Textielunie en de werkgevers zijn verkregen, in de grond te boren. Zij ontzien zich zelfs niet om via De Waarheid de grofste onjuistheden de wereld in te sturen.

Onder de titel „Roofbouw op de textielarbeiders”, publiceerde De Waarheid een serie onjuistheden over de nieuwe C.A.O., die enige rechtzetting behoeven.

De nu vastgestelde C.A.O. bedoelde niet een loonsverhoging te zijn. Het is een looncorrectie, waardoor de lonen van de textielarbeider zullen worden aangepast aan de andere bedrijfstakken. Met het vraagstuk van lonen en prijzen heeft deze correctie niets te maken.

Niet met minder naar huis

Het is bekend, dat in de textielindustrie lonen werden betaald, die ver uitgingen boven de in de oude C.A.O. toegestane lonen. De fabrikanen betaalden deze lonen niet uit sociale overwegingen noch uit menslievendheid, maar omdat er gebrek aan arbeidskrachten is en zij op die manier de arbeiders naar de textiel konden lokken.

De textielarbeidersbond „De Eendracht” stelt zich op het standpunt, dat, daar deze lonen een gevolg zijn van de ongedisciplineerde houding van de fabrikanen, het gevolg niet mag zijn, dat de arbeiders met minder loon naar huis gaan. Het inkomen van de arbeider mag niet komen te liggen onder datgene, wat de fabrikant tot nu toe uitbetaalde.

Dat de nieuwe C.A.O. dus minder geld in het loonzakje zou betekenen, zoals de E.V.C. beweert, is nonsens.

Het pensioenfonds

De nieuwe C.A.O. voorziet ook in de instelling van een bedrijfspensioenfonds, waarvoor zowel de arbeiders als de werkgevers een gulden per week moeten bijdragen. De Unie van Textielarbeiders wil niet, dat deze gulden ten koste van het loon der werknemers zal worden ingehouden. Zou de bijdrage in het bedrijfspensioenfonds voor de arbeider een loonsverlaging meebrengen, dan zal het loon dermate moeten worden verhoogd, dat de inkomsten niet verminderen.

Fonds voor de vakraad

Waar de E.V.C. vooral over gebeld is, is de instelling van een fonds voor de Vakraad. Uit dit fonds zullen de onkosten moeten worden bestreden, die de erkende vakbonden maken in hun strijd voor de verbetering van de positie der arbeiders. De georganiseerde arbeiders dragen door middel van hun contributies twee procent van hun loon bij in dit fonds. De ongeorganiseerden, die mede de vruchten plukken, betalen echter niets. En dat is niet billijk. De mogelijkheid wordt nu geopend, door middel van de nieuwe fabrieksreglementen, om ook de ongeorganiseerden te dwingen hun bijdrage te storten.

Er is geen sprake van, dat de arbeiders, georganiseerd in de E.V.C., gedwongen zullen worden om naast hun vakbondcontributie ook nog twee procent van hun loon af te staan. Wanneer De Waarheid dit beweert is zij er naast.

Onjuistheden

In het nummer van De Waarheid van 18 October wordt beweerd dat de directie van de Enschedese textielfabriek „Holland” er haar verwondering over zou hebben uitgesproken, dat de E.V.C. niet in de Vakraad is vertegenwoordigd. Dit is duimzuigerij. Een dergelijke uitslating is door de directie, naar men ons ten stellig-

Adres voor Redactie en Administratie: Ledeboerstraat 12, Enschede. Tel. Directie en Redactie 3042; Administratie 3041. Giro 199873.

ste verzekerde, nooit gedaan. Daarnaast beweert De Waarheid, dat de arbeiders na een driedaagse conferentie in een resolutie hun misnoegen over de nieuwe C.A.O. hebben uitgesproken. De driedaagse conferentie ging over een interne aangelegenheid, waarbij de nieuwe C.A.O. slechts zeer zijdelings was betrokken. In de resolutie wordt de nieuwe C.A.O. niet genoemd. Er wordt aangedrongen op de opheffing van de spanning tussen lonen en prijzen en men verzoekt het college van Rijksbemiddelaars zo spoedig mogelijk de werkclassificatie tot stand te brengen. Eisen, die de textielunie reeds lang tot de hare heeft gemaakt. Alweer dus duimzuigerij.

In de Waarheid van 15 October staat onder een grote kop: „Arbeiders dwingen loonsverhoging af” een bericht over een conflictje bij E. ter Kuile te Enschede, waar, door het ingrijpen van de Unie van Textielarbeiders, voor enkele arbeiders goede resultaten konden worden bereikt. Dat schrijft De Waarheid er niet bij. Evenmin, dat de E.V.C. in dit verband had beweerd, niets voor de arbeiders te kunnen doen. Arbeiders, georganiseerd in de E.V.C. wendden zich toen tot „De Eendracht”, die in samenwerking met de andere bonden blijk gaf wel iets te kunnen bereiken.

Zo gaat het steeds. De Unie van Textielarbeiders doet, binnen het raam der mogelijkheden, al wat zij kan. Zij bereikt resultaat na resultaat. De E.V.C. bereikt niets en doet niets. Zij organiseert alleen de onrust en scheldt op het werk van anderen.

bijl. 22-24

I. Artikel in "de Waarheid", editie voor Overijssel, dd. 21-10-47:

"GAAN TWENTSE TEXTIELBEDRIJVEN IN STAKING?"

"Bij het ter perse gaan van ons blad werd ons gemeld, dat een staking in de textielfabrieken in Twente wegens het doorvoeren van de nieuwe C.A.O. dreigende is.

"De arbeiders, voor meer dan 70% ongeorganiseerd of verenigd in de E.V.C., weigeren de nieuwe C.A.O., die een loonsverlaging betekent, te accepteren.

"Algemeen wordt aangenomen dat de arbeiders a.s. Donderdag, de uitbetalingsdag, naar het uiterste wapen, de staking, zullen grijpen (eventueel een proteststaking), daar zij dan de "Unie-loonsverhoging" in het loonzakje zullen bemerken.

II. Artikel in "De Waarheid", editie voor Overijssel, dd. 23-10-47.

"Proteststaking van twee uur in Enschede."

"De "Unie-C.A.O." voor de textielindustrie, die in wezen voor de meeste arbeiders een loonsverlaging betekent, brengt steeds meer beroering in de Twentse textielsteden. De gehele week duren reeds de besprekingen tussen bedrijfskerken en directies, waarbij de arbeiders fel protesteren tegen invoering van de nieuwe C.A.O..

"Bij de T.T.M., de wolweverij van de fabriek Rozendaal, heeft dit geleid tot een proteststaking van 2 uur.

"Reeds nu deinzen de directies voor de eensgezindheid van de arbeiders terug en zo hebben de directies van de Wijverheid, Ramie en Holland, de invoering van het contract een week uitgesteld.

"Bij vele fabrieken wordt vanavond uitbetaald en dan zullen de arbeiders bemerken of het nieuwe contract is ingevoerd. Mocht dit het geval zijn, dan wordt onder de arbeiders een staking als onvermijdelijk beschouwd.

Van Leeuw, 24-10-47
**Textiel-arbeiders staken
tegen nieuwe Unie-CAO**

Directie Ter Kuile capituleerde

De fakkel van het verzet tegen de nieuwe Unie-C.A.O. en de daarbij in het fabrieksreglement gegeven bepalingen is gistermiddag door de arbeiders van de „Bothof” der firma Van Heek & Co. te Enschede, ontstoken.

Bij het in ontvangst nemen van de loonzakjes bleek, dat de gulden voor het pensioenfonds was afgetrokken, hoewel „Het Vrije Volk” van 22 Oct. wist te vertellen, dat deze gulden niet in mindering zou worden gebracht!

De arbeiders van één der grootste Enschedese textielfabrieken legden hierop prompt het werk neer. Naar wij vernemen zullen hedenmorgen de kernen met de directies trachten te onderhandelen. Ook bij de firma Nico ter Kuile in Enschede was het gisteren uitbetalingsdag. Hier waren de lonen echter gelijk gebleven en de gulden voor het pensioenfonds niet afgetrokken.

Ter Kuile nam het zekere voor het onzekere, capituleerde en betaalde zelf het pensioenfonds

Ongedisciplineerde directies

Naar wij vernemen, zouden de directies van de Bato en het 8 à 900 man sterke personeel van Scholten (beiden te Enschede) zich niet wensen te houden aan de Unie-C.A.O. Inplaats van de wijziging in het basisloon zou men hier willen overgaan tot een verhoging van het gehele loon met resp. 4 en 3 pct. Voor zover het de firma Holland betreft, was „De Waarheid” goed ingelicht en „Het Vrije Volk” er naast. Toen de arbeiders hier hun eerste „bomenbriefjes” ontvingen en deze berekend waren volgens het nieuwe tarief bleek, dat zij hierdoor aan het einde van de week twee gulden minder in het loonzakje zouden krijgen.

Uit protest hiertegen hebben de arbeiders in de ene weverij

als één man en in de andere weverij gedeeltelijk het werk enige uren stilgelegd.

De directie heeft hier de arbeiders Maandag j.l. wel toegegeven, dat de nieuwe C.A.O. voor hen een directe loonsverlaging zou betekenen.

Bij Holland evenals bij Schuterveld, Tubantia en nog enkele andere fabrieken zal Maandag worden uitbetaald. Eerst dan kan een algeheel overzicht van de situatie in de textielfabrieken gegeven worden.

Records

**De dikste man
te wereld**

**De dikste man ter wereld is een
Amerikaan. (Hoe kan het ook
anders!) Hij weegt 865 kilo.**

**Teddie is een inwoner van Peru
(Illinois) en hij is er bar trots op
dat hij zijn voorganger met 18½
kilo geslagen heeft.**

**Zijn kleermaker trekt zich in wan-
hoop de haren uit het hoofd. De
nantalons van Teddie hebben een
speciale coupe en er zijn twee men-
sen bij nodig om hem federe och-
tend in zijn broek te hijsen. Zijn
bed en zijn fauteuil zijn speciaal
voor hem gemaakt. Wat zijn me-
n's betreft, deze zijn nu in onze
tijden van beperkingen.**

DE NIEUWE C.A.O. IN DE TEXTIEL

De Uniebonden capituleren

„Het Vrije Volk” begrijpt er niets van

Het Vrije Volk, het democratisch-socialistische dagblad van Nederland, werd wakker geschud door ons artikel van Zaterdag j.l. onder de titel „Roofbouw op de textiel-arbeiders”.

Het Vrije Volk begreep er niets van en rende als een haas naar het N.V.V. om ter elfder ure nog ingelicht te worden. Natuurlijk was „De Waarheid” er naast en poogden wij alleen maar onrust te zaaien uit wraak over de niet geaccepteerde C.A.O. van de E.V.C.

Maar dat kan het Vrije Volk weer niet weten. Van „minder in het loonzakje” is volgens dit blad geen sprake, het betreft hier alleen maar een „looncorrectie” om de fabrikanten te straffen, die te hoge lonen betaalden.

Een zeer „ongediciplineerde houding” ontstaan uit vrees voor de actie der Twentse arbeiders, daar de fabrikanten drommels goed inzagen dat het door de Uniebonden vastgestelde oude CAO ontoereikend was. Dit is de ondergrond die de heren vakbondsbestuurders noopten tot een „correctie” over te gaan, maar die „Het Vrije Volk” in zijn artikel van 22 October om begrijpelijke redenen vermeldt aan te raken.

Van een loonsverhoging is nooit sprake geweest, aldus Het Vrije Volk, waarbij het over het hoofd ziet, dat het basisloon een aanvulling zou krijgen van 5, 4 en 2 cent voor de drie groepen. Het Vrije Volk is beangst geworden door de stemming der arbeiders, waarvan nog geen 30 pct. zijn vertrouwen heeft gesteld in de zich met de moed der wanhoop verdedigde Uniebonden. Daarom schrijft het blad op 22 October, ondanks de eerst aangekondigde looncorrectie, dat „het inkomen van de arbeider niet mag komen te liggen onder datgene, wat de fabrikant tot nu toe uitbetaalde. Dat de nieuwe CAO dus minder

vakraad.

Uit dit fonds zullen de onkosten moeten worden bestreden, die de erkende vakbonden maken in hun strijd voor de verbetering van de positie der arbeiders. Blijf bij het bewerkstelligen van een looncorrectie.

Evenals de georganiseerde arbeiders moeten ook de ongeorganiseerden nu 2 pct. van het loon afstaan. Natuurlijk ook zij plukken de vruchten van verbeteringen, zij het ook van correcties.

„Maar,” zo gaat het blad verder: „er is geen sprake van, dat de arbeiders, georganiseerd in de EVC gedwongen zullen worden om naast hun vakbondscontributie ook nog twee procent van hun loon af te staan. Edoch, betekent dit een capitulatie of betekent dit dat „Het Vrije Volk” het in het Unie-reglement vervatte besluit niet kan ondersteunen. Ter herinnering volgt hier de bepaling:

De werknemer zal zo hij geen lid is van de organisaties van werknemers **AANGESLOTEN BIJ DE UNIE**, hiervan kennis geven aan de werkgever. In dat geval machtigt de werknemer de werkgever dat wekelijks 2 pct. van zijn loon wordt ingehouden welke bedrag zal worden afgedragen aan de Vakraad voor de textielindustrie enz.

Het lijkt ons zeer onwaarschijnlijk dat de heren niet lezen kunnen, waarschijnlijk is evenwel, dat de Unie en „Het Vrije Volk” de acties der arbeidersmassa's vrezen en bijvoorbeeld reeds capituleren. Anderzijds poogt de EVC of „De Waarheid” geen onrust te zaaien, maar stichten „Het Vrije Volk” en de Unie verwarring, zodat de arbeiders de waarheid als leugen zullen moeten aannemen. Misschien dat de arbeiders zo vriendelijk willen zijn de redactie van het V.V. te laten zien hoe de loonzakjes er nu uitzien.

„De Waarheid”, del. 24-10-47.

Bedrijfsgenoten!

12/12/24

De loonsverhoging door de Unie in het vooruitzicht gesteld door een nieuw C.A.O. is deze week bij onze Firma uitbetaald.

Het blijkt geen loonsverhoging, maar een loonsverlaging te zijn.

Ook de gulden voor het pensioensfonds is ons afgehouden, hetgeen volkomen in strijd is met het Burgerlijk Wetboek.

Volgens verklaring van de Unie zou het bestaande loon onder alle omstandigheden gehandhaafd blijven. De Firma van Heek heeft dus gehandeld in strijd met de wet, en in strijd met het C.A.O.

Bedrijfsgenoten neemt dit niet

Verzet U met alle kracht tegen de Firma die hier een aanslag pleegt op ons bestaan en recht.

Toont U allen solidair met Uw stakende kameraden. Eist met hen:

De toegestane loonsverhoging op basis van de bestaande tarieven

Wij willen geen loonsverlaging

Het Stakerscomité

GEHEIM.

Enschede, 21 October 1947.

No. P/192-47.

Onderwerp: Nieuwe C.A.O. voor
textielarbeiders.

BUREAU B

13-10-47

1947. Verno.
OPGELEGD
22 OCT. 1947
ACD/22377

Ik heb de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten:
Na het totstandkomen van de nieuwe C.A.O. voor de textiel-
arbeiders is in diverse textielbedrijven alhier enige deining
ontstaan.

De oorzaak hiervan was, dat in meerdere bedrijven verschil-
lende groepen arbeiders, met name de zgn. "tariefwerkers" reeds
onder de vorige C.A.O. een zodanig loon ontvingen, dat zij thans
bij het ingaan van de nieuwe C.A.O. geen of nagenoeg geen loons-
verhoging ontvangen. Integendeel, sommige groepen zullen door
de storting van f 1.-- per week in het pensioenfonds thans zelfs
minder ontvangen.

Een en ander heeft tot op heden geen openlijke conflicten
veroorzaakt.

Wel is bekend, dat op enige bedrijven op vergaderingen van
de bedrijfskernen en in enkele gevallen van het gehele personeel
de nieuwe C.A.O. uitvoerig werd besproken en werd verworpen.

Op de N.V. textielfabriek Holland (600 arb.) aan de Volks-
parksingel te Enschede, werd een resolutie aangenomen, die - vol-
gens een bericht van "De Waarheid" - werd verzonden aan alle be-
drijfskernen ter plaatse en aan de Rijksbemiddelaars.

Voorts zou zijn voorgesteld, om op korte termijn een geza-
menlijke vergadering van alle bedrijfskernen te beleggen, ten-
einde het in te nemen standpunt in deze kwestie te bepalen.

Gebleken is, dat de doorsnee arbeider de voor hem ingewik-
kelde loonberekening niet begrijpt. Over het algemeen weegt het
voor hem het zwaarst, dat, zoals "De Waarheid" het in zijn edi-
tie voor Overijssel, dd. 18.10.1947, uitdrukt: "de nieuwe C.A.O.
minder geld in het loonzakje betekent".

Op genoemde textielfabriek "Holland" waren door de E.V.C.
veel pamfletten verspreid. Het is aan te nemen, dat daartoe
juist dit bedrijf was uitgekozen, omdat het tot op heden, wat
zijn sociale voorzieningen en zijn lonen betreft, gunstig af-
steekt bij het merendeel der overige bedrijven en dus te ver-
wachten was, dat de tegenkanting tegen de nieuwe C.A.O. hier het
grootst zou zijn.

Een en ander had tot resultaat, dat op 17 Oct. 1947 door
een 60-tal wevers het werk op dit bedrijf gedurende een uur werd
neergelegd, korte tijd nadat aan hen een uitvoerige uiteenzet-
ting over de nieuwe loonregeling was gegeven.

Voorts is gebleken, dat de bestuurders van de Bedrijfsunie
alhier zeer goed werk verrichten door voorlichtend en adviserend
op te treden op bedrijven, waar moeilijkheden dreigen te ont-
staan.

A A N :
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68
te

's-GRAVENHAGE.

Deze bestuurders, die van mening zijn, dat de "oppositie" tegen de nieuwe C.A.O. dikwijls voortvloeit uit een "niet-begrijpen", achten het niet waarschijnlijk, dat er op korte termijn /ernstige moeilijkheden zijn te verwachten.

In de meeste bedrijven wordt een afwachtende houding aangenomen en tracht men de gerezen moeilijkheden op rustige wijze op te lossen.

Tenslotte moge ik mij korthedshalve verwijzing veroorloven naar de inhoud van het artikel in de editie voor Overijssel van het dagblad "De Waarheid", dd. 18.10.1947, getiteld: "Roofbouw op textielarbeiders".

Een tweetal pamfletten, respectievelijk van de Landelijke Bedrijfsgroep Textiel en Kledingnijverheid en van de Bedrijfs-groep, afdeling Enschede, der E.V.C. gaat hierbij.

De personalia van de ondertekenaars van laatstbedoeld pamflet zijn:

Karel Willem ASSINK, geb. te Enschede, 26.10.1895, textiel-arbeider, won. te Enschede, Begoniastraat 62 en

Frederik STEENBERGEN, geb. te Gronau (Dld.), 10.5.1916, wever, won. te Enschede, Drienerweg 121.

KIV A
KV A

1007 22377

EENHEIDSVAKCENTRALE

LANDELIJKE BEDRIJFSGROEP TEXTIEL EN KLEDINGNIJVERHEID

Oldenzaalsestraat 80

Enschede

Telefoon 2869

Bedrijfs democratie
of Dictatuur
Bedrijfsvrede

Aan de arbeiders(sters) van Nederland

ERNSTIGE WAARSCHUWING

De vakraad voor de Textielindustrie heeft een model-reglement voor de verkiezing van de fabriekscommissies opgesteld, bij welk reglement de volgende toelichting is gegeven.

De Vakraad stelt er prijs op te verklaren, dat zij als leden der fabriekscommissies gaarne zou zien, leden der arbeidsorganisaties, die de C.A.O. mede hebben aangegaan.

Hier wordt dus gepoogd, de leden der E.V.C. uit te schakelen

VERDER NOG HET VOLGENDE:

Bijdragen van ongeorganiseerden in de uitvoeringskosten.

De werknemer zal, zo hij geen lid is van een van de organisaties van werknemers, aangesloten bij de Unie

hiervan kennis geven aan de werkgever.

In dat geval machtigt de werknemer de werkgever, dat wekelijks 2 pCt. van zijn loon wordt ingehouden, welk bedrag zal worden afgedragen aan de Vakraad voor de textielindustrie ten behoeve van een Sociaal Fonds.

● Textielarbeiders(sters) dit is de democratie van de Unie-organisaties

Hier proberen zij alle arbeiders die niet in de Uniebonden georganiseerd zijn, als ongeorganiseerden te bestempelen.

Hier proberen de Unie-organisaties en fabrikanten de dictatuur in te voeren, en de medezeggenschap in de bedrijven tot een paskwil te maken, en de textielarbeiders te dwingen alles te slikken wat de Vakraad en de Unie-organisaties voorschrijven. De E.V.C. Landelijke Bedrijfsgroep Textiel en Kleding waarschuwt dan ook alle Textielarbeiders, die hun eigen vertrouwensmannen willen kiezen, en zelf willen bepalen van welke organisatie zij lid willen zijn, geen reglementen te tekenen die bovenstaande inhoud hebben, en die hun zeer waarschijnlijk binnenkort zullen worden aangeboden.

Namens het Landelijke Bestuur, der
Eenheidsvakcentrale bedrijfsgroep
Textiel en Kledingnijverheid

KV A / F. Leushuis, voorzitter
KV A / H. Planting, secretaris

Accij 22377

E.V.C. Bedrijfsgroep Textiel en Kleding

AFD. ENSCHEDE

Aan de Textielarbeiders

L.S.,

Zoals men in de pers heeft kunnen lezen, zullen de lonen in de Textielindustrie met 5-, 4-, en 2 cent worden verhoogd. Als men het zo zonder meer bekijkt, dan zou dat moeten betekenen, dat het loon sinds het afsluiten der C.A.O. in Maart 1946 met ruim 5 % zal stijgen. Dit is ook zo, op papier, maar het werkelijke loon, dat wil zeggen de werkelijke koopkracht is sinds Maart 1946 met vele malen dit bedrag verminderd.

De prijzen zijn steeds in opwaartse richting gegaan

Men denke aan brood, melk, groenten, thee, enz. enz.

Wat betekent dit, vrienden? Dat betekent dat men met de nood der Textielarbeiders de spot drijft! Dat betekent dat men de Textielarbeiders weer wil terugzetten, want in menig ander beroep heeft men een verhoging van 10% ingevoerd. De E.V.C. is voor verhoging van het loon, maar is geen voorstander van het aanvaarden ener aalmoes

(Wij hebben onze C.A.O. opgestuurd naar het College van Rijksbemiddelaars). Dit is prompt afgewezen, doordat de lonen die hierin waren gevraagd in strijd waren met de loonstop. Begrijpt dit goed vrienden, de lonen van f 52.— f 49.50 en f 47.— minimum komen in conflict met de loonstop.

Maar 50 pCt. verhoging op dividenden der bezitters

wordt wel toegestaan, en verhoging der kamerleden van f 100.— op f 120.— ook.

Textielarbeiders dit is een greep uit vele voorbeelden, doorzie het bedrog, laat U niet meer met een kluitje in het riet sturen. Aanvaard geen aalmoes, maar eist een werkelijke verbetering van Uw bestaan.

Koopt onze C.A.O

welke verkrijgbaar zijn aan ons kantoor en bij de bedrijfscommissie-leden der E.V.C., tegen de prijs van 25 cent.

Leest en bespreekt het, en steunt onze strijd daarvoor

Zoals men ook in de pers heeft kunnen lezen, hebben wij op 28-8-1947 de Unie van Samenwerkende Organisaties aangeschreven, om een bespreking aangaande de zwarte lijsten enz., om zo mogelijk gezamenlijk hiertegen op te treden. Deze heren achten het echter niet nodig om hierover met de E.V.C. in overleg te treden, maar gaan liever met de werkgevers een fabrieksreglement samen stellen, welke een directe aanval inhoudt op de Democratische rechten der arbeiders, en voor de arbeiders zelf generlei voordelen kan opleveren. Wij hebben de textielarbeiders dit te zeggen, de actie voor 10% loonsverhoging is door de E.V.C. ingezet en in verschillende takken van nijverheid doorgevoerd, al wil men ook de Unie met de eer laten gaan. Dit betekent voor ons niets, laat de Unie de eer, als de arbeiders de vruchten maar kunnen plukken. Ook de strijd tegen de zwarte lijsten enz., zal zo nodig door ons alleen gevoerd worden zonder de Unie. Textielarbeiders loopt niet langer geblinddoekt.

Strijdt met ons voor EENHEID en WELVAART

Treedt toe in onze gelederen

Bezoekt onze komende Bedrijfsvergaderingen

Het Bestuur,

C. Assink voorz.

F. Steenbergen secr.

Aanmeldingsformulier

Naam..... Adres..... Woonpl..... Geb.....

Beroep..... Werzaam bij.....

Afd. van het bedrijf..... Bruto loon.....

Vroeger georganiseerd in.....

Inleveren aan de Oldenzaalsestraat 80, of bij de E.V.C. commissieleden.

C. V. D.

Br.No.166/-47-Geheim.

Onderwerp: "Conflict bij Spanjaard
te Borne".

Bijlagen : "Eén".

Vriezenveen, 17 October 1947.

BUREAU B

20-10-47

Volgno.

16/10 bij B

22191

In aansluiting op mijn schrijven No.164/-47-Geheim, d.d. 14 October 1947, over bovenvermeld onderwerp, heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd te doen toekomen een circulaire, afkomstig van de Directie van de N.V.Textielfabriek Spanjaard te Borne.

Tot op heden zijn de arbeiders onwillig de gedwongen wijziging te aanvaarden. Daar de Directie verklaard heeft de uren tussen 17.15 en 18 uur niet uit te betalen en de uitbetaling van het loon over de afgelopen week op Maandag, 20 October 1947, is het niet uitgesloten dat die Maandag verwikkelingen kan brengen, die aanleiding zouden kunnen zijn tot een s taking.

J.

A a n

de Heer HOOFD van de

C. V. D.

's-GRAVENHAGE.

Q.D. 430

BORNE, 10 October 1947.

Aan ons Personeel

Sinds Mei 1946 hebben wij samen met U voor de 5 daagse werkweek gevochten, omdat wij wisten, hoe gij allen aan de vrije Zaterdag gehecht waart, omdat wij van mening waren, dat onze werkindeling voor de Vennootschap voordelig was en

omdat wij dachten op deze wijze meer en goedkoper textiel voor het Nederlandse volk te kunnen produceren.

De Minister van Sociale Zaken ziet de dingen echter anders en wil star aan de arbeidswet vasthouden.

Hij heeft ons bevolen weer tot een 6 daagse werkweek met een werkdag van 8¼ uur over te gaan en wij zijn vast overtuigd, dat hij dit bevel niet wil herroepen.

Daar wij in geen geval met de wet in conflict willen komen, maken wij U er nogmaals op opmerkzaam, dat onze werktijden zijn en blijven:

**Maandag t.m. Vrijdag 7 - 8.⁴⁵ u. 9 - 12.¹⁵ u. 1.³⁰ - 5.¹⁵ u.
Zaterdag 7 - 11.¹⁵ u.**

Voor ons Personeel van buiten zullen de bussen dienovereenkomstig vertrekken, terwijl de treinenloop als volgt is:

Richting de Riet—Almelo en verder	vertrek 5.20 u.	Zaterdag 10.52 u.
„ Hengelo—Enschede	5.02 u.	„ 10.32 u.

Uitgezonderd de ploegen en degenen die tot overwerk worden aangewezen, zullen vanaf a.s. Maandag 13 October de uren gewerkt tussen 5.15 en 6 uur n.m. niet meer mogen worden uitbetaald.

Diegenen, die zich verder tegen de 6 daagse werkweek blijven verzetten, kunnen hiermede niets bereiken, daar zij voor een verloren zaak vechten en zichzelf bovendien een geldelijke schade berokkenen.

Wij hebben U 1½ jaar geholpen toen wij met U medevochten voor de vrije Zaterdag, helpt gij ons nu, de wet op te volgen en de rust en goede gang van zaken in ons bedrijf in stand te houden.

DE DIRECTIE.

C. V. D.

Vriezenveen, 14 October 1947

Br. No. 164/-47-Geheim.

Onderwerp: "Conflict bij Spanjaard
te Borne."

OPGELEGD Volgno.

16 OCT. 1947

ACD/20191

BUREAU B

16-10-47

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd het volgende te berichten.

In de bezettingstijd is de N.V. Textielfabriek Spanjaard te Borne er toe overgegaan om de arbeiders gedurende de eerste vijf werkdagen van de week te laten werken, zodat des Zaterdags de arbeiders vrij waren. Tot op heden heeft deze gang van zaken voortgang gevonden.

Het Departement van Sociale zaken heeft hierop geen bezwaar en reeds geruime tijd zijn er onderhandelingen gaande om het bedrijf weer een werkweek van zesdagen te verschaffen.

Aangezien deze onderhandelingen niet tot een goed resultaat geleid hebben, is door de Minister van Sociale zaken bepaald, dat thans de werkweek van zes dagen moest worden ingevoerd.

Op Maandag, 6 October 1947, moest derhalve normaal 8 uur gewerkt worden, doch toen om 17.15 uur de fabriekssirene het einde van de werkdag aankondigde bleven de arbeiders in de fabriek aan het werk tot 18 uur. Overleg met de fabriekskern heeft geen resultaat opgeleverd. Niet alleen de arbeiders in de fabriek, doch ook het kantoorpersoneel blijft doorwerken.

Met ingang van Maandag, 13 October 1947, gaf de Directie opdracht aan de autobuschauffeurs, die het personeel naar de omliggende gemeenten moeten vervoeren, om wanneer om 17.15 uur de arbeiders zich niet aan de autobussen meldden door te rijden. Inderdaad bleven de arbeiders ook deze dag na 17.15 aan het werk, doch hoewel de autobussen wegreden, besloten de chauffeurs op enige afstand van de fabriek te wachten tot 18 uur.

Zij motiveerden hun daad met de opmerking, dat zij de arbeiders altijd gereden hadden en ze dus nu niet in de steek wilden laten. Vele van deze arbeiders zijn van verafgelegen gemeenten speciaal naar Borne gaan werken, omdat zij dan de vrije beschikking kregen over de Zaterdag.

Geen van de arbeidersvakbonden bemoeit zich met deze kwestie, omdat de tot nog toe gevolgde werkwijze niet in overeenstemming is met de voorschriften.

Tot op heden zijn bij mij nog geen berichten binnengekomen, die het vermoeden wettigen, dat een staking dreigende is.

In totaal werken er bij deze N.V. ongeveer 14 a 1500 mensen, waarvan er ongeveer 500 buiten Borne woonachtig zijn.

Thans schijnt de Directie een ultimatum gesteld te hebben. Een exemplaar daarvan zal U.H.E.G. ten spoedigste worden toegezonden.

A a n

J.

de Heer HOOFD van de

C. V. D.

's-GRAVENHAGE.

=====

UITTREKSEL

Voor) O.D. 430 Naam TOESTAND TEXTIELFABRIEKEN
Origineel in O.D. 342 Naam MAANDRAPPORTEN OVERIJSSSEL
Volg nr. Ag. nr. ~~xxx~~ 22085 Aard van het stuk
Afz. I.D. Almelo. Datum

De toestand in de fabrieken

De algemene toestand in het merendeel der fabrieken is vrij gunstig. In de reeds geruimen tijd bestaande materiaalschaarste is nog geen verbetering gekomen.

Vernieuwing en uitbreiding van het machinepark, voornamelijk in de textielfabrieken, is noodzakelijk voor de instandhouding en vergroting der productie.

Het conflict in het textielbedrijf van de firma H. ten Cate Hzn. en co, alhier, waardoor in de vorige maand een werkstaking uitbrak en waardoor in totaal bijna 500 arbeiders zonder werk kwamen, nam op 9 September een einde.

Door omzetting van personeel in dit bedrijf was het mogelijk op die dag de door deze staking van het werk uitgesloten arbeiders weder werk te verschaffen.

Door de Fabrieksdirectie werd dit op 8 September door middel van de plaatselijke pers aan de betrokken arbeiders kenbaar gemaakt.

Hierna werd op verzoek van de werknemers, de arbeid in de avondploeg van 17.30 tot 2.---uur, nog opgeschort tot 22 Septemberj.1

Een door het bestuur van de E.V.C. ingezette actie die ten doel had om voor de ploegenarbeiders een waarderingstoelage te verkrijgen van tien procent van het loon had niet het gewenste resultaat aangezien zulks buiten het raam van het C.A.O. zou vallen.

Van de 19 stakers en 26 sympathiserende stakers keerden van eerstgenoemde 18 niet in het bedrijf terug, terwijl van laatstgenoemden 2 hun ontslag namen.

De stemming onder de arbeiders van de firma Ten Cate is thans enigszins ternegereslagen omdat doordat de staking en uitsluiting voor de arbeiders veel moeilijkheden voortvloeiden en omdat hierdoor tenslotte toch niets werd bereikt.

Voorts diene nog dat de verschillende fabrieksdirecties trachten de ontevredenheid die hier en daar onder de arbeiders naar voren komt, zo snel en afdoende als mogelijk is, op te lossen.

Uitgetrokken door KdJ Afd. Sectie ACD 4 Datum 25-10-'47

BOSS. No.:

GRT.: WAARH. G.R.

DATUM: 1-10-47

PAR.:

Filmdrukkers dreigen te staken

In verband met artikel 7 van de toelichting op de C.A.O., waarin aan eerste drukkers een toeslag van 15 pct. boven het minimum-uurloon wordt toegekend en de vakraad de filmdrukkers als zodanig niet wil erkennen, hebben deze laatsten gemeend hiermede niet accoord te kunnen gaan. In de vergadering van Maandag 29 September is dan ook met algemene stemmen besloten de volgende motie aan de betreffende instanties door te sturen.

„De gezamenlijke filmdrukkers, werkzaam in de textielbedrijven te Enschede, in vergadering bijeen in gebouw Concordia op 29 September 1947, protesteren met klem tegen de uitspraak van de vakraad, dat zij niet onder de

loonregeling van de C.A.O. voor de eerste drukkers zouden vallen. Constateren, dat slechts in een deel der fabrieken de filmdrukkers wel als eerste drukkers worden beschouwd.

Dringen er bij de betreffende werkgevers en de vakraad op aan allen als eerste drukkers te erkennen en als zodanig te belonen en hen voor 10 October hun standpunt in deze bekend te maken. Besluiten bij niet inwilliging van deze eis tot daadwerkelijke actie over te gaan. Waarmede de filmdrukkers, die wel de in de C.A.O. vermelde lonen ontvangen, zich solidair verklaren.

Gaan over tot de orde van de dag.”

430

GEHEIM.

No. P/118a-47.

Enschede, 14 Juni 1947.

Volgno.

Onderwerp: Motie vacantietoeslagen
en 10% loonsverhoging.

Nummer:

Datum:

430:10-6-47

16930

17 JUNI 1947

ACD/17864

16860

In aansluiting op mijn schrijven, No. P/118-47 en hetgeen is vermeld in het Maandrapport No. R/49, punt 5, heb ik de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten omtrent de reacties op de betreffende "Motie-Schuttersveld", zoals die tot dusver bekend zijn geworden:

1. De Bedrijfscontactcommissie van de textielfabrieken der N.V. VAN HEEK & Co (totaal ruim 2400 arbeiders), bestaande uit 20 personen, belegde een vergadering over deze motie. Op deze vergadering brachten de 4 leden dezer commissie, die tevens lid van de Bedrijfsunie zijn, naar voren, dat zij zich een adhaesie-betuijing verklaarden, aangezien zij hiermede hun vakbonden passeerden, die de betreffende punten reeds aan de orde hadden gesteld.

Hierop werd de vergadering door de voorzitter (lid der Bedrijfsunie) gesloten. De overige 15 leden, waarvan minstens 12 lid der E.V.C., zetten de vergadering voort en besloten, adhaesie aan de motie Schuttersveld te betuigen.

2. Bij de fabriek N.V. WISSELINKS TEXTIELMAATSCHAPPIJ aan de Bleekweg alhier (totaal 120 arbeiders) werd een personeelsvergadering gehouden, waarop de helft van het personeel aanwezig was.

De leiding van deze vergadering berustte bij de bekende E.V.C.-er Heinrich van Adrichem, genoemd in mijn schrijven R/49, punt 1b, die tevens voorzitter der bedrijfscommissie op deze fabriek is.

Op deze vergadering werd besloten adhaesie aan de betreffende motie te betuigen. Van Adrichem voornoemd wees de aanwezige arbeiders er op, dat zij door dit besluit te nemen, ook de consequenties aanvaardden, die in de toekomst aan het stellen van de in de motie genoemde eisen zouden zijn verbonden.

3. De fabriekscommissie van de N.V. RAMIE UNION aan de Noord-Esmarkerrondweg alhier (in totaal 430 arbeiders) wees de motie Schuttersveld af. Deze commissie stelde voor een gemeenschappelijke vergadering te beleggen van alle fabriekscommissies te Enschede met vertegenwoordigers van de vakbonden, om de onderhavige kwestie te bespreken.

4. Op de textielfabriek N.V. STOOMWEVERIJ NIJVERHEID aan de Haaksbergerstraat alhier (in totaal 150 arbeiders) werd een personeelsvergadering belegd, waaraan door slechts 32 arbeiders werd deelgenomen. Deze arbeiders besloten, om namens het gehele personeel adhaesie te betuigen aan genoemde motie.

A A N:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68

te

Is-G R A V E N H A G E.

5. In een viertal grotere textielbedrijven werd de betreffende motie door de fabriekscommissies afgewezen. Op één van die bedrijven werd nadien onder de arbeiders enige actie gevoerd door middel van het verzamelen van handtekeningen. De resultaten hiervan zijn tot op heden niet bekend.

6. De actie, die onder de arbeiders van de textielfabriek "ROOMWEG" van de firma N.J.MENKO N.V. alhier naar aanleiding van deze kwestie werd gevoerd, demonstreert wel zeer duidelijk de werkwijze van de uiterst linkse elementen in de bedrijven.

De gang van zaken in dit bedrijf, waar circa 750 arbeiders werken, was als volgt:

Door de fabriekscommissie werd de motie Schuttersveld afgewezen bij meerderheid van stemmen. Het lid dezer commissie: Hermann Martin BAARS, geb. te Rheine (Dld.), 26.10.1918, wever, won. te Enschede, Dr. P.v.Hoekstraat 30, die communist is en lid der E.V.C., wenste aantekening van het feit, dat hij het niet eens was met deze beslissing.

Ongeveer een week nadien circuleerden in het bedrijf enige - niet ondertekende - lijsten, aan het hoofd waarvan stond vermeld, dat de ondertekenaars wensten, dat door het gehele personeel werd belegd, om de motie Schuttersveld te bespreken. In totaal werden hierop 196 handtekeningen geplaatst, in hoofdzaak van weverij-arbeiders.

Toen een arbeider, georganiseerd in het N.V.V., één dezer lijsten bij zich stak, werd hij hierover door een mede-arbeider, georganiseerd in de E.V.C., welke laatste bekend staat als één der ergste raddraaiers in de fabriek, aangesproken. De ontstane woordenwisseling had tot gevolg, dat laatstbedoelde arbeider, genaamd Jan SCHUILENBURG, geb. te Amt Rheine (Dld.), 19.6.1914, wever, won. te Enschede, Violenstraat 13, verklaarde, dat hij één der personen was, die deze lijsten had doen circuleren. Voorts werd opgemerkt, dat genoemde Schuilenburg in het bedrijf geregeld in contact stond met genoemde Baars. Op 12 Juni 1947 had bedoelde personeelsvergadering plaats. Het bleek, dat slechts 37 arbeiders aanwezig waren.

Baars, die praktisch de leiding van deze vergadering in handen had, wist tenslotte door te drijven, dat het merendeel der aanwezigen zich accoord verklaarde, met het zenden van een motie aan de 4 vakbonden, aan de Rijksbemiddelaars en aan de Regering, inhoudende de verklaring, dat men zich achter de motie Schuttersveld schaarde. Enige sprekers wezen er terecht op, dat de arbeiders, door hun handtekening op bedoelde lijsten te plaatsen, alleen de wenselijkheid van het houden van een personeelsvergadering hadden onderschreven. Baars beweerde, dat dit niet zo was, doch dat degenen, die hun handtekening hadden geplaatst, daardoor te kennen hadden gegeven, het niet eens te zijn met de beslissing der fabriekscommissie en het dus wel eens te zijn met de motie-Schuttersveld. Hij beweerde herhaaldelijk, dat dit zuiver democratisch was.

7. Het is opmerkelijk, dat het op verschillende andere grotere textielbedrijven rustig is en dat ^{het} zelfs nog niet tot een bespreking van de motie-Schuttersveld door de fabriekscommissie is gekomen. De meeste fabriekscommissies, die de motie afwezen, zonden tegelijkertijd een dringende oproep aan de vakbonden, om de besprekingen met de Werkgeversfederatie te bespoedigen.

E H E I M.

B

Nr. P 118/'47.

Enschede, 31 Mei 1947.

Onderwerp: actie vacantietoeslagen
en 10% loonsverhoging.

CURT U D	
Nummer:	
Datum:	5-6-47

4 JUNI 1947

ACD/16860

INTEGROEKT

Ik heb de eer, UEdelGestrenge bijgaand te doen
toekomen een rapport, betrekking hebbende op bovenstaand
onderwerp, onder bijvoeging van een drietal couranten-
knipsels, eveneens hierop betrekking hebbende.

Naar de inhoud hiervan moge ik mij verwijzing
veroorloven.

AAN:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javestraat 68,

Os- R A V E N H A G E.

Nr. P 118/'47.

Onderwerp: actie van anti-toeslagen
en 10% loonsverhoging.

In de edities van "De Waarheid", "Het Vrije Volk", "De Vrije Twentse en Achterhoekse Courant" en "Twents Dagblad Tubantia", dd. Donderdag, 29 Mei 1947, allen verschijnende te Enschede, verscheen een artikel, betreffende een actie van de textielarbeiders, werkzaam op textielfabriek van de Gebr. Van Heek (fabriek "Schuttersveld") te Enschede, alwaar ca. 1100 man werkzaam is.

In dit artikel werd vermeld, dat door de bedrijfscommissie op genoemde fabriek - sprekende namens het gehele personeel, georganiseerd in de 4 vakorganisaties - een drietal eisen werden gesteld, zoals vermeld in bijgaande courantenknipsels, waarnaar ik mij verwijzing moge veroorloven.

het
Gebleken is, dat ^{het} volgende heeft plaats gevonden :
bekend 0 P 201
De voorzitter van de bedrijfscommissie op genoemde fabriek, genaamd : Gradus Hermannus GREVEN, geb. 10-2-95, wonende Dr. Kosterstraat 6 te Enschede, lid der EVC en zeer waarschijnlijk communist, heeft op Donderdag, 29 Mei 1947 in een vergadering van deze bedrijfscommissie een drietal eisen der arbeiders aan deze commissie voorgelegd. Hij voegde eraan toe, dat hem in gesprekken met de arbeiders gebleken was, dat dit hun eisen waren. Een "kennis" van hem had deze eisen daarop geformuleerd.

Hij slaagde er inderdaad in, de door hem voorgestelde eisen door de fabriekscommissie te doen aannemen. Vermeld zij, dat minstens 4 van de 9 leden dezer commissie EVC-ers zijn.

Eén en ander werd nog diezelfde dag in de plaatselijke pers gepubliceerd, zoals boven vermeld.

bekend 0 P 201
Gebleken is verder, dat de mede-ondertekenaar van de motie, genaamd Klaas van BEEK, geb. 30-9-02, won. Getfertweg 211 te Enschede, secretaris van genoemde bedrijfscommissie, voormalig lid der EVC en thans georganiseerd in de Chr. Textielarbeidersbond "Unitas", vóór deze actie geen ruggespraak heeft gehouden met zijn vakorganisatie. Hij heeft thans verklaard, dat hij meende, dat deze actie van R.K.-zijde was geïnspireerd. Hij schijnt nog steeds onder invloed van Greven, voornoemd, te staan, die gevoegelijk als de aanstichter van deze actie kan worden beschouwd. (op last der EVC ?).

In de bedoelde motie wordt het voorgesteld, alsof met het gehele personeel overleg is gepleegd, hetgeen zeer zeker niet juist is, daar het grootste gedeelte der arbeiders er niet in gekend is. Zo was het bv. op een bepaalde afdeling in de fabriek, waar 80 man werkzaam is, aan geen der arbeiders bekend.

Gebleken is verder, dat eveneens op Donderdag, 29 Mei 1947 des avonds op een besloten vergadering in het bureau der CPN te Enschede, bovenstaande zaak is besproken. Hier-
van is alleen bekend geworden, dat een besluit werd genomen, dat hierop neer kwam : "nu doorzetten, ook al trekken

de andere vakbonden zich terug."

De mening van de bedrijfs^sunie ter plaatse is, dat deze actie kennelijk afkomstig is uit EVC- kringen.

Het 1e en 3e punt van de gestelde eisen maakte op een vergadering van de bedrijfsunie en de Bond van Werkgevers, gedurende de afgelopen week gehouden te Utrecht, een onderwerp van bespreking uit, waarbij echter de actie tot 10% loonsverhoging werd beperkt tot de laagstbetaalde arbeiders. (Reeds in Januari 1947 waren deze twee punten door de Bedrijfsunie toegezonden aan de Bond van Werkgevers. Eerst in Mei 1947 werd daarover een vergadering belegd.)

De vertegenwoordigers der Bedrijfsunie ~~hier~~ ter plaatse, verklaard~~en~~ verder omtrent deze vergadering, dat op geen enkel punt door de werkgevers enige toezegging was gedaan en dat de houding der werkgevers op deze vergadering bedenkelijk veel geleek op die van voor de oorlog.

De mening van de Bedrijfsunie is dan ook, dat, indien de arbeiders in Twenthe volledig op de hoogte zouden worden gesteld met het resultaat van deze bespreking, dit wel eens de "knuppel in het hoenderhok" zou kunnen blijken te zijn.

In verband met het bovenstaande zij het volgende vermeld: Op een bespreking, die in de afgelopen week plaats vond tussen de directie en de fabriekscommissie van de textielfabriek N.V. I.I. Rozendaals Import en Export Comp., Roomweg 103 te Enschede, werd door de fabriekscommissie aanvankelijk eveneens een 10% loonsverhoging ter sprake gebracht. (NB: er werden door deze commissie geen e i s e n gesteld.) Door de directie werd dit afgewezen. Wel werd een verhoging van de reeds bestaande premies toegezegd, waarmede door de fabriekscommissie accoord werd gegaan.

Toch werd door het plaatselijk bestuur der EVC aan genoemde directie een schrijven gericht, waarin werd betoogd, dat de e i s der fabriekscommissie, zoals die naar voren was gebracht in de laatste bespreking met de directie, alleszins gerechtvaardigd was.

Mochten nadere bijzonderheden over bovenstaande aangelegenheid bekend worden, zullen deze terstond worden gemeld.

De Twentsche
DONDERDAG 29 MEI 1947

TWENTS

ENSCHDEDE.

Actie voor loonsverhoging en vacantietoeslag.

Wij ontvingen het volgende communiqué:

De bedrijfscommissie van de Firma „Gebr. van Heek“ (fabriek „Schuttersveld“), gevestigd te Enschede, sprekende namens het gehele personeel, georganiseerd in de vier vakorganisaties, t.w. de Algemene Textielarbeidersbond „de Eendracht“, aangesloten bij het N.V.V., de R.K. Textielarbeidersbond „St. Lambertus“, aangesloten bij de R.K.W.V., de Christelijke Textielarbeidersbond „Unitas“, aangesloten bij de C.N.V. en de Landelijke Bedrijfsgroep Textiel- en Kledingnijverheid der Eenheidsvakcentrale en mede namens de ongeorganiseerden in dit bedrijf:

Gezien de economische en sociale toestand van de arbeiders:

Eisen:

1e. dat over de aaneengesloten 6 vacantedagen een vacantietoeslag wordt gegeven van één gemiddeld weekloon, op basis van de uitbetaling der erkende Christelijke feestdagen.

2e. dat de Nationale Feestdag (5 Mei) losgemaakt wordt van de verspreide vacantedagen z.g. snipperdagen), zodat deze weer ter beschikking komt van de arbeiders voor een vrije besteding.

3e. dat over de gehele linie een loonsverhoging wordt toegepast van minimum 10% over het brutoloon.

Besluiten deze motie mede te richten aan de vier voornoemde vakorganisaties en tevens te publiceren in de pers.

Zij verzoekt aan alle bedrijfscommissies in een buiten Enschede, zo zij met de gestelde eisen instemmen, adhaesie te willen betuigen en onverwijld aan bovengenoemde instanties hiervan kennis te geven.

Namens de Bedrijfscommissie „Schuttersveld“.

H. Greve, voorzitter,
K. van Beek, secretaris.

Textielarbeiders voeren gezamenlijk actie

Vacantietoeslagen, 10 pct. meer loon geëist

De bedrijfscommissie van de firma Gebr. „Van Heek“ (fabriek Schuttersveld) gevestigd te Enschede, heeft namens het gehele personeel, georganiseerd in de 4 vakorganisaties, Algemene Textielarbeidersbond „De Eendracht“, aangesloten bij het N.V.V., de R.K. Textielarbeidersbond „St. Lambertus“, aangesloten bij de R.K.W.V., de Christelijke Textielarbeidersbond „Unitas“, aangesloten bij de C.N.V. en de Landelijke bedrijfsgroep „Textiel“ en Kledingindustrie van de E.V.C. en mede namens de ongeorganiseerden in het bedrijf een drietal eisen gesteld:

Zij achten het nodig, dat gezien de economische en sociale toestand van de arbeiders:

1. dat over de aaneengesloten 6 vacantedagen een vacantietoeslag wordt gegeven van 1 gemiddeld weekloon, op basis van de uitbetaling der erkende Christelijke feestdagen.

2. Dat de Nationale feestdag (5 Mei) losgemaakt wordt van de zgn. snipperdagen, zodat deze weer ter beschikking komt van de arbeiders voor een vrije besteding.

3. Dat over de gehele linie een loonsverhoging wordt toegepast van minimum 10 pct. over het brutoloon.

Deze motie is mede ter kennis gebracht aan de 4 voornoemde vakorganisaties.

Zij verzoekt aan alle bedrijfscommissies in en buiten Enschede, zo zij met de gestelde eisen instemmen, adhaesie te willen betuigen en onverwijld aan de genoemde instanties hiervan kennis te geven.

Textielarbeiders eisen loonsverhoging en vacantietoeslag

De Bedrijfscommissie van de Fa. Gebr. Van Heek (fabriek „Schuttersveld“) te Enschede, sprekende namens het gehele personeel, georganiseerd in de Algemene Textielarbeidersbond „De Eendracht“, aangesloten bij het N.V.V., de R.K. Textielarbeidersbond „St. Lambertus“, aangesloten bij de R.K.W.V., de Christelijke Textielarbeidersbond „Unitas“, aangesloten bij de C.N.V. en de Landelijke Bedrijfsgroep Textiel- en Kledingnijverheid der Eenheidsvakcentrale en mede namens de ongeorganiseerden in het bedrijf, hebben, gezien de economische en sociale toestand van de arbeiders, de volgende eisen aan de directie gesteld:

1e. Dat over de aaneengesloten zes vacantedagen een vacantietoeslag wordt gegeven van een gemiddeld weekloon, op basis van de uitbetaling der erkende Christelijke feestdagen.

2e. Dat de Nationale Feestdag (5 Mei) losgemaakt wordt van de verspreide vacantedagen (z.g. snipperdagen), zodat deze weer ter beschikking komt van de arbeiders voor een vrije besteding.

3. Dat over de gehele linie een loonsverhoging wordt toegepast van minimum 10 procent over het brutoloon.

B
BUREAU D

430
Almelo, den 14 Juni 1947.

Volgno.

1.7 JUNI 1947

ACD/17842

18-6-47

INDEBUKT

Dezerzijds is een onderzoek ingesteld naar de toestanden in de textielfabrieken, betreffende de moeilijkheden en onrust, welke onder de arbeiders heersen. In verband hiermede kan het volgende gerapporteerd worden:

Begin Juni 1947 waren er tussen de directies der textielfabrieken, de Katoenmaatschappij v/h Gebrs. Scholten en de Firma H. ten Cate Hzn. en de aldaar werkzaam zijnde touwbazen strubbelingen gerezen over het feit of de touwbazen al dan niet beschouwd moesten worden als "bazen". Laatstgenoemden wensten een afzonderlijke C.A.O. en wilden geheel losgemaakt worden van de wevers. Momenteel is deze kwestie met de Almeloze Fabrikantenkring tot een oplossing gebracht in de vorm, dat de touwbazen een premie (soort overbruggings-toelage) wordt toegekend, waarmede de touwbazen accoord zijn gegaan, terwijl zij thans het organisatorisch overleg van de Vakverenigingen afwachten. Bij de vier grootste textielfabrieken hier ter stede m.n. de Katoenmaatschappij v/h Gebrs. Scholten, Fa. H. ten Cate Hzn., Firma Hedeman en de Firma J. ten Bos, wordt thans bedoelde toelage aan de touwbazen toegekend.

Op Vrijdag, den 13 Juni 1947 is in de gemeente Enschede een vergadering belegd door de drie samenwerkende vakorganisaties, welke deze kwestie nader hebben besproken teneinde een en ander organisatorisch te regelen. Wat op deze vergadering besproken is, kan niet gerapporteerd worden, daar dit tot op heden niet bekend geworden is.

In de loop der vorige week werd in de plaatselijke dagbladen van Almelo een ingezonden stuk opgenomen, waarin door arbeiders der textielfabriek de Katoenmaatschappij v/h Gebrs. Scholten een drietal eisen werden gesteld en waarin tevens adhaesie werd verzocht bij de overige arbeiders uit de textielfabrieken in en buiten Twenthe.

Deze eisen waren de volgende:

1. Dat over de aangesloten 8 vacantie dagen een vacantietoelag wordt gegeven van een gem. weekloon, op basis van uitbetaling der Chr. feestdagen;
2. Dat de nationale feestdag (5 Mei) losgemaakt wordt van de z.g. snipperdagen.
3. Dat over de gehele linie een loonsverhoging wordt toegepast van minimum 10% over het brutoloon.

In verband met bovenstaande eisen had de fabriekskern der Katoenmaatschappij v/h Gebrs. Scholten een vergadering verzocht met de fabrieksdirectie. De directie weigerde dit echter, daar dit volgens haar mening geen werk was van de fabriekskern noch van de Vakbonden. Hierop hebben een groep arbeiders waaronder vermoedelijk ook leden der fabriekskern, waarvan de namen echter niet bekend zijn, een ingezonden stuk laten plaatsen in de plaatselijke dagbladen.

Wat de adhaesie betuiging betreft onder de arbeiders der overige grote textielfabrieken, kan gezegd worden, dat hiervan niet veel merkbaar is. Wel wordt er steeds door de fabriekskernen bij de Katoenmaatschappij v/h Gebrs. Scholten en de Fa. H. ten Cate Hzn. op aangedrongen, dat het loon verhoogd moet worden.

Over het algemeen kan gezegd worden, dat de toestand op de fabrieken niet zo rustig meer is als enige tijd geleden.

Ingevolge verkregen mededeling van de bedrijfs-leider der Textielfabriek "Tventhe" en de personeelschef der textielfabriek van de Fa. H. ten Cate Hzn. zouden de stakingsstrubbelingen en de daaruit voortvloeiende onrust onder de arbeiders vanuit één centraal punt gedirigeerd worden en wel door de Communisten vanuit Parijs.

Hoe de toestand verder verlopen zal kan thans nog niet bekeken worden, doch voor een groot gedeelte zal dit afhangen hoe de toestand zich in Indië zal ontwikkelen.

Het feit dat de strubbelingen in de fabrieken zouden worden veroorzaakt door de Communisten uit Parijs, berusten volgens bovengenoemde heren op mededelingen van terzake kundige personen en de thans plaatsvindende moeilijkheden waren reeds in het begin der maand Mei 1947 voorspeld, dat deze thans zouden komen.

Maandag, den 16 Juni 1947 des avonds te 20.00 uur zal door de drie samenwerkende vakorganisaties in het Chr. Verenigingsgebouw te Almelo een vergadering belegd worden en zullen de volgende punten worden besproken:

Het getouwenstelsel;

Ploegenwerk;

Vacantietoeslag;

Snipperdag op Nationale feestdag.

Pamfletten waarop deze vergadering werd aangekondigd werden hedenmorgen (13 Juni 1947) in de fabriek der Fa. H. ten Cate Hzn. onder de arbeiders verspreid.

Een andere moeilijkheid heeft zich enige weken voorgedaan in de N.V. Stoomspinnerij "Twenthe" te Almelo. Er waren in deze fabriek twee groepen van arbeiders, die de rusttijden veranderd wilden zien. Zij die buiten de stad woonden, wensten een middagrust van een half uur, zodat zij des avonds een uur vroeger naar huis konden gaan.

Zij, die in de stad woonden en des middags naar huis gaan om te eten, wensten de normale rusttijd van ruim een uur, zodat zij des avonds op de normale wijze naar huis konden gaan.

De directie der fabriek ging van het standpunt uit dat een middagrust van ruim een uur nodig is, ook in verband met de arbeidsprestatie.

Door de arbeiders is de E.V.C. met bovenstaand in kennis gesteld doch deze zou zich daarmee niet hebben ingelaten.

Thans is deze kwestie echter opgelost en is door de directie een middenweg gevonden, waarmee de arbeiders accoord zijn gegaan.

G E H E I M.

Nr. P 120/147.

Onderwerp: vergadering toezichthoudend
personeel in textielfabrieken.

Bijlagen : 3.

B

430

Enschede, 2 Juni 1947.

BUREAU D

Nummer:

Datum:

5-6-47

4 JUNI 1947

ACD/16005

Ik heb de eer, U EdelGestrenge bijgaand te doen toekomen een verslag van een vergadering van toezichthoudend personeel in textielfabrieken, gehouden op Zaterdag, 31 Mei 1947 in "Ons Huis" aan de Oldenzaalsestraat te Enschede, over welke aangelegenheid ik heden reeds een telefonisch onderhoud met U voerde.

AAN:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Avastraat 68,
s - G R A V E N H A G E.

UITGEBOKT

Enschede, 2 Juni 1947.

P 120/47.

Onderwerp: Vergadering toezicht^{houdend} personeel
in de textiel fabrieken.

Aantal bijlagen: drie.

*Lghouders
t in de
textiel fabrieken*

Minslag van 140
Op Zaterdag, 31 Mei 1947, te ca. 15.00 uur, werd in "Ons Huis" aan de Oldenzaalsestraat te Enschede ~~een~~ districtsvergadering belegd door de "Bond van Werkmeesters, Technici en Opzichthoudend Personeel", ~~welke zeer demonstratief was en waaruit bleek, dat er onder het toezichthoudend personeel in de textielbedrijven grote ontevredenheid bestaat over de lonen van deze categorie.~~

De vergadering, waarop

Aanwezig: ca. 250 personen. *aanwezig waren, droeg een uitgesproken*

Uit Spreker: Engels, J. uit Amsterdam, bestuurder van bovengenoemde bond. *de voorzitter van de*

het bijwonen Aankondiging: In de plaatselijke pers waren geen bekendmakingen gedaan. Het is gebleken, dat de uitnodigingen tot deze vergadering enige uren voor de aanvang ervan in de bedrijven zijn uitgereikt, terwijl ook niet-leden van ~~opgevoerde~~ bond uitnodigingen ontvingen.

Ter ~~inleiding~~ zij het volgende vermeld: Blijkens een bericht in het dagblad "De Waarheid" (Editie voor Overijssel), dd. 29-5-1947, getiteld: "Christelijke bazen schudden zich de veren" (~~Zie bijlage I~~) en een artikel in genoemd blad, dd. 31-5-47, getiteld: "Ontevredenheid onder de bazen in het textielbedrijf" (~~Zie bijlage II~~), hebben de onderhandelingen tussen de bonden van toezichthoudend personeel en de werkgevers federatie geen resultaat opgeleverd, ~~hoewel~~ deze onderhandelingen volgens ~~ge-~~noemde berichten reeds gedurende 17 maanden plaats vonden.

~~De spreker op deze vergadering, de Heer J. Engels uit Amsterdam~~ zei ongeveer het volgende:

"Op 17 Januari 1946 had het eerste treffen plaats van de Vakbonden met de Werkgeversfederatie, waarbij terstond de onwil der fabrikanten bleek, door aan te komen dragen met de vraag: "Wat zijn nu eigenlijk bazen?". Van deze kwestie werd zo'n ingewikkeld probleem gemaakt, dat elke onderhandeling bijna onmogelijk was. Bij voorbaat werd reeds bestreden, dat de touw-bazen tot het bazenpersoneel gerekend moesten worden.

De werkgevers gaven de voorkeur aan een zgn. mantelcontract, waardoor voor iedere baas in elke fabriek een aparte arbeidsovereenkomst samengesteld zou moeten worden, hetgeen de bonden onmogelijk konden aanvaarden, aangezien van werkelijke loonregeling dan geen sprake zou zijn.

Na heel veel aandringen en na de bemiddeling van de Stichting van de Arbeid ingeroepen te hebben, kwamen de bonden eindelijk in Augustus tot een tweede bespreking met de Werkgeversfederatie, waarbij een Touwbazencommissie werd ingesteld, die zou moeten uitmaken, of deze categorie tot de bazen behoorden.

De commissie ging echter praten over de lonen en aangezien in de commissie geen bezoldigde bestuurders zitting mochten hebben, liepen de onderhandelingen dood, daar omtrent deze kwestie steeds weer moest worden verwezen naar de Hoogbesturen.

Op een nieuwe bijeenkomst in September 1946 deden de werkgevers de mededeling, dat de gevraagde lonen te hoog waren, doch tegenvoorstellen wilde zij niet doen. Het mantelcontract, dat zij zelf voorgesteld hadden, achtten zij onuitvoerbaar.

Daarna deed de werkgeversfederatie de mededeling, dat verde-

re onderhandelingen maar gevoerd moesten worden met de Twents-Gelderse Federatie van Werkgevers, waar de ~~bonden~~ dezelfde ~~onwil~~ vonden. Deze keer kregen de bonden te horen, dat zij de kwestie der touwbazen maar moesten laten rusten, want daar werd men het toch niet over eens en het verhinderde maar het tot stand komen van een regeling voor de "echte" bazen. De volgende keer was het weer juist andersom. Tenslotte brachten de werkgevers het zover, dat zij nog eens wilden praten over het Mantelcontract, dat zij zelf voordien onuitvoerbaar achtten.

Dit deed tenslotte bij de bonden de maat overlopen. Besloten werd, de onderhandelingen af te breken.

De tijd is voorbij, dat de textielfabrikanten eenzijdig de arbeidsvoorwaarden kunnen vaststellen. Zij hebben de strijd gewild en zij kunnen hem krijgen. Wij zijn bereid tot een zo scherp mogelijke actie. Wij hebben ons nu lang genoeg laten ringeloren en zullen andere wegen vinden, om aan de willekeur van de werkgevers een einde te maken.

Wij van onze kant hebben eventuele actie's steeds geremd, doch de remmen zijn nu los.

Ik ontken niet, dat er in ons land veel nood geleden wordt en dat men overal grote behoefte heeft aan goederen, die op de bedrijven vervaardigd worden. Dit dwingt tot opvoering van de productie, doch dit wil niet zeggen, dat wij de beurs van de werkgever moeten spekken.

Wij moeten er echter voor zorgen, geen overhaaste en onnutte beslissingen te nemen. Het Hoofdbestuur zal de weg, die bewandeld moet worden, bepalen en aangeven, waar men rijp is voor actie. Een actie van fabriek tot fabriek zal de weg moeten zijn.

De werkgevers zullen moeten voelen, dat zelfs de meest gedisciplineerde organisatie de onrust onder het bazenpersoneel, die overgeslagen is tot grote ergernis, niet langer zal kunnen betugelen."

Na de pauze voerden diverse niet nader bekend geworden personen uit de zaal het woord. Zij gaven als hun mening te kennen, dat "het gepraat nu lang genoeg geduurd had." Sommigen eisten zelfs directe staking.

In zijn slotwoord maande de spreker Engels nogmaals aan om het hoofd koel te houden en de aanwijzingen van het Hoofdbestuur op te volgen. Hij wakte de aanwezigen op, in de bedrijven de strijdbaarheid uit te dragen, opdat de werkgevers het stakingsgevaar als een zwaard boven het hoofd ~~gaat~~ hangen, hetgeen resultaten kan afwerpen, zoals het geval ~~was~~ geweest in Borne.

Nader is gebleken, dat een van de sprekers, die na de pauze het woord voerden, penningmeester is van de Bedrijfsgroep "Textiel en Kledingnijverheid," aangesloten bij de E.V.C., alsmede penningmeester van de E.V.C., afd. Enschede. Hij is genaamd: Hendrik Jan van der WOLDE, geb. te Meppel, 26-2-98, getouwbaas, wonende te Enschede, Brinkstraat 340. Voor 1940 was hij lid van het gemeentebestuur te Enschede voor de C.D.U. Hij staat als gematigd en als niet ongunstig bekend.

Hij legde de nadruk op de wenselijkheid, dat, wanneer er actie gevoerd zal worden, deze gezamenlijk door bazen en arbeiders moet geschieden. In het verleden ~~was~~ vaak gebleken, dat dit niet geschiedde. Aan de hand van cijfers toonde hij aan, dat het loon van een touwbaas ligt beneden het niveau, dat het Centraal Bureau voor de Statistiek daarvoor aangeeft.

OPMERKINGEN.

1. Gebleken is, dat in sommige bedrijven zeer weinige leden van het toezichthoudend personeel en in andere bedrijven een vrij groot percentage daarvan is georganiseerd in een der bonden van

deze categorie werknemers. Aangenomen kan worden, dat het gemiddelde percentage ca. 45% bedraagt.

Het zeer lage percentage georganiseerden in sommige bedrijven is mede verklaarbaar, door het feit, dat door de directies bij de aanstelling van deze categorie personeel in vele gevallen de voorkeur wordt gegeven aan ongeorganiseerden of in sommige gevallen zelfs de voorwaarde wordt gesteld, dat zij ongeorganiseerd moeten zijn.

2. De categorie opzichthoudend personeel maakt in totaal ca. 4 à 5% uit van het totaal aantal werknemers in de bedrijven.

3. Volgens insiders uit het textielbedrijf is de kans op het uitbreken van een staking tengevolge van een actie van het bazenpersoneel voor-alsnog niet groot te achten. / is hierbij het afschieten van een

4. Ter oriëntering wordt als bijlage ~~als~~ bij dit rapport gevoegd een persbericht door de Ned.Chr.Werkmeestersbond te Utrecht ter publicatie afgegeven aan het dagblad "Trouw" te Enschede.

L. g. waagde,
h. l. v. e. e.

/ en mochten deze toch gaan staken, dan achten zij het niet waarschijnlijk, dat de overige werknemers/deel zullen nemen aan deze staking. ~~h. l. v. e. e.~~ / h. l. v. e. e.

Bijlage No. I bij rapport P. 120/'47.

Een artikel uit het dagblad "De Waarheid"
(editie voor Overijssel) d.d. 29-5-'47.

Christelijke bazen schudden zich de veren.

De ontevredenheid onder ^{de} werknemers groeit gestadig. Zelfs het toezichthoudend personeel, dat veelal moeilijk in beweging komt, komen nu in actie. Zo vond dezer dagen in Almelo een bijeenkomst plaats van bazen, in de textielnijverheid, die georganiseerd zijn in de Christelijke werkmeestersbond.

Op deze bijeenkomst drukten de Christelijke bazen hun grote ontevredenheid uit over het feit, dat de werkgevers weigeren een collectieve arbeids-overeenkomst af te sluiten.

De bazen stelden een motie op, waarbij zij bij het hoofdbestuur van hun bond aandringen om alle wettige middelen te baat te nemen, die kunnen leiden tot het afsluiten van een collectieve arbeids-overeenkomst. Tevens drongen zij aan op loonsverhoging voor de laagst bezoldigde bazen.

Bijlage III
P 120/47.

O N R U S T bij de Textielbazen.

J.l. Vrijdag is te Almelo een grote streekvergadering gehouden van het bazenpersoneel, werkzaam in de textielnijverheid en georganiseerd in de Ned.Chr.Werkmeestersbond.

De secretaris van de Bond, de Heer Van Riet, heeft in deze vergadering een uitvoerige uiteenzetting gegeven van het verloop der onderhandelingen in Unieverband met de textielwerkgevers.

Het streven is nl., om een collectieve arbeidsovereenkomst voor het bazenpersoneel te verkrijgen. Eerst is geprobeerd met de Federatie van Textielwerkgevers tot een bespreking over een c.a.o. te komen. Toen dit geen resultaat had, heeft de Unie van Werkmeestersbonden getracht met de Twents-Gelderse Werkgeversvereniging tot een accord te komen. Van die zijde was men slechts bereid met de Unie een ontwerp individuele arbeidsovereenkomst op te stellen en aan de werkgevers over te laten, of zij deze overeenkomst willen afsluiten met ieder van hun bazen afzonderlijk. Dit voorstel is vanzelf door de Unie verworpen. De Unie was tenslotte wel bereid per fabriek een arbeidsovereenkomst op te stellen voor het gehele bazenpersoneel.

De werkgevers bleken halsstarrig. Zij wilden ook deze bescheiden opzet niet in overweging nemen, wat voor de Unie aanleiding was, om voorshands de onderhandelingen op te schorten.

In de vergadering bleek grote ontstemming te zijn over dit verloop en over de houding van de werkgevers en nam met algemene stemmen de volgende motie aan:

" De leden van de Ned.Chr.Werkgeversbond, werkzaam in de Twentse textielnijverheid te Almelo in vergadering bijeen, dringen bij het Hoofdbestuur van de Bond er sterk op aan, om in Unieverband alle wettige middelen ter hand te nemen om zo speedig mogelijk een collectieve arbeidsovereenkomst met de Twentse werkgevers tot stand te brengen en tevens de fabrikantenverenigingen te verzoeken het loon van de laagst bezoldigde groepen van het toezichthoudend personeel onmiddellijk op dat peil te brengen, waarop zij krachtens hun arbeid en hun verantwoordelijkheid recht hebben."

Dit persbericht is door de Ned.Chr.Werkmeestersbond te Utrecht ter publicatie aan het dagblad "Trouw" afgegeven.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

GEHEIM

's-Gravenhage 13 Juni 1947

Javastraat 68

Tel. 111539

Tel. 112778

No.B.16885

Bijlagen: een

Dict: H Typ: MN 12

Onderwerp: Vergadering "Bond van
Werkmeesters, Technici en Opzicht-
houdend Personeel in de textielfa-
briken".

Verslag van een op Zaterdag, 31 Mei 1947, te ca. 15.00
uur, in "Ons Huis" aan de Oldenzaalsestraat te Enschede
gehouden districtsvergadering door de "Bond van Werkmees-
ters, Technici en Opzichthoudend Personeel", in de tex-
tielfabrieken.

De vergadering, waarop ca. 250 personen aanwezig waren,
droeg een uitgesproken demonstratief karakter.
Als spreker trad op: J. Engels, won. te Amsterdam, bestuur-
der van bovengenoemde bond.
In de plaatselijke pers waren geen bekendmakingen gedaan.
Het is gebleken, dat de uitnodigingen tot het bijwonen
dezer vergadering enige uren voor de aanvang ervan in de
bedrijven zijn uitgereikt, terwijl ook niet-leden van de
bond uitnodigingen ontvingen.

Blijkens een bericht in het dagblad "De Waarheid" (Editie
voor Overijssel), dd. 29-5-1947, getiteld: "Christelijke
bazen schudden zich de veren" en een artikel in dit blad,
dd. 31-5-47, getiteld: "Ontevredenheid onder de bazen in
het textielbedrijf", hebben de onderhandelingen tussen de
bonden van toezichthoudend personeel en de werkgevers-fede-
ratie geen resultaat opgeleverd, hoewel deze onderhan-
delingen volgens de berichten reeds gedurende 17 maanden
plaats vonden.

J. Engels zei ongeveer het volgende:

"Op 17 Januari 1946 had het eerste treffen plaats
van de Verbonden met de Werkgeversfederatie, waarbij ter-
stond de onwil der fabrikanten bleek, door aan te komen
dragen met de vraag: "Wat zijn nu eigenlijk bazen?". Van
deze kwestie werd zo'n ingewikkeld probleem gemaakt, dat

Verzonden aan:

Z.E. de Minister van Binnenlandse Zaken

Z.E. de Minister van Justitie

Commissaris der Koningin in de Prov. Overijssel

Hoofd G.S. III B

Hoofd Sectie III M.I.D. Marinestaf

Hoofdcommissaris van Politie te Amsterdam

Hoofdcommissaris van Politie te Rotterdam

Hoofdcommissaris van Politie te Den Haag

Hoofdcommissaris van Politie te Utrecht

Hoofdcommissaris van Politie te Groningen

elke onderhandeling bijna onmogelijk was. Bij voorbaat werd reeds bestreden, dat de touw-bazen tot het bazenpersoneel gerekend moesten worden.

De werkgevers gaven de voorkeur aan een zgn. mantelcontract, waardoor voor iedere baas in elke fabriek een aparte arbeidsovereenkomst samengesteld zou moeten worden, hetgeen de bonden onmogelijk konden aanvaarden, aangezien van werkelijke loonregeling dan geen sprake zou zijn.

Na heel veel aandringen en na de bemiddeling van de Stichting van de Arbeid ingeroepen te hebben, kwamen de bonden eindelijk in Augustus tot een tweede bespreking met de Werkgeversfederatie, waarbij een Touwbazencommissie werd ingesteld, die zou moeten uitmaken, of deze categorie tot de bazen behoorde.

De commissie ging echter praten over de lonen en aangezien in de commissie geen bezoldigde bestuurders zitting mochten hebben, liepen de onderhandelingen dood, daar ontrent deze kwestie steeds weer moest worden verwezen naar de hoofdbesturen.

Op een nieuwe bijeenkomst in September 1946 deden de werkgevers de mededeling, dat de gevraagde lonen te hoog waren, doch tegenvoorstellen wilde zij niet doen. Het mantelcontract, dat zij zelf voorgesteld hadden, achtten zij onuitvoerbaar.

Daarna deed de werkgeversfederatie de mededeling, dat verdere onderhandelingen maar gevoerd moesten worden met de Twents-Gelderse Federatie van Werkgevers, waar de bonden dezelfde onwil vonden. Deze keer kregen de bonden te horen, dat zij de kwestie der touwbazen maar moesten laten rusten, want daar werd men het toch niet over eens en het verhinderde maar het tot stand komen van een regeling voor de "echte" bazen. De volgende keer was het weer juist andersom. Tenslotte brachten de werkgevers het zover, dat zij nog eens wilden praten over het mantelcontract, dat zij zelf voordien onuitvoerbaar achtten.

Dit deed tenslotte bij de bonden de maat overlopen. Besloten werd, de onderhandelingen af te breken.

De tijd is voorbij, dat de textielfabrikanten eenzijdig de arbeidsvoorwaarden kunnen vaststellen. Zij hebben de strijd gewild en zij kunnen hem krijgen. Wij zijn bereid tot een zo scherp mogelijke actie. Wij hebben ons nu lang genoeg laten ringeloren en zullen andere wegen vinden, om aan de willekeur van de werkgevers een einde te maken.

Wij van onze kant hebben eventuele acties steeds gereemd, doch de remmen zijn nu los.

Ik ontken niet, dat er in ons land veel nood geleden wordt en dat men overal grote behoefte heeft aan goederen, die op de bedrijven vervaardigd worden. Dit dwingt tot opvoering van de productie, doch wil niet zeggen, dat wij de beurs van de werkgever moeten spekken.

Wij moeten er echter voor zorgen, geen overhaaste en onnutte beslissingen te nemen. Het Hoofdbestuur zal de zaak die bewandeld moet worden, bepalen en aangeven, waar reeds rijp is voor actie. Een actie van fabriek tot fabriek zal

de weg moeten zijn.

De werkgevers zullen moeten voelen, dat zelfs de meest gedisciplineerde organisatie de onrust onder het bazenpersoneel zal kunnen beteugelen".

Na de pauze voerden diverse niet nader bekend geworden personen uit de zaal het woord. Zij gaven als hun mening te kennen, dat "het gepraat nu lang genoeg geduurd had". Sommigen eisten zelfs directe staking.

In zijn slotwoord maande Engels nogmaals aan om het hoofd koel te houden en de aanwijzingen van het Hoofdbestuur op te volgen. Hij wakte de aanwezigen op, in de bedrijven de strijdbaarheid uit te dragen, opdat de werkgevers het stakingsgevaar als een zwaard boven het hoofd zullen hangen, hetgeen resultaten kan afwerpen, zoals het geval was geweest in Borne.

Nader is gebleken, dat een van de sprekers, die na de pauze het woord voerden, penningmeester is van de Bedrijfsgroep "Textiel en Kledingnijverheid", aangesloten bij de E.V.C., alsmede penningmeester van de E.V.C., afd. Enschedé. Hij is genaamd: Hendrik Jan van der WOLDE, geb. te Meppe, 26-2-98, getrouwbaas, wonende te Enschedé.

Hij legde de nadruk op de wenselijkheid, dat, wanneer er actie gevoerd zal worden, deze gezamenlijk door bazen en arbeiders moet geschieden. In het verleden was vaak gebleken, dat dit niet geschiedde. Aan de hand van de cijfers toonde hij aan, dat het loon van een trouwbaas ligt beneden het niveau, dat het Central Bureau voor de Statistiek aangeeft.

Gebleken is, dat in sommige bedrijven te Enschedé zeer weinige leden van het opzichthoudend personeel en in andere bedrijven een vrij groot percentage daarvan is georganiseerd in een der bonden van deze categorie werknemers. Aangenomen kan worden, dat het gemiddelde percentage ca. 45% bedraagt.

Het zeer lage percentage georganiseerden in sommige bedrijven is mede verklaarbaar door het feit, dat door de Directies bij de aanstelling van deze categorie personeel in vele gevallen de voorkeur wordt gegeven aan ongeorganiseerden of in sommige gevallen zelfs de voorkeur wordt gesteld, dat zij ongeorganiseerd moeten zijn.

De categorie opzichthoudend personeel maakt in totaal ca. 4 à 5% uit van het totaal aantal werknemers in de bedrijven.

Volgens insiders uit het textielbedrijf is de kans op het uitbreken van een staking tengevolge van een actie van het bazen-personeel voor-alsnog niet groot te achten, en mochten deze toch gaan staken, dan achten

(die overgeslagen is tot grote ergernis, niet langer

zij het niet waarschijnlijk, dat de overige werknemers te Enschede aan deze staking zullen deelnemen.

Als bijlage is hierbij het afschrift van een persbericht gevoegd, hetwelk door de Ned. Chr. Werkmeestersbond te Utrecht ter publicatie werd afgegeven aan het dagblad "Trouw" te Enschede.

(Persbericht) A F S C H R I F T

Bijlage

O N R U S T bij de Textielbazen.

J.l. Vrijdag is te Almelo een grote streekvergadering gehouden van het bazenpersoneel, werkzaam in de textielnijverheid en georganiseerd in de Ned. Chr. Werkmeestersbond.

De secretaris van de Bond, de Heer van Riet, heeft in deze vergadering een uitvoerige uiteenzetting gegeven van het verloop der onderhandelingen in Unieverband met de textielwerkgevers.

Het streven is nl., om een collectieve arbeidsovereenkomst voor het bazenpersoneel te verkrijgen. Eerst is geprobeerd met de Federatie van Textielwerkgevers tot een bespreking over een c.a.o. te komen. Toen dit geen resultaat had, heeft de Unie van Werkmeestersbonden getracht met de Twents-Gelderse Werkgeversvereniging tot een accord te komen. Van die zijde was men slechts bereid met de Unie een ontwerp individuele arbeidsovereenkomst op te stellen en aan de werkgevers over te laten, of zij deze overeenkomst willen afdwingen met ieder van hun bazen afzonderlijk. Dit voorstel is vanzelf door de Unie verworpen. De Unie was tenslotte wel bereid per fabriek een arbeidsovereenkomst op te stellen voor het gehele bazenpersoneel.

De werkgevers bleken halsstarrig. Zij wilden ook deze bescheiden opzet niet in overweging nemen, wat voor de Unie aanleiding was, om voorshands de onderhandelingen op te schorten.

In de vergadering bleek grote ontstemming te zijn over dit verloop en over de houding van de werkgevers en nam met algemene stemmen de volgende motie aan:

"De leden van de Ned. Chr. Werkgeversbond, werkzaam in de Twentse textielnijverheid te Almelo in vergadering bijeen, dringen bij het Hoofdbestuur van de Bond er sterk op aan, om in Unieverband alle wettige middelen ter hand te nemen om zo spoedig mogelijk een collectieve arbeidsovereenkomst met de Twentse Werkgevers tot stand te brengen en tevens de fabriekantenverenigingen te verzoeken het loon van de laagst bezoldigde groepen van het toezichthoudend personeel onmiddellijk op dat peil te brengen, waarop zij krachtens hun arbeid en hun verantwoordelijkheid recht hebben".

G.V.D.

UITTREKSEL

Voor OD 430 Naam TOESTAND TEXTIEL BEDRIJF
Origineel in PD 4748 Naam TIMMERMAN, H.H.
Volg nr. Ag. nr. 16605 Aard van het stuk
Afz. ID Almelo Datum

Plaatselijke Inlichtingendienst
Almelo

Almelo 23 Mei 1947

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
Den Haag.

Hierbij heb ik de eer U het navolgende te rapporteren:
Volgens bekomen inlichtingen wordt door Hendrika Hanna Timmerman, wonende Bornebroeksestraat 194 geboren 14-1-1924 te Almelo, van beroep confectie naaister (zuster van F. Timmerman, wethouder C.P.N. te Almelo) lid der E.V.C. en lid der fabriekskern der Leeuwarder Textiel Mij, gelegen aan de Veldkampsweg te Almelo, onder de aldaar werkzame arbeiders en arbeidsters veel propaganda gevoerd voor de E.V.C. Zij tracht tevens stelselmatig de arbeiders/sters aan te zetten tot ontevredenheid en een eventueel conflict uit te lokken tussen werknemers en Directie.

Bij een gerezen conflict worden door haar de werknemers aangespoord tot staken.

Mej. Timmerman wordt gezien als een communiste, die de werknemers tracht te overtuigen zich te verzetten tegen het huidige kapitalisme en lid te worden van de E.V.C.

Door het scheppen van ontevredenheid tracht zij doelbewust het communistische ideaal uit te voeren.

Het Hoofd van de Plaatselijke
inlichtingendienst.

Op aanwijzing van B III

Uitgetrokken door J.W. Afd./Sectie A CD Datum 10-6-47

UITTREKSEL

Voor O.D. 430 Naam Toestand Textielbedrijven.
 Origineel in O.D. 342 Naam Maandrapporten Overijssel.
 Volg nr. Ag. nr. ACD 15394 Aard van het stuk maandoverz. April 1947.
 Afz I.D. Almelo. Datum 16-5-47.

Door de arbeiders der verschillende bedrijven en fabrieken, hier ter stede, wordt hun ontevredenheid uitgesproken over het feit, dat de Nationale Bevrijdingsdag op Maandag 5 Mei 1947 zal worden afgetrokken van de z.g. snipper-vacantiedagen. Dit besluit is goedgekeurd door de drie samenwerkende vakorganisaties, waarna dit van regeringswege is beslist. Het merendeel der arbeiders, ongeacht hun godsdienst of politieke oriëntering uit hierover hun ontevredenheid en wijst er op, dat door de samenwerkende vakorganisaties bovenvermeld besluit is goedgekeurd zonder de arbeiders hierin te kennen of zich te laten voorlichten omtrent hun meningen hierover.

Verreweg het merendeel der arbeiders protesteert tegen het aanwenden van een vakantie-snipperdag voor het Nationaal Bevrijdingsfeest. Vooral uit de rijen der socialistische arbeiders wordt hiertegen geprotesteerd, daar velen voor 1 Mei hebben aangevraagd een snipperdag te mogen opnemen, hetgeen in de meeste gevallen niet werd toegestaan. Individueel wordt door de E.V.C.-leden, die een grote minderheid vormen, verklaard, dat zij met de genomen beslissing geen genoegen nemen en achteraf maatregelen zullen treffen, dat een dergelijke beslissing zich niet zal herhalen. Zij verklaren zonder meer uit de fabriek te zullen blijven, wanneer zij een vrije dag moeten hebben en hiervoor geen verlof aan de Directie zullen vragen.

Door de georganiseerde Christelijke en Katholieke arbeiders worden aan hun besturen verwijten gemaakt, dat deze met bovengenoemde beslissing accoord gaan en hiertegen niet geprotesteerd hebben. Een klein gedeelte verklaart, dat hun organisatie evenals voor de oorlog bezig is de arbeiders te verraden aan de fabrikanten. Verreweg het merendeel neemt genoegen met dit besluit en laat zich door zijn organisatie leiden, hoewel zij hiermee niet ten volle accoord gaan.

Uitgetrokken door RD. Coll.: 15 Afd./Sectie B XI Datum 24-5-1947.

Kontburg
K. 11 n° 91.
17.4.47

430

BETREFT: Materiaalschaarschte en daaruit voortvloeiende consequenties op sociaal-economisch gebied.

Nummer:	
Datum:	22 APR 1947

Volgno.

1 8 APR 1947

A.D./3845

In verband met berichten over materiaalschaarschte (i.e. gebrek aan bepaalde machineonderdeelen) en daaruit voorkomende consequenties op sociaal-economisch gebied, zooals regressieve productie, ontevreden stemming onder de werknemers, dreigende etakingen enz., is bij wijze van steekproef een onderzoek ingesteld bij een confectiefabriek in Twenthe met name de "N.V. Leeuwarder Textielmaatschappij" te Almelo, waardoor het navolgende naar voren gekomen is: "Vanaf de bevrijding heeft de directie der N.V. Leeuwarder Textielmaatschappij te Almelo ernstig te kampen met een tekort aan naaimachine- en speciaalmachinematerieel. Laatstgenoemde machines betreffen onder meer: blindstik- kant- knoopsgaten- en picceermachines. Vele onderdeelen ontbreken geheel en anderen zijn totaal versleten. Het betreft hier voornamelijk de volgende onderdeelen: Grippers, mesjes, schroefjes, boutjes, spoeldopjes e.a. Het meerendeel is praktisch niet meer of zeer moeilijk te verkrijgen. Het voornaamste onderdeel is wel "de gripper". Gedurende de bezetting hebben de machines steeds doorgedraaid, zonder dat de onderdeelen vernieuwd konden worden. Het was toen reeds een gesukkel om de machines aan het loopen te houden en dit wordt bij den dag erger. De onderdeelen moeten hoofdzakelijk geïmporteerd worden uit Amerika en Engeland.

Voor den oorlog werden de onderdeelen en de meeste machines door de directie der N.V. betrokken van de firma's Verbeek, gevestigd te Amsterdam aan de Kloveniersburgwal en Hartestraat en van de Singer Naaimachine Mij. te Amsterdam. De naaimachinemonteur, de heer Schneller, van de N.V. Leeuwarder Textielmaatschappij is na de bevrijding meerdere keeren naar Amsterdam geweest, teneinde te trachten bij bovengenoemde firma's onderdeelen voor de machines te krijgen. Inderdaad heeft Schneller reeds eenige keeren onderdeelen weten "los te krijgen", evenwel geen grippers. Nu ongeveer een week of acht geleden is Schneller wederom naar de Singer Mij. te Amsterdam geweest voor grippers. De Singer Mij. kon toen twee grippers leveren, doch dan moesten de betreffende naaimachines opgestuurd worden naar de Singer Mij. te Deventer, ter beoordeeling of het inderdaad noodig was, dat nieuwe grippers werden ingezet. Een en ander zou in opdracht geschieden van het Rijksbureau "Textiel en Confectie". De machines zijn door de N.V. naar Deventer opgezonden en aldaar zijn 2 nieuwe grippers ingezet, hetgeen een bedrag van f. 160,-- kostte. Ongeveer terzelfder tijd heeft meergenoemde monteur van de firma Weller En Aggenbach te Almelo eveneens twee grippers kunnen betrekken. Op de fabriek der N.V. Leeuwarder Textielmaatschappij wordt met ruim 100 naaimachines en ruim 50 speciaal machines gewerkt. Ongeveer 20 à 25 naaimachines op de fabriek te Almelo en evenzooveel naaimachines op het filiaal te Hardenberg vragen dringend om vernieuwing van onderdeelen, hoofdzake-

22-4-47 BII
2281 met aangehoorden

Plaatselijke Inlichtingendienst
A l m e l o.-

Almelo, 17 April 1947

430

Geheim

K.11 no.90

Aan het Hoofd van den Centralen Veiligheids-
dienst,

Javastraat 68.,

's-Gravenhage.-

Ingesloten heb ik de eer U te doen toekomen
een Bedrijfsoverzicht over de maand Maart 1947, alsmede
een verslag van de openbare vergadering der E.V.C., afd.
Almelo, gehouden op 8 April l.l.

Het Hoofd van den Plaatselijken
Inlichtingendienst,

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	21-4-47

In de afgelopen maand zijn door de arbeiders van de firma ten Cate, textielfabriek te Almelo, meerdere protesten bij de Directie aanhangig gemaakt. Van de zijde der arbeiders werd geprotesteerd tegen het feit, dat de firma ten Cate des Zaterdags om 1 uur het bedrijf sluit. De arbeiders willen dit anders en hebben de Directie verzocht dagelijks een kwartier langer te mogen werken en des Zaterdags om 11.45 uur het bedrijf te doen sluiten. Van de zijde der Directie is dit verzoek om technische redenen geweigerd. De arbeiders zullen een nieuw verzoek indienen. Bij weigering zullen zij op eigen gelegenheid des Zaterdags om 12 uur de fabriek verlaten. Dit voorstel wordt door de meerderheid der arbeiders ondersteund. Hieronder zijn arbeiders van elke politieke en godsdienstige oriëntering. Er kan niet gezegd worden, dat het voormelde verzoek door de E.V.C. is voorgesteld of wordt bevorderd.

Tevens worden meerdere protesten geuit tegen het feit, dat van de zijde der Directie is bepaald, dat op Goede Vrijdag en Paaszaterdag de fabriek zou worden stopgezet en het verzuim van deze dagen van de z.g. snipper-vacantiedagen zou worden afgetrokken. De geuite protesten hadden tot resultaat, dat op Goede Vrijdag tot 4 uur is gewerkt en dit dus niet van de snipper-vacantiedagen wordt afgetrokken, terwijl op Paaszaterdag niet gewerkt is, waarvoor een halve snipper-vacantiedag zal worden afgetrokken. Hierover wordt door de arbeiders onderling nog voortdurend gekankerd. Het laat zich echter niet aanzien, dat hieruit onregelmatigheden of staking zullen voortvloeien.

Ook onder de arbeiders van de firma Palthe, Chemische Wasserij en Ververij te Almelo heerst enige beroering en worden protesten geuit. Aanleiding hiertoe is een aankondiging dat op de Zaterdagen voor Pasen en Pinksteren gestopt zou worden en deze halve dagen afgetrokken zouden worden van de snipper-vacantiedagen. Daar de Directie hiervan na enige besprekingen met de arbeiders niet wilde afwijken, hebben de arbeiders zich hierbij protesterend neergelegd, hoewel dit onderwerp onderling nog steeds wordt besproken en niet geheel tot tevredenheid is opgelost.

Hierna werden protesten geuit over het verstrekken van textielgoederen als bij verschillende overige fabrieken terwijl de firma Palthe tot hiertoe in gebreke is gebleven. Een achttal arbeiders heeft hierover een onderhoud gehad met de Directie waarbij deze geen toezegging kon doen, dat binnenkort een textielpakket zou worden verstrekt, daar zij hiervoor geen toestemming had van overheidsinstanties. De arbeiders tonen zich hierover zeer ontevreden en verwijzen veelal naar de firma ten Cate, die reeds meerdere pakketten aan de arbeiders heeft verstrekt.

In enige afdelingen werden pogingen aangewend om tot staking te komen en te eisen, dat binnenkort een textielpakket verstrekt zou worden. De opruiers tot staken waren: Hendrik ter Stege, wonende Gagelstraat 50 te Almelo, lid E.V.C. Hendrik de Haan, wonende Wierdenschestraat te Almelo, lid E.V.C. Christien Schonewille, wonende Eilandstraat 10 te Almelo (communistisch georiënteerd) G. Barneveld, wonende Rietstraat te Almelo, lid E.V.C.

Dat de pogingen

Dat de pogingen tot deze staking niet gelukt zijn kwam door de tegenactie, welke was ingezet door enige rechts-georiënteerde arbeiders, die hun medearbeiders wezen op het feit, dat alleen E.V.C.-leden propaganda voerden voor een staking en dat zij hieraan geen medewerking mochten verlenen.

Plaatselijke Inlichtingendienst

Almelo.-

19430-
Almelo, 12 April 1947.

Geheim

(K)

K.11 no.82

Aan het Hoofd van den Centralen Veiligheids-
dienst,

BUREAU E	
Nummer:	
Datum:	16-4-'47

Javastraat 68.,

's-Gravenhage.-

Hierbij heb ik de eer U te doen toekomen een rapport over een dreigende staking bij de firma Palthe te Almelo, waarin de oorzaken, die tot deze dreiging aanleiding gaven, zijn verwerkt.

Bijlage: een

Het Hoofd van den Plaatselijken
Inlichtingendienst,

7.

Volgno.
15 APR. 1947
ACD/13649

GEMEENTE ALMELO.
POLITIE.

Ag. no.

(K)

Betreft: Dreigende
staking bij de Fir-
ma Palthe te Almelo.

R A P P O R T .

In verband met de plaats gehad hebbende ongeregeeldheden bij de ingang van de fabriek van de firma Palthe aan de Boddenstraat te Almelo op Dinsdag 8 April 1947, is door mij, Roelf Beentje, agent-rechercheur van politie, tevens onbezoldigd gemeenteveldwachter te Almelo, na daartoe bekomen opdracht een onderzoek ingesteld en heb de eer terzake het navolgende te rapporteeren:

In de week van 31 Maart tot 5 April 1947 is er onder enkele leden van het personeel van de firma Palthe ontevredenheid ontstaan over het feit dat op de fabriek van Bendien in de Holtjesstraat alhier, eieren aan de arbeiders werden verstrekt terwijl zulks bij Palthe niet het geval was. Deze ontevredenheid begon op de Strijkafdeeling en verspreidde zich langzamerhand over meerdere leden van het personeel. Volgens verkregen inlichtingen heeft een meisje, genaamd Broekhuis, afkomstig uit Vriezenveen, op de Strijkafdeeling de grootste mond en zij oefent veel invloed uit op haar medearbeiders. Hoewel dit meisje een goede werkkraft is, is zij immer ontevreden en loopt de kans binnenkort ontslagen te worden wegens het verwekken van wanorde.

Op 4 en 5 April j.l. was de ontevredenheid van een groep der arbeiders van de firma Palthe groter geworden en als gevolg daarvan weigerden plusminus 80 mannen en vrouwen op Dinsdag 8 April 1947 te omstreeks 7.30 uur aan het werk te gaan. Zij bleven voor de poort in de Boddenstraat staan en gaven te kennen dat zij een tekstielpakket wenschten (gordijnen, katoen en dergelijke) voorts verlangden zij dat hun door de directie der fabriek eieren en schortebont zou worden verstrekt buiten de distributie om.

Na eenigen tijd heeft de fabrieksrechercheur Van der Togt, in dienst der firma Palthe, de poort gesloten en aan degenen die weigerden te werken medegedeeld dat zij niet toegelaten zouden worden tenzij zij voornemens waren onmiddellijk met werken aan te vangen.

Eenige oogenblikken later is een deel der weigerachtige arbeiders toch aan het werk gegaan waarna de rest geleidelijk volgde. De stemming was echter den geheelen dag slecht en de Directie van de firma Palthe verwachtte dan ook niet anders dan dat op Woensdag 9 April 1947 een algeheele staking onder het personeel zou uitbreken.

Dit is evenwel niet gebeurd, allen gingen normaal aan het werk. Het gevaar voor een werkstaking was minder geworden doch nog niet geweken.

Het aantal werkers bij de firma Palthe bedraagt bijna duizend waarbij de E.V.C. niet sterk vertegenwoordigd is. Aangenomen moet worden dat een 20tal E.V.C. ers invloed op het overige personeel uitoefenen en als raddraaiers optreden. Zij meenen dat de 2 procent van

het loon dat door de arbeiders voor het koopen van textiel mag worden besteed, buiten de distributie om, te weinig is en doen het voorkomen dat door andere fabrieken aan de arbeiders meer wordt verstrekt.

Ten opzichte van de politiek oefent de E.V.C. weinig invloed uit op de overgrootte meerderheid van het personeel. Evenwel is de kans groot dat bij het stellen van bepaalde eischen velen zich door hen zullen laten meeslepen. In dit verband moet worden aangenomen dat de E.V.C. bij de thans dreigende staking actief is.

Voorts kan nog worden opgemerkt dat de E.V.C. niet stil zit en door het maken van propaganda vele arbeiders, ook bij de firma Palthe, tracht over te halen om te bedanken voor het N.V.V. en toe te treden tot de E.V.C. terwijl de propaganda zich eveneens uitstrekt tot ongeorganiseerden.

Ten slotte kan nog worden medegedeeld dat het gevaar voor een onmiddellijk dreigende werkstaking heden is geweken en dat in de stemming onder het personeel eenige verbetering merkbaar is geworden.

Waarvan door mij op afgelegden ambtseel is opge maakt, dit rapport, geteekend en gesloten te

ALMELO, den 10den April 1947.

R. B. eentje:

Plaatselijke Inlichtingendienst
A l m e l o.-

Almelo, 6 Maart 1947.

Geheim: K.11 no.66

Volgno.
10 MAART 47.
ACD/11919

Aan het Hoofd van den Centralen Veiligheids-
dienst,

Javastraat 58.,

's-Gravenhage.-

Ingesloten doe ik U toekomen een weekover-
zicht dd. 22 Februari 1947 en een Algemeen overzicht dd.
16 Februari 1947.

BUREAU B	
Nummer:	
C. om:	11-3-47

Het Hoofd van den Plaatselijken
Inlichtingendienst,

h

Onderwerp: Algemeen Overzicht.

In de afgelopen week is door het personeel der firma ten Cate, textielfabriek te Almelo een kern-verkiezing gehouden. Deze kern wordt gekozen uit de arbeiders/sters, om de belangen der gezamenlijke arbeiders bij de Directie te behartigen. Van de zijde der Unie van Vakcentrales was aan haar leden geadviseerd om ook de leden van voornoemde Unie als kandidaat voor deze kern-verkiezing te stellen om het E.V.C.-overwicht in de kern te verkleinen. Niet tegenstaande dit advies zijn alle leden der nieuw gekozen kern lid van de E.V.C.

Hier volgen hun namen:

1. Voorspinnerij 1	B.J. Bruggink KNU
2. Dresszaal Sp. 1	W.van Goor KNU
3. Voorspinnerij 2	G.H. Uilenberg 16-4-02
4. Dresszaal Sp. 2	R. Jongsma
5. Vrouw.lid Spin.	Mej. I de Vries KNU
6. Kunstzijde Weverij.	A.J.H. ter Brugge KNU
7. Katoenweverij Indië	G.J. Steffens
8. Sterkers, aandraaiers enz.	J.H. Fikkert
9. Weverij Java	A. Heino KNU
10. Spoelerij	Mej. R. Abbink KNU
11. Technische afd.	G.J. Kamerling KNU

Nardeze kern-verkiezing en gekozen leden zal een nader onderzoek worden ingesteld.

Voor deze kern-verkiezing is door de E.V.C.-leden een verkiezingsstunt gevoerd. Eenige dagen voor de verkiezing was nl. door de Directie aangekondigd, dat het ploegenstelsel voor enkele afdeelingen ingevoerd zou worden, met het oog op de onvoldoende productie.

Hiertegen werd door de arbeiders onder aanvoering der E.V.C.-leden heftig geprotesteerd en verklaarden zij het ploegenstelsel te zullen weigeren.

De leden der Unie verklaarden zich tegen het ploegenstelsel, doch de uitspraak van het Hoofdbestuur te zullen afwachten en daarna te zullen handelen.

Van de zijde der E.V.C.-leden werd hierop een misleidende uitspraak onder de arbeiders verspreid, alsdat de leden der Unie het ploegenstelsel hadden aanvaard.

Deze misleidende uitspraak wordt gezien als een verkiezingsstunt der E.V.C.-leden, die zeker van invloed was op de eenige dagen later gehouden verkiezing van de fabrieks-kern.

Van de zijde der E.V.C.-leden werd naderhand verklaard, dat zij geen notitie zouden nemen van de uitspraak van de Vakraad der Unie, inzake het wel of niet aannemen van het ploegenstelsel, daar zij hiermede niets hadden uit te staan en zouden blijven weigeren het ploegenwerk te aanvaarden. Van de zijde der Unieleden is hierop geantwoord dat de E.V.C. zich wel degelijk aan de uitspraak van de Vakraad dient te houden, daar zij zich hierdoor ook laten leiden wanneer dit finantieele of sociale verbeteringen voor de arbeiders inhoudt en dan ook niet weigeren.

Het ging

Het ging volgens de Unieleden niet aan om uit te stappen, als een beslissing niet naar hun zin was.

Hierin zal in de komende week door den Vakraad een uitspraak worden gedaan, welke van beslissende invloed zal zijn voor het wel of niet aanvaarden van het ploegenstelsel.

Hierna zal dan afgewacht moeten worden of de E.V.C.-leden de uitspraak van den Vakraad zullen aanvaarden.

Onderwerp: Weekoverzicht.

Door den Vakraad der Samenwerkende Vakorganisaties werd in de afgelopen week een beslissing genomen, inzake het wel of niet aannemen van het ploegenstelsel bij de firma ten Cate, textielfabriek te Almelo.

Door dezen Vakraad werden de arbeiders geadviseerd het ploegenwerk voor een periode van een half jaar aan te nemen, daar de textielnood in Nederland dit eischte.

Deze uitspraak werd door de arbeiders met eenige reserve aangenomen, daar praktisch allen tegen het ploegenwerk zijn.

De arbeiders, die lid zijn van een der drie Samenwerkende Vakorganisaties verklaarden de uitspraak der Vakraad te zullen aanvaardden, wanneer men zich aan deze periode van ploegenwerk zou houden.

Door de E.V.C.-leden werd onderling wel geprotesteerd, dat het ploegenwerk weer zou worden ingevoerd, doch zij sloten zich bij de beslissing van hun medearbeiders aan en aanvaardden eveneens het ploegenstelsel.

Volgens bekomen inlichtingen worden slechts plm. 250 kranten van "De Waarheid" van Meppel met bestemming Almelo afgestuurd. Deze komen te plm. 7.30 uur per N.S. te Almelo aan en worden bezorgd door den heer Hekman, wonende Tulpenstraat 29 te Almelo.

Deze verklaart, dat in de afgelopen periode zeer veel abonnés voor "De Waarheid" hebben bedankt.

430
C. V. D.

Vriezenveen, 29 Januari 1947.

Br.No.21/-47-Geheim.

Onderwerp: "Rapporten I.D.Almelo."

Bijlagen: "Twee rapporten."
"Eén circulaire."

Volgno.
3 1 JAN. '47
ACD/10265

Hiermede heb ik de eer U HoogEdelGestrenge beleefd
het volgende te berichten:

Bij een bezoek aan den I.D. te Almelo werden mij tw
rapporten overhandigd, die ik U.H.E.G., na van den inhoud
kennis te hebben genomen, hierbij doe toekomen.

A a n
en Heer Hoofd van den
C. V. D.
'S-GRAVENHAGE.

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	1-2-47

J.

ffbr-
Munt
1-2-47
W.

Onderwerp: Bedrijfsoverzicht.

Column:

1-2-47

Hiermede heb ik de eer U Weledelgestrengde beleefd het volgende te rapporteren.

De stemming onder de arbeiders der textiel-fabrieken hier ter stede is in de afgelopen 2 maanden aanmerkelijk verbeterd. In het algemeen wordt verondersteld dat de gratificatie's, welke door de betreffende Directie's beschikbaar gesteld zijn, hieraan een stimulerende werking hebben. Vele textielfabrieken met namen ten Cate, Katoen Mij. Scholten, Chem. Wasserij en ververij Palthe, Firma ten Bos, Firma Medeman, Firma Bendien, verleenden aan de arbeiders met Kerstmis of nieuwjaar een gratificatie van f20.- voor gehuwden en f10.- voor ongehuwden. Tevens werd door de firma ten Cate op 9 Januari l.l. een pakket aan alle arbeiders beschikbaar gesteld van de volgende inhoud;

5 m. flanel	1 klosje garen
1 hemd	6 zakdoeken
1 onderbroek	2 handoeken

coupon stof voor Engels overhemd of schortenbond.

Door de firma Palthe een geverfde deken, geschikt voor het maken van een mantel of overjas.

Door de firma ten Bos 6 knotten wol en een coupon dames of heren costuumstof.

Door de firma Bendien werden dames kausen en dames of heren costuumstof.

Door de firma Medeman 10 meter flanel.

Deze gratificaties aan textiel arbeiders verwekken bij de overige leden der bevolking die hier voor niet in aanmerking komen een grote ontstemming.

Deze zijn van mening dat deze categorie bevoordeeld wordt ten koste der overige bevolking, daar deze eveneens te kampen hebben met textielnood en hiervoor niet in aanmerking komen.

Van de fabrieken hier ter stede werden mij geen conflicten gemeld. De activiteit der E.V.C. leden is in het algemeen in de bedrijven afnemend. Bij de firma ten Cate waar de E.V.C. leden veelal de grootste druk uitoefenen, zijn deze thans zeer gematigd. Bij eventuele klachten komt het regelmatig voor dat E.V.C. leden hun klachten kenbaar maken bij bestuursleden van het N.V.V. en hun eigen vakbond passeeren. Tevens blijkt dat steeds meer de fabriekskern die hoofdzakelijk uit E.V.C. leden bestaat, gepasseerd worden en men zich wendt tot bestuursleden van het N.V.V. of R.K.V.W.

Ook de arbeiders van de Katoen Mij Scholten zijn wenig reactionair, terwijl eveneens zeer weinig klachten worden geuit. Het loopt bij de Firma Scholten momenteel op wisketjes verkeerde mij een afdelingschef.

Bij de Firma Palthe werden door het personeel enige klachten geuit inzake een te lage premie berekening welke echter na overleg met de Directie werden opgelost. Algemeen is men van oordeel dat de kracht van de E.V.C. leden in de fabrieken te Almelo, zieh in dalende lijn beweegt. Hiermee is tevens het aantal conflicten in de bedrijven gedaald.

Door de E.V.C. zijn in de afgelopen week aan de poorten bij het uitgaan der fabrieken plamfetten uitgegeven, waarvan één exemplaar aan dit rapport is toegevoegd. Veel dezer plamfetten werden door de arbeiders direct na ontvangst vernietigd. Zelfs meerdere E.V.C. leden vernietigden dit plamfet zonder van de inhoud kennis te nemen.

*Worrell bedrukt?
weinig reactie*

Plaatselijke Inlichtingendienst
Al m e l o.-

5480
b5015
7 NOV.
Almelo, 6 November 1946.

Onderwerp: Bedrijfsoverzicht
over October 1946.

K. II no. 39.

AAN:

Het Hoofd van den
Centralen Veiligheidsdienst,

Javastraat 68.,

's-Gravenhage.-

Mij wordt gerapporteerd:

Firma ten Cate, Textielfabriek te Almelo.

In de afdeeling Spinnerij no. 1 van voormelde firma is op order der Directie van een 50-tal twist-spinmachines het toerental opgevoerd van 950 tot 980 toeren per minuut. Tegelijk met het opvoeren van het toerental is het tariefloon verlaagd en van fl. 5.-- per 100 nummers gebracht op fl. 4,85 per 100 nummers. Dit is een verlaging van fl. 0,15 per 100 nummers. Door de betrokken arbeiders is over deze tariefverlaging bij de Directie geprotesteerd, daar zij op hun totale loon plm. fl. 1.-- per week minder verdienen, dan voor de tariefverlaging. De Directie verklaart echter, dat ondanks de tariefverlaging de lonen moeten stijgen, door de toerentalverhoging. De praktijk heeft echter bewezen, dat het totale loon der beste spinners plm. fl. 1.-- per week is verlaagd, hetgeen veroorzaakt wordt door het grootere toerental, waardoor de machines vaker stop staan.

Gedurende zes weken wordt door de arbeiders over voormeld conflict met de Directie gereclameerd. Door de Directie is tegenover de Vakbondbesturen, welke zich achter het protest der arbeiders scharen, verklaard, bewijzen te kunnen overleggen, dat het totale weekloon ondanks de tariefverlaging kan stijgen. Het overleggen van deze bewijzen is tot op heden, door de Directie niet nagekomen. Hieraan is zij meerdere malen herinnerd door de besturen der Vakorganisaties, die eveneens van meening zijn, dat bij deze tariefverlaging, het totale weekloon verlaagt en hiertegen protesteeren.

Hierover heerscht onder de 25-30 betrokken arbeiders groote ontevredenheid. Deze arbeiders zijn gedeeltelijk lid der E.V.C., terwijl de overigen ongeorganiseerd of lid zijn van een der drie samenwerkende organisaties. Aan het bestuur der E.V.C. is door de Directie een onderhoud over deze kwestie geweigerd. Door den fabriekskernraad zijn eveneens reeds besprekingen met de Directie gevoerd over voormeld conflict, echter zonder resultaat.

Voormeld conflict

by 9.

Voormeld conflict kan zeer zeker aanleiding geven tot staken, wanneer het ingenomen standpunt der Directie niet wordt gewijzigd. Van de zijde der E.V.C.-leden is reeds herhaaldelijk staking gepropageerd, hetgeen echter door de overige vakorganisaties beslist is afgeraden. Deze willen trachten met de Directie in overeenstemming te komen. Men verwacht echter dat dit zal falen, gezien het vaste standpunt der Directie.

In de z.g. Weft-spinnerij van voornoemde firma heerscht onder de arbeiders eveneens ontevredenheid over de te lage loonstandaard. Door de arbeiders wordt de productie in deze afdeling op het bestaande peil gehouden om te voorkomen, dat bij het opvoeren der productie het tariefloon door de Directie verminderd zal worden. Wordt de productie door de arbeiders verhoogd, dan volgt hierop tariefvermindering, hetgeen verhooging der productie tegenhoudt. Het doorsnee weekloon ligt hier aanmerkelijk lager dan op dezelfde machines bij de firma Scholten en de Spinnerij "Twenthe". Als voorbeeld werd gegeven, dat door de twee beste spinners van voornoemde afdeling een toploon wordt gehaald van fl.38.-- tot fl. 39,50 per week. Voor ditzelfde werk bedraagt het loon bij de Spinnerij "Twenthe" fl.46.-- tot fl.47.-- per week. Hieruit vloeit voort, dat het gemiddelde loon bij de Spinnerij "Twenthe" eveneens hoger is.

Door de arbeiders van de Weft-spinnerij afdeling zijn hierover reeds besprekingen gevoerd met het bestuur der E.V.C. Het E.V.C.-bestuur heeft hierover tot op heden geen actie gevoerd. Vermoed wordt, dat zij de gelegenheid afwacht om hierover actie te voeren.

Firma ten Bos, Textielfabriek te Almelo.

Hier worden door de arbeiders opmerkingen gemaakt over het feit, dat door de Directie aanbiedingen in natura worden gedaan aan oud-arbeiders, die vanwege de Directie worden gevraagd om weer bij de firma ten Bos in dienst te treden. Bij het weder in dienst treden zouden deze direct ontvangen: 1 coupon wollen stof voor een heerencostuum en 2 rijwiel binnen- en buitenbanden. O.a. is door de Directie een dergelijke aanbieding gedaan aan een zekeren Kamp, wonende te Wierden. Meerdere arbeiders voelen zich hierdoor ten achter gesteld, daar deze geen rijwielbanden ontvangen hebben. Op deze wijze worden door de Directie, volgens deze arbeiders, nieuw personeel aangeworven met rijwielbanden, welke voor het huidige personeel bestemd zijn en deze thans niet ontvangen. Hoewel hierover onderling de arbeiders hun ontevredenheid uitspreken, zal dit geen aanleiding geven tot staken, daar een groot deel der arbeiders niet georganiseerd is en de georganiseerden hoofdzakelijk lid zijn van een der drie samenwerkende organisaties.

Firma Palthe, Chemische Wasscherij en Ververij te Almelo.

Op Dinsdag 29 October 1946, werd in de afdeling filmdrukkerij van voornoemde firma Palthe,

voornoemde firma Palthe, zeer sterk geprotesteerd tegen het feit, dat het onlangs uit interneering ontslagen lid der N.S.B. en W.A., genaamd Langejans, wonende te Wierden, wederom op deze afdeling tewerkgesteld was. Een kleine groep van arbeiders verklaarden niet met voornoemde Langejans te willen samenwerken, daar deze N.S.B.-er en W.A.-lid was geweest. Het protesteerende groepje personen was hoofdzakelijk gevormd uit communistisch georiënteerde personen, waarvan Jo Tieselink, wonende Hovenpad no.5 te Almelo een der grootste ophitsers was. Door dit groepje, dat ongeveer uit 7 à 8 man bestond werd staking gepropageerd, wanneer voornoemde Langejans op deze afdeling tewerkgesteld zou blijven. Dit mislukte echter, daar het overige personeel positief weigerde aan deze staking deel te nemen. Nadat door de arbeiders van deze afdeling eenige besprekingen zijn gevoerd met den Afdelingschef en Directie, over het wel of niet in dienst houden van voornoemde Langejans, is van Directie-zijde besloten Langejans in dienst te houden, omdat de druk van communistische zijde kwam en het meerendeel der arbeiders van de afdeling Filmdrukkerij hiermee accoord ging.

Firma Scholten, Textielfabriek te Almelo.

Door de E.V.C.-leden, genaamd:
B. Kamp, wonende Reigersweg 10 te Almelo;
G.F. Bolk, wonende Bornebroekschestraat 329 te Almelo en
Leushuis, wonende Noorderstraat 29 te Almelo worden herhaaldelijk pogingen gedaan om onder de arbeiders onrust te zaaien en deze tot protesten aan te zetten.

Op Woensdag 30 October 1946, des namiddags te plm. 3 uur bij de loonuitreiking, zijn door de witgoed-wevers de weefgetouwen gedurende 10 minuten stop gezet om te protesteeren bij den fabriekskernraad over te laag loon. Deze witgoed-wevers hebben per persoon 10 weefgetouwen te bedienen, waarop zij zeer hard moeten werken. Het behaalde weekloon bedraagt voor deze arbeiders plm. fl.38.-- tot fl.39.-- per week. Dit is beneden of juist het collectief vastgestelde bedrag. Dit collectief vastgestelde bedrag mag echter met 15% worden overschreden.

De bont en crepp-wevers echter, die slechts 6 getouwen bedienen, welk werk zij met gemak kunnen verrichten, behalen een weekloon van fl.40.-- tot fl.42.-- per week. De reden van het uitgebrachte protest is, dat de witgoed-wevers, welke hard moeten werken, minder loon ontvangen, dan de bont en crepp-wevers, die 6 getouwen met gemak bedienen. De eisch der Witwevers is nu, dat zij evenals de bont- en crepp-wevers, minstens fl.40.-- tot fl.42.-- per week moeten verdienen.

Voormeld conflict is door de fabriekskern-commissie, welke hoofdzakelijk uit E.V.C.-leden bestaat met den Afdelingschef en Directie besproken. Door de Directie is toegezegd een nader onderzoek te zullen instellen, waarna geen nadere toezeggingen zijn gedaan. De betrokken arbeiders zijn thans in afwachting van de te nemen beslissingen der Directie.

Uit de overige bedrijven bereikten mij geen nieuwe klachten of conflicten.

Het Hoofd van den
Plaatselijken Inlichtingendienst,

11.